

Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

17. august 2006

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

Høringssvar vedr. "Barnets perspektiv".

ASA/ J.nr. 30-350

Socialministeriet er blevet bedt om at give høringssvar til betænkningen Barnets perspektiv. Vi skal indledningsvis beklage, at der ikke er blevet svaret rettidigt.

Vi vil i det følgende forholde os til samvær og forældremyndighed i de tilfælde, hvor kommunerne er involveret, fordi der er tale om udsatte børn.

Der gøres opmærksom på, at der i februar 2004 blev færdiggjort en rapport: "forsøgsprojekt om øget samarbejde mellem kommune og statsamt i sociale og familieretlige sager". Rapporten skitserer en række problemstillinger, som det kan være relevant se på i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget om lov om forældremyndighed og samvær og evt. tilhørende vejledning.

Det drejer sig især om følgende temaer:

- Statsamternes indhentelse af oplysninger/udtalelser fra kommunerne.
- Statsamternes underretningspligt til kommunerne.
- Samarbejdsrelationer mellem kommuner og statsamter, hvor kommunen har en social sag liggende på barnet.
- Forholdet mellem overvåget samvær og kommunernes støtte i forbindelse med samvær.

På nuværende tidspunkt vil vi ikke komme med forslag til løsninger på de problemstillinger, der rejses i rapporten, da vi ikke har nået at drøfte dem i tilstrækkelig grad.

Vi skal gøre opmærksom på, at socialministeren i februar måned svarede positivt på en henvendelse fra ministeren for familie- og forbrugeranliggender om ophævelsen af parallelkompetencen i samværssager, når et barn er anbragt uden for hjemmet. I dag er det både kommunen og statsamtet, der kan fastsætte samvær for børn, der er anbragt uden for hjemmet.

Med venlig hilsen

Anne Sandbeck

Jens Ross Jensen (FAMSTYR)

Fra: Malene Rasmussen Vestergaard (FAMSTYR)
Sendt: 17. august 2006 08:37
Til: Jens Ross Jensen (FAMSTYR)
Emne: VS: Betænkning om barnets pespektiv (jnr. 2006-090/17-131)

Fra: Anders Larsen [mailto:ala@im.dk]
Sendt: 16. august 2006 15:36
Til: Malene Rasmussen Vestergaard (FAMSTYR); Dorrit Sylvest Nielsen (FAMSTYR)
Cc: Kontorpost Budgetkontoret; Jens Kristian Poulsen
Emne: Betænkning om barnets pespektiv (jnr. 2006-090/17-131)

Kære begge. Som svar på brev af 30. maj 2006, jnr. 04-5014-00045, skal ministeriet her bemærke, at gennemførelse af betænkningens forslag og anbefalinger i tilknytning til varetagelse af barnets perspektiv vil betyde mere administration i statsforvaltningerne. Ministeriet skal anmode om at blive inddraget i drøftelserne om de økonomiske konsekvenser af det kommende lovforslag.

Mvh

Anders

Anders Larsen (ala@im.dk)
Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
tlf. dir. +45 7226 9661 / fax +45 7226 9001

Lise-Lotte Lund (FAMSTYR)

Fra: Henrik Gjørup [heg@aarhus.byret.dk]
Sendt: 20. juli 2006 12:33
Til: Familiestyrelsen
Cc: Janne Rasmussen; Henning Færmann; Henrik Engell Rhod
Emne: J.nr. 04-5014-00045 - høring.

Vedhæftede filer: dfmhør2906a.doc

dfmhør2906a.doc
(42 KB)

J.nr. 29/06

Høringssvar er vedhæftet. Svaret sendes kun pr. denne e-mail.

Med venlig hilsen
Henrik Gjørup

bestyrelsesmedlem
DOMMERFULDMÆGTIGFORENINGEN
c/o Fogedretten i Århus
Kannikegade 16
8000 Århus C
tlf. 86 12 59 11 - 7019
telefax 86 12 91 00

Dommerfuldmægtigforeningen

Familiestyrelsen

Bestyrelsesmedlem
Henrik Gjørup
c/o Fogedretten i Århus
Kannikegade 16
8000 Århus C
tlf. 86 12 59 11 – 7019
e-mail hg@dommerfm.dk

Århus, den 20. juli 2006

J.nr. 29/06

J.nr. 04-5014-00045 – høring

Ved brev af 30. maj 2006 har styrelsen anmodet Dommerfuldmægtigforeningen om eventuelle bemærkninger til betænkning nr. 1475/2006 om Barnets perspektiv.

Dommerfuldmægtigforeningens bestyrelse har fra bestyrelsessuppleant, retsassessor Janne Rasmussen, Retten i Køge, og foreningens civilfagudvalg modtaget følgende bemærkninger til den udmærkede betænkning, som behandler mange aspekter og som indeholder mange gode idéer. Foreningen skal dog - igen - beklage, at ministeriet ikke har fundet anledning til at inddrage foreningen i udvalgsarbejdet, da vore medlemmer (retsassessorer og dommerfuldmægtige) behandler en hel del af forældremyndighedssagerne i retterne og formentlig alle fogedsagerne. Vi henviser til foreningens brev af 16. marts 2005 og ministeriets svar af 11. maj 2005, J.nr. 04-5014-00045.

Generelle bemærkninger i øvrigt:

Betænkningen berører ikke mulige problemer i relation til stedbarnadoptioner, herunder i forhold til lesbiske par. Det kan oplyses, at Retten i Køge for nylig har afsagt dom i en forældremyndighedssag mellem to lesbiske (BS 4-637/2005). Der var tale om et registeret par, hvor den ene var blevet anonymt insemineret, og den anden adopterede barnet. Den biologiske mors advokat fremhævede meget sin klient "fortrinsret" til barnet. Et synspunkt som retten dog ikke fulgte.

Et tilbagevendende problem i fogedretten er erstatningssamvær. Dette er ikke drøftet i betænkningen. Det kunne overvejes at tillægge fogedretten en kompetence til i begrænset omfang at fastsætte erstatningssamvær.

Det bør også præciseres, om den samværsberettigede kan anmode fogeden om bistand, før der er sket misligholdelse, men hvor det er klart tilkendegivet af forældremyndighedsindehaveren, at barnet ikke vil blive udleveret.

Specifikke bemærkninger:

Ad afsnit 4.6.5.2: Det kan tiltrædes, at de "hemmelige samtaler" som regel nedfældes i et notat, der også kan videresendes til landsretten, men foreningen savner en nærmere diskussion af, hvad man gør, hvis man får væsentlige oplysninger, som ikke bør videregives til forældrene, og som man kun kan få, hvis man lover barnet hemmeligholdelse.

Ad afsnit 5.4.2.4.3.1. og 5.4.2.4.4: Det fremgår ikke med sikkerhed, om bopælsforælderen kan bestemme over daglige forhold som f.eks. barnets sengetid, når barnet er hos samværsforælderen.

Ad afsnit 6.4.1.3: Det kan bekræftes, at transportudgiften kan give anledning til problemer i samværsager, og at den ind i mellem vanskeliggør samværet meget. På den anden side ville en pligt for bopælsforælderen til at deltage i udgiften også kunne medføre problemer.

Ad side 226: Det forekommer ikke overbevisende rigtigt, at misbrug ikke - ligesom vold - som udgangspunkt bør føre til ophævelse af samvær. Det bør i øvrigt snarere i hvert enkelt tilfælde vurderes, hvilken betydning adfærden har i forhold til barnet.

Ad side 242 og 292 ad § 537, stk. 5: Det er korrekt, at en tvangsmæssig udlevering kan være en meget stor belastning for et barn, og at det kan være hensigtsmæssigt, at der deltager andre end fogeden, men en regel om, at der, bortset fra helt særlige situationer, altid skal medvirke både en børnesagkyndig og en kommunalt ansat, forekommer for restriktiv. Dette krav vil endvidere i en del tilfælde reelt umuliggøre en tvangsfuldbyrdelse, idet det kan være vanskeligt at samle de pågældende personer. Hvis fogedretten, som anført side 242, 6. afsnit, beklædes af en erfaren jurist, hvilket synspunkt kan tiltrædes, burde det kunne overlades til denne at skønne over behovet. Det forekommer i øvrigt ikke særlig sandsynligt, som anført side 242, 3. afsnit, at en børnesagkyndig vil kunne mægle på dette tidspunkt. Endelig vil der – uden at der foreligger de nævnte, særlige situationer - kunne tænkes mellemtilfælde, hvor udleveringen sker f.eks. i forbindelse med en samtale på fogedens kontor, og hvor det kan være vigtigt at kunne effektuere udleveringen straks.

Ad side 289, bemærkningerne til § 450 a: Det fremgår ikke klart, hvorfor den børnesagkyndige ikke fortsat kan behandle sagen, mens det er de almindelige regler om inhabilitet, der afgør om dommeren kan behandle sagen.

Med venlig hilsen

Henrik Gjørup

Retten i Korsør
Kriminalretten
Kirkepladsen 14,
4220 Korsør
Tlf. 58 36 09 99
Fax 58 36 09 98

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2 -6
1470 København K.

22. juni 2006
J.nr. 52/2006

Deres j.nr. 04-5014-00045

MODTAGET
26 JUNI 2006
Familiestyrelsen

I et brev af 30. maj 2006 har Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender anmodet om eventuelle bemærkninger til betænkning nr. 1475 "Barnets perspektiv" samt forslag til en lovmæssig regulering af området.

Foreningen har ikke bemærkninger til betænkningen eller forslaget.

Med venlig hilsen

Henrik Linde

UE
1/8-06/MRV**Lise-Lotte Lund (FAMSTYR)**

Fra: Helle Pia Schaumann [HSC@domstolsstyrelsen.dk]
Sendt: 1. august 2006 11:58
Til: Familiestyrelsen
Cc: Louise Seest
Emne: Familiestyrelsens j.nr. 04-5014-00045
Vedhæftede filer: hsc10279.pdf

Vi sender vedhæftet Domstolsstyrelsens høringssvar.

Med venlig hilsen
Helle Schaumann
Fuldmægtig
Direkte +45 33 95 58 83
hsc@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsen
Administrationskontoret
St. Kongensgade 1-3
1264 København K.
Tlf. + 45 70 10 33 22
fax + 45 70 10 44 55
www.domstolsstyrelsen.dk

Ny struktur i Domstolsstyrelsen fra den 1. august 2006. Du kan se den nye struktur og finde en oversigt over Domstolsstyrelsens direkte telefonnumre her:

http://www.domstol.dk/media/Ny_struktur_i_Domstolsstyrelsen.pdf

1/8

Familiestyrelsen J.nr. 06-5014-00073

Domstolsstyrelsen

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

St. Kongensgade 1 - 3
1264 København K
Tlf. 70 10 33 22
Fax 7010 4455
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr. 5798000161184

HSC10279/Sagsbeh. HSC
J.nr. 4104-2006-27.4
Vedr. 04-5014-00045

1. august 2006

Høring over betænkning nr. 1475 "Barnets perspektiv"

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har ved brev af 30. maj 2006 bedt om eventuelle bemærkninger til betænkningen "Barnets perspektiv" og et lovudkast på området.

I betænkningen side 97, peger udvalget på, at der ved den kommende domstolsreform er anledning til at fokusere på forholdene om børns deltagelse i retssager, herunder med indretning af egnede samtalerum for børn. Styrelsen kan i den forbindelse henvise til, at der i april 2005 er afgivet en redegørelse af en arbejdsgruppe, nedsat af Domstolsstyrelsen, om "Lokalebehovet ved fremtidens byret". Det fremgår blandt andet af redegørelsen side 38, afsnit 4.6.3 "Lokale til samtaler med børn", at det er vigtigt, at det lokale, hvor samtalen med barnet foregår, indbyder til afslappede og uformelle samtaler. Arbejdsgruppen finder, at disse hensyn i vidt omfang stemmer overens med kravene til indretning af retsmæglingslokaler, således at børnesamtaler kan foregå i disse lokaler. Rapporten findes på www.domstol.dk under Publikationer. Disse hensyn indgår i forbindelse med etablering af de nye retter, også i det omfang den nye ret etableres i eksisterende byggeri.

Vi har ikke i øvrigt bemærkninger til det fremsendte.

Med venlig hilsen

Helle Schaumann

PRÆSIDENTEN FOR ØSTRE LANDSRET

Den **16 AUG. 2006**
J.nr. 40A-ØL-20-06

Ministeriet for familie-
og forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

MODTAGET
17 AUG. 2006
Familiestyrelsen

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Familiestyrelsen, har ved brev af 30. maj 2006 (j.nr. 04-5014-00045) anmodet om eventuelle bemærkninger til betænkning nr. 1475/2006 benævnt "Barnets Perspektiv", herunder de fremsatte forslag til en ny forældremyndighedslov samt forslag til ændring af retsplejeloven.

I den anledning skal jeg - efter at sagen har været drøftet på et plenarmøde for landsrettens dommere den 11. august 2006 - udtale, at landsretten ikke har bemærkninger til betænkningen, herunder de fremsatte forslag til en ny forældremyndighedslov samt forslag til ændring af retsplejeloven.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Nanna Blach

Vestre Landsret
Præsidenten

UE
2/8-06/MRU

Ministeriet for Familie- og
Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

MODTAGET

02 AUG. 2006

Familiestyrelsen

J.nr. 40A-VL-22-06
Den 01/08-2006

I et brev af 30. maj 2006 (J.nr. 04-5014-00045) har Familiestyrelsen anmodet om eventuelle bemærkninger til betænkning nr. 1475/2006 "Barnets perspektiv", herunder udvalgets forslag til en ny forældremyndighedslov samt forslag til ændring af retsplejeloven.

I den anledning skal jeg meddele, at betænkningen og den foreslåede lovregulering ikke giver landsrettens anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

2/8
Familiestyrelsen J.nr. 06-5014-00073

Københavns Byret

Ministeriet for familie-og forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2 - 6
1470 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
Tlf. 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR 21 65 95 09

HWO11329/Sagsbeh. HWO
J.nr. 09.2006-26.2
Deres j.nr. 04-5014-00045

10/7
MRV/
MODTAGET
10 JULI 2006
Familiestyrelsen

6. juli 2006

Ved skrivelse af 30. maj 2006 har Ministeriet for familie-og forbrugeranliggender anmodet om eventuelle bemærkninger til betænkningen "Barnets Perspektiv" samt til et lovudkast på området.

Jeg skal i den anledning oplyse, at det fremsendte ikke giver Byretten anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

10/7
Familiestyrelsen J.nr.

06-5014-00073

60 4/8 MRU/CR

Ministeriet for Familie- og Forbrugsret
Familiestyrelsen
Stormgade 2 - 6
1470 København K.

Dato: 10. juli 2006
J.nr.: 222168 - SUS
Skr.: Bente Thomsen/cr
Dir. Tlf.: 46 92 92 49
Dir. Fax: 98 13 96 77
E-mail: bthomsen@dahlaw.dk
Fakta: DAHL er 100 jurister blandt 235 medarbejdere og har 5 kontorer i Danmark og 2 i Tyskland
Bank: Danske Bank 3201 3201130476

MODTAGET
07 AUG. 2006
Familiestyrelsen

Høring over lovforslag vedrørende udkast til ny forældremyndighedslov og ændringer til retsplejeloven.

FAF (Foreningen af Familieretsadvokater) har modtaget ovennævnte lovforslag til høring.

Det fremsatte lovforslag er efter FAF's opfattelse en tiltrængt revision af de nugældende regler. Vi finder det rigtigt, at barnet i sager om forældremyndighed og samvær kommer mere i fokus.

Derfor er det glædeligt, at der lægges op til, at barnets udtalelser skal have større vægt, både i sager vedrørende forældremyndighed og sager vedrørende samvær. Dette gør, at der fra forældrenes side givet også vil blive gjort større bestræbelser på at opnå forligsmæssige løsninger til gavn for barnet.

Den vigtigste ændring i forbindelse med den nye lov om forældremyndighed er retens mulighed for at idømme forældre fortsat fælles forældremyndighed. Som udgangspunkt vil det for en del børn være et gode, såfremt forældrene "tvinges" til fortsat at samarbejde omkring børnenes fremtid. For andre børn kan det blive et onde, da det i højkonfliktsager jo viser sig, at det der er mest skadeligt for børnene er, at de gang på gang må opleve forældrenes uenigheder.

Der lægges et meget stort ansvar på dommeren med den nye mulighed for at idømme fælles forældremyndighed. Det kræver derfor en meget grundig afhøring af parterne i forbindelse med en retssag, før en dommer kan beslutte, hvorvidt man mener, at fælles forældremyndighed i nævnte sag er relevant. Det er FAF's umiddelbare opfattelse, at i mange sager vil det være nødvendigt med en egentlig forligsdrøftelse.

2/8
Familiestyrelsen J.nr. 2006-5014-00023

se/retsmægling parterne imellem, før dommeren har fået det rette indtryk af, hvorvidt parterne kan og vil samarbejde fremover.

Efter FAF's opfattelse er det en god nyskabelse, at retten kan tage stilling til, hvor barnet fremover skal bo uden at ophæve den fælles forældremyndighed. I mange sager viser det sig, at netop spørgsmålet om, hvor barnet skal bo, er parternes væsentligste problem især lige efter samlivsophævelsen. Det er FAF's opfattelse, at med muligheden for at træffe afgørelse om bopælen, vil der være flere forældre, som efterfølgende kan og vil fortsætte med fælles forældremyndighed.

FAF er fortsat betænkelig ved Statsforvaltningernes kompetence til at træffe afgørelse om midlertidig forældremyndighed/bopæl. Betænkeligheden går først og fremmest på, at parterne i forbindelse med sagsbehandling på Statsforvaltningen ofte ikke har fået særskilt juridisk rådgivning. Den midlertidige afgørelse om forældremyndighed/bopæl kan meget vel blive afgørende for rettens afgørelse på et senere tidspunkt set ud fra et status quo synspunkt. Man kan frygte, at retssikkerheden forskubbes, idet den part, som har været forudseende til på forhånd at søge juridisk rådgivning eller som har haft råd hertil, også er den part, der står bedst i Statsforvaltningen på bekostning af den svagere part.

FAF finder det glædeligt, at man under sagsbehandlingen ved domstolen i højere grad lægger vægt på, at der kan foretages forberedende retsmøder, og at der i disse møder kan deltage børnesagkyndige. Også muligheden for udpegelse af en bistandsperson for barnet er en god nyskabelse. Det må understreges, at det er vigtigt, at en sådan bistandsperson dels har forstand på sagsgangen i forbindelse med forældremyndighedssager. FAF er derfor af den opfattelse, at det bør være en advokat der udpeges. Det er vigtigt, at der er tale om en familieretsadvokat, som har et godt indblik og god erfaring med førelse af familieretssager.

De ovenfor nævnte tiltag er kærkomne. Det bifaldes som ovenfor nævnt, at sagerne nu skal behandles mere grundigt. FAF er imidlertid af den opfattelse, at såfremt intentionerne efter den nye lov skal kunne føres ud i livet er det nødvendigt, at der også er økonomi bag forslagene. Der skal således være politisk vilje til, at brugen af de ressourcer, der nu lægges op til, ikke begrænses af, at der fra domstolens side skal skeles til "hvad der nu er råd til".

Venlig hilsen

Susan Sørensen

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

MODTAGET

02 AUG. 2006

Familiestyrelsen

DATO: 31-07-2006
J.NR.: 04-013402-06-1217
REF.: kch-hfe

Høring over betænkning nr. 1475 "Barnets perspektiv" med tilhørende lovforslag

Familiestyrelsen har ved brev af 30. maj 2006 anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte betænkning.

Forslaget har været forelagt for Advokatrådets Privatretsudvalg, hvorefter Advokatrådet skal bemærke følgende:

Det er Advokatrådets opfattelse, at loven er en tiltrængt revision både for så vidt angår spørgsmål omkring forældremyndighed og samvær. Advokatrådet finder, at de af udvalget foreslåede ændringer til forældremyndighedsloven er tidssvarende og lever op til internationale bestemmelser om at sætte barnet mere i fokus. Endvidere finder Advokatrådet, at det er i tidens ånd, at der ved uenighed mellem forældre, både når det gælder forældremyndighed og samvær, tilstræbes at tilbyde alternative løsningsmodeller for forældrene i form af øget rådgivning og konfliktmægling.

Advokatrådet finder det gavnligt, at det lægges op til, at specielt forældremyndighedssager skal varetages med større omhu end hidtil. Muligheden for forberedende retsmøder, og i forbindelse med disse, deltagelse af en børnesagkyndig, burde gøre, at sagerne må forventes at blive langt bedre oplyst end hidtil.

Det forhold, at der for barnet kan udpeges en bistandsperson, findes at styrke barnets rettigheder i hele processen. Det fremgår af den foreslåede bestemmelse, at bistandspersonen skal bistå barnet med underretning om sagens forløb. I relation hertil er det Advokatrådets opfattelse, at advokater med speciale indenfor familieret vil kunne varetage en sådan opgave.

Det er endelig Advokatrådets håb, at de foreslåede lovændringer også følges op af de nødvendige økonomiske bevillinger, idet det er Advokatrådets opfattelse, at konsekvensen af den styrkelse af området, som der her lægges op til, medfører at sagerne økonomisk bliver dyrere. Dels fordi børnesagkyndige i langt større omfang skal ind-

drages i sagerne end hidtil og dels fordi de sager, som fremover skal behandles ved domstolene, må forventes at blive mere tidskrævende.

Til de enkelte lovbestemmelser skal Advokatrådet bemærke følgende:

Kapitel 1

Ad § 3

Bestemmelsen definerer nærmere, hvad den forælder som har barnet boende, kan træffe afgørelse om. Advokatrådet er enig i, at det er vanskeligt nærmere at konkretisere, hvilke beslutninger, der er af daglig karakter, og hvilke beslutninger, der er af væsentlig karakter. I den sammenhæng er det Advokatrådets erfaring, at et ofte forekommende problem mellem forældre, netop er spørgsmålet om bopælen, og hvorvidt man kan flytte barnet til et andet sted i landet. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at bestemmelsen fastsætter, at den der har barnet boende også kan flytte med barnet.

Stk. 2 omhandler spørgsmålet om, hvorvidt forældrene skal være enige om, at barnet kan flyttes til udlandet. Af bestemmelsen fremgår det, at det kun kræver samtykke fra begge forældre, såfremt der er uenighed om forældremyndigheden ved barnets flytning til udlandet. Da netop flytning til udlandet er et meget indgribende forhold for barnet, finder Advokatrådet, at det af loven i stedet bør fremgå, at begge forældre skal give samtykke til en flytning til udlandet, også selv om der ikke er uenighed om forældremyndigheden.

Ad § 4

Bestemmelsen i § 4 er central i den nye forældremyndighedslov. For netop at fremhæve betydningen af bestemmelsen er det Advokatrådets opfattelse, at § 4 og § 5 bør have deres egne kapitler, således at bestemmelserne er mere iøjnefaldende.

Kapitel 2

Ad § 11

I § 11 gives der mulighed for, at forældrene i forbindelse med afgørelse om forældremyndighed kan blive pålagt at fortsætte med fælles forældremyndighed. Som udgangspunkt finder Advokatrådet, at bestemmelsen er god, idet der på nuværende tidspunkt føres forældremyndighedssager, hvor forældrene ikke har deciderede samarbejdsproblemer, og derfor bør kunne fortsætte med fælles forældremyndighed.

Der vil imidlertid også være en række sager, hvor fælles forældremyndighed ikke vil kunne lade sig gøre. Det kræver derfor en grundig sagsbehandling, herunder en grundig afhøring af parterne i forbindelse med en retssag, for at en dommer kan tage stilling til, hvorvidt fælles forældremyndighed kan fortsættes. Dette kræver, at man under retssagerne afsætter den fornødne tid til, at parterne bliver afhørt om netop disse forhold og, at der under retssagerne bliver givet mulighed for at føre bevis for, hvorvidt samarbejdet kan fortsætte mellem parterne.

Ad § 14

Advokatrådet er af den opfattelse, at en forenkling af reglerne om overførsel af forældremyndighed er en god ide. Som bestemmelsen er udformet, er det Advokatrådets indtryk, at bevisbyrden nu er lettet i forbindelse med overførsel af forældremyndighed, uanset om der tidligere har været truffet en forældremyndighedsafgørelse.

Kapitel 3

Ad § 17

Som noget helt nyt er der nu givet forældrene mulighed for, at få afgjort spørgsmålet om bopæl, og dermed bevare den fælles forældremyndighed. Advokatrådet kan tiltræde den omtalte fornyelse, idet det er erfaringen fra mange retssager, at netop spørgsmålet om, hvor barnet skal bo kan vise sig at være den reelle hindring for fortsættelse af fælles forældremyndighed.

Kapitel 4

Ad § 18 stk. 3

Advokatrådet er enig i, at det er et problem, at den forælder, som har barnet boende, ikke kan tage initiativ til, at der fastsættes samvær. Advokatrådet finder derfor, at stk. 3 er et skridt i den rigtige retning, idet der gives parten retten til at tage initiativet til at indkalde til møde vedrørende samvær.

Det er Advokatrådets opfattelse, at Statsforvaltningerne bør have mulighed for at kunne fastsætte samvær, også selvom den samværsberettigede ikke har fremsat ønske herom eller taget initiativ hertil. Det kunne således være tilfældet, hvor der er interesse for samvær, men hvor den samværsberettigede alene ud fra egne hensyn ikke vil acceptere, at samværet sættes i faste rammer. Advokatrådet er dog enig i, at såfremt den samværsberettigede viser sig ikke at have interesse for samværet, skal der ikke kunne fastsættes sanktioner herfor.

Ad § 19

Advokatrådet anser det som en god fornyelse, at pårørende kan ansøge om samvær i specielle situationer. Af stk. 3 bør det dog direkte fremgå, hvilken personkreds man anser som nærmeste pårørende, idet bemærkningerne lægger op til, at nærmeste pårørende også kan være stedforældre/søskende eller eventuelt en plejefamilie.

Ad § 20

Af § 20 bør det fremgå, at det er Statsforvaltningen, der har kompetencen til at fastsætte samvær, ligesom det af § 13 stk. 2 fremgår, at det er retten, der træffer afgørelse ved uenighed om forældremyndighed.

Kapitel 5

Ad § 23

Advokatrådet finder, at der er store betænkeligheder ved, at det er Statsforvaltningen, der skal afgøre sager om midlertidig forældremyndighed, midlertidig bopæl eller midlertidig samvær, som ofte er af presserende karakter. Disse sager domsforhandles relativt hurtigt ved retterne efter det nuværende system. Med de sagsbehandlingstider der er og har været i Statsamtene, kan Advokatrådet frygte, at de nye Statsforvaltninger ikke vil kunne træffe midlertidige afgørelser med den hastighed, som er nødvendig. Dertil kommer problemet, at parterne i Statsforvaltningerne ikke er repræsenteret ved advokat.

En midlertidig afgørelse om forældremyndighed og bopæl kan være udslagsgivende for, hvorledes en senere retssag afgøres. Det vil derfor være vigtigt for parterne, at de i Statsforvaltningen får fremført de rette argumenter overfor sagsbehandleren for at stille sig bedst muligt i en kommende retssag. Parter, der har rådført sig med advokat inden de går i Statsforvaltningen, vil i mange situationer stå bedre, end den part, som enten ikke har tænkt på muligheden for rådgivning, eller som ikke har råd hertil.

Af retssikkerhedsmæssige grunde er det derfor Advokatrådets opfattelse, at der bør være mulighed for, at indgive en sådan sag direkte for retten eller, at parterne gives mulighed for at få advokatbistand i forbindelse med, at Statsforvaltningen skal træffe en afgørelse.

Kapitel 6**Ad § 31**

Advokatrådet kan tiltræde udvalgets forslag om, at barnet skal inddrages i sin egen sag og finder, at ophævelsen af 12-års grænsen giver en større fleksibilitet. Inddragelse af børn i disse sager kræver dog, at de personer, som skal have samtaler med børnene, enten har god erfaring med børnesamtaler eller er uddannet hertil. Advokatrådet skal derfor opfordre til, at man i større omfang benytter sig af bistand fra børnesagkyndige i forbindelse med samtalerne.

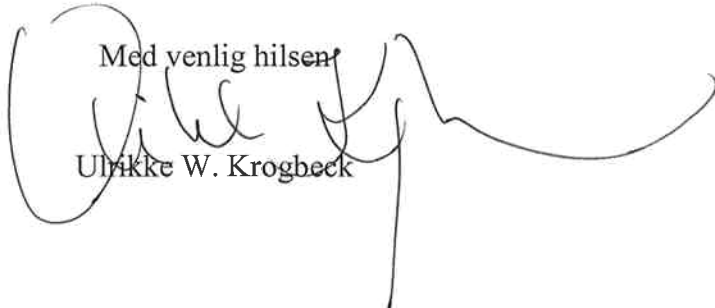
I de tilfælde, hvor et barn afstår fra at blive hørt i en sag, er det Advokatrådets opfattelse, at dette forhold bør undersøges nærmere af sagsbehandleren, idet barnet nødtigt skal afstå fra en samtale af hensyn til forældrene.

Advokatrådet finder endvidere, at det er vigtigt, at der er notatpligt i forbindelse med samtaler med børn, både i Statsforvaltningerne og ved domstolene, idet der efter lovens bestemmelser er lagt op til, at der skal lægges vægt på barnets udtalelser i sagen. Samtalen med barnet bliver derfor et vigtigt bevis i sagen, som parterne skal have adgang til at få indblik i. Advokatrådet er enig med udvalget i, at samtalen med barnet kan gengives i mere generelle vendinger for på den måde at beskytte barnet og undgå, at barnet sættes i en yderligere loyalitetskonflikt mellem forældrene.

Ad § 38

Det fremgår af bestemmelsen, at beslutninger om, hvorvidt en sag af Statsforvaltningen kan indbringes for retten ikke kan påklages til Ministeren for Familie- og Forbrugeranliggender. Dette finder Advokatrådet meget betænkeligt. Det kræver en god vejledning af sagens parter at gøre dem opmærksom på, at de fortaber deres ret til at få spørgsmålet afgjort ved retten, såfremt man ikke anmoder Statsforvaltningen om at indbringe sagen efter denne har været behandlet i Statsforvaltningen.

Med venlig hilsen

Ulrikke W. Krogbeck

Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K.

24-07-06

STIFTAMTMANDEN

STATSAMTET SØNDERJYLLAND
H. P. HANSENS GÅDE 42
6200 AABENRÅA

SAGSBEHANDLER: NWSOE
DIREKTE TELEFON: 74 31 31 08

TELEFON: 74 31 31 31
FAX: 74 62 84 09
CVR-NR. 66-75-07-28
SOENDERJYLLAND@STATSAMT.DK
WWW.STATSAMT.DK

Under henvisning til brev af 30. maj 2006, j.nr. 04-5014-00045, skal jeg på statsforvaltningsdirektørernes vegne fremkomme med nedenstående bemærkninger til betænkning nr. 1475 "Barnets perspektiv" afgivet af Udvalget om Forældremyndighed og Samvær.

Vi finder generelt, at udvalgets overvejelser og forslag i betænkningen om bl.a. inddragelse af barnet og barnets mening vil styrke barnets position i sager om forældremyndighed og samvær. Udvalgets overvejelser og forslag følger op og støtter ændringerne i lov nr. 524 af 24-06-2005 om udmøntning af kommunalreformen på det familieretlige område, herunder i relation til forældrenes ansvar og barnets perspektiv.

Vi kan således tilslutte os udvalgets fokus på barnets perspektiv, herunder bestemmelsen i forslaget § 4, der fastslår, at alle afgørelser skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet.

Vi er enig i udvalgets synspunkter om at styrke forligsbestræbelserne mellem forældrene og derved undgå at inddrage børnene direkte i forældrenes konflikt. Om de sager, hvor børnene skal inddrages direkte, kan vi tilslutte os udvalgets synspunkter om rammer og indhold for afholdelse af børnesamtaler. Vi finder det herunder væsentligt, at disse rammer og dette indhold for afholdelse af børnesamtaler fastlægges centralt, idet der er tale om en ressourcetung opgave, når opgaven skal løses som beskrevet, hvad vi som nævnt er enig i, at den skal.

Udvalget har drøftet, om "lov om forældremyndighed og samvær" fortsat ville være dækkende efter en gennemførelse af det foreslåede lovudkast. Et flertal i udvalget har foreslået lovtitlen ændret til: "Forældremyndighedslov".

Vi finder, at titlen "Forældremyndighedslov" er for snæver i forhold til det foreslåede lovudkasts materielle indhold, og at titlen nærmere kommer til at signalere magtbeføjelser og rettigheder for forældre end at signalere lovudkastets bærende grundprincip om styrkelse af barnets perspektiv.

For så vidt angår samvær, har udvalget i lovudkastet § 19 som en nydannelse foreslået, at der indføres hjemmel til, at andre end forældre kan få samvær.

Vi kan - med nedenstående bemærkninger - tilslutte os, at der skabes mulighed for, at der kan fastsættes samvær med andre end forældre.

Den foreslåede bestemmelse i lovudkastet § 19 kommer kun til anvendelse i de tilfælde, hvor den af forældrene, hos hvem barnet bor protesterer mod, at barnet bevarer kontakten med sine nærmeste pårørende, som det er nært knyttet til. Set i det lys finder vi, at der er behov for, at kriterierne og personkredsen for bestemmelsens anvendelsesområde skærpes. I modsat fald kan der være en bekymring for, at den forholdsvis brede formulering af udkastets § 19 i praksis vil komme til at virke unødigt processkabende til ulempe for barnet.

I tråd med, at lovudkastet har som hovedformål at styrke barnets perspektiv, er det vores opfattelse, at det i § 19 - i lighed med bestemmelsen i udkastets § 18 om samvær med forældre - bør fremhæves, at det er barnet, der har ret til samvær med andre. Med den foreslåede ordlyd ville nogle kunne forledes til at tro, at der er tale om en ret for nærmeste pårørende. Det bør endvidere præciseres, at det kontaktbevarende samvær skal være i barnets interesse.

Det foreslås, at § 19, stk. 2, kun bør gælde i de situationer, hvor der ikke er samvær med den af forældrene, som barnet ikke bor hos. Baggrunden herfor er et ønske om at beskytte barnet mod uro og ustabilitet, for mange familieskift samt nye konflikter og sagsprocesser, der involverer barnet. Herved opnås tillige den gennemskuelighed og sagsbehandlingsmæssige fordel, at kriterierne for anvendelse af stk. 1 og stk. 2 bliver ens.

På den baggrund foreslås følgende affattelse af § 19 (evt. kan stk. 1 og stk. 2 sammenfattes til ét stykke):

"§ 19. Er en forælder eller begge døde har barnet ret til samvær med sine nærmeste pårørende, som det er nært knyttet til, og som det vil være værdifuldt at bevare kontakten med.

Stk. 2. Er der ikke samvær med den forælder, barnet ikke har bopæl hos, har barnet ret til samvær med sine nærmeste pårørende, som det er nært knyttet til, og som det vil være værdifuldt at bevare kontakten med.

Stk. 3. Det er barnets nærmeste pårørende, der kan søge om samvær."

Forslaget indebærer konsekvensændring af § 33 i udvalgets lovudkast.

For så vidt angår bedsteforældres adgang til samvær bør det i bemærkningerne præciseres, om det alene er bedsteforældre i forening eller om bedsteforældre hver for sig kan indgive ansøgning om samvær, eksempelvis fordi bedsteforældrene er skilt eller er blevet enke/-mand og siden har indgået nyt ægteskab.

I bemærkningerne til lovudkastets § 19 er det på side 277, 4. afsnit anført, at det kan være "afdødes bedsteforældre" (dvs. barnets oldeforældre), der kan opfylde kriterierne for samvær med barnet. Dette er formentlig en lapsus.

For så vidt angår forældremyndighed er vi enig i udvalgets forslag om at indføre hjemmel til at træffe afgørelse om, hvor barnet skal bo. På denne baggrund støttes også udvalgets forslag om at indføre hjemmel til at dømme til fælles forældremyndighed, selv om den ene af forældrene ikke ønsker dette, idet uenighed om barnets bopæl efter vores opfattelse i et stort antal sager er det væsentligste tvistpunkt omkring barnet. Vi kan tillige tilslutte os den afgrænsning af bopælsforælders bestemmelsesret, der kommer til udtryk i skemaet side 162.

Det er vores opfattelse, at sager om tvangsfuldbyrdelse kan indebære en stor belastning for barnet. Det foreslås derfor, at der også i sager om tvangsfuldbyrdelse af forældremyndighed, bopæl og samvær skal udpeges en bistandsperson for barnet.

Det foreslås i denne sammenhæng, at der antages et passende antal personer med særligt kendskab til børn og med interesse for sagsområdet, som domstolene ved udpegning af bistandspersoner kan vælge blandt. En sådan liste over bistandspersoner bevirker, at der hurtigt kan udpeges en kvalificeret støtteperson for barnet. Disse støttepersoner skal endvidere kunne udpeges i medfør af den foreslåede bestemmelse indsat i Retsplejeloven som § 450d.

Det foreslås endvidere, at statsforvaltningerne får en tilsvarende mulighed for at udpege en bistandsperson for barnet i særligt konfliktfyldte sager om forældremyndighed og sam-

vær, hvor barnet tilsvarende belastes. Forslagene til Retsplejelovens § 450d og 537 foreslås ændret i overensstemmelse med ovenstående bemærkninger.

Vi har bemærket os, at udvalget ikke har taget stilling til de administrative og økonomiske konsekvenser, som udvalgets forslag og anbefalinger vil have for statsforvaltningerne og domstolene. Vi skal derfor pege på, at gennemførelse af betænkningens forslag og anbefalinger i tilknytning til varetagelse af barnets perspektiv nødvendiggør en udvidelse af de personalemæssige ressourcer; som eksempler herpå kan nævnes anbefalinger om nye måder at arbejde på ved samvær med mindre børn og ved gennemførelse af børnesamtaler.

Med venlig hilsen

Ninna Würtzen

UE
2/8-06/MAU

Lise-Lotte Lund (FAMSTYR)

Fra: Ole Kirkegaard [okno@statsamt.dk]
Sendt: 1. august 2006 16:08
Til: Familiestyrelsen
Emne: Familiestyrelsens j. nr. 04-5014-00045
Vedhæftede filer: barnets perspektiv.doc

Familiestyrelsen,
Att. Malene Vestergaard.

Som vedhæftet fil følger høringssvar fra Foreningen af Offentlige Chefer i Statsamterne og Københavns Overpræsidium.

Med venlig hilsen

Ole kirkegaard
Formand

4/8
Familiestyrelsen J.nr. 06-5014-00073

Familiestyrelsens j.nr. 04-5014-00045

Familiestyrelsen har i høringsbrev af 30. maj i år anmodet bla. Foreningen af Offentlige Chefer i Statsamtene og Københavns Overpræsidium om eventuelle bemærkninger til betænkning (nr. 1475/2006) om "Barnets Perspektiv" afgivet af Udvalget om Forældremyndighed og Samvær.

Foreningen finder, at betænkningen og de deri indeholdte lovforslag fremstår som resultatet af et omfattende, relevant og grundigt arbejde med de i kommissoriet angivne emner.

Betænkningens overvejelser og forslag ses generelt som en naturlige fortsættelse af hidtidige udviklingstendenser på området – senest den familieretlige strukturreform, der træder i kraft 1. januar 2007. Foreningen forventer, at området udvikler sig yderligere – ikke mindst i den positive retning at forældrene i højere grad tager fælles ansvar for barnet og samarbejder om dets forhold.

Foreningen finder det meget væsentligt, at det nu er særligt fremhævet, at der er det enkelte barns perspektiv, som efter portalbestemmelsen i § 4 forslaget til ny forældremyndighedslov skal lægges til grund for alle afgørelser efter loven – ligesom samvær er beskrevet som en ret for barnet.

Allerede i dag inddrages børnene i sagsbehandlingen ved statsamtene – typisk ved samtaler med børn fra skolealderen. Foreningen kan støtte betænkningens forslag om, at det enkelte barns perspektiv skal søges belyst i alle sager – uanset barnets alder.

Foreningen har noteret sig, at det i betænkningen er fremhævet, at det børnesagkyndige element også skal styrkes i forbindelse med domstolenes – herunder også fogedretternes - sagsbehandling.

Foreningen kan tilslutte sig, at barnet ikke tillægges partsbeføjelser, idet det ikke er hensigtsmæssigt at barnet så at sige fører sag imod sine forældre. På den anden side er foreningen enig i, at det i enkelte tilfælde kan have noget for sig at lade et initiativ fra et større barn være anledningen til et (tværfagligt) møde på statsforvaltningen.

Begrebet "forældremyndighed" er i dag ikke ideelt, men foreningen er enig med udvalgets flertal i alligevel at fastholde denne betegnelse, som er almindeligt kendt og indarbejdet i det danske sprog.

Foreningen finder det positivt, at det i betænkningen er nærmere beskrevet, hvad forældremyndighed omfatter, og hvad den, der har barnet boende, normalt kan træffe bestemmelse om.

Vi finder det meget positivt, at der foreslås indført en mulighed for at træffe afgørelse om barnets bopæl, som formentlig ofte er den egentlige genstand for en sag om forældremyndigheden. I samme forbindelse er det hensigtsmæssigt og psykologisk rigtigt, at der indføres mulighed for at dømme til fælles forældremyndighed – selvom adgangen hertil skal være snæver.

Vi kan ganske tilslutte os, at der ikke (nu) fremsættes forslag om delt bopæl eller samvær halvdelen af tiden (deleordning).

For så vidt angår samvær har foreningen med tilfredshed noteret sig, at en ansøgning om ændring af samvær og anden kontakt – uanset den overordnede portalbestemmelse om "bedst for barnet" – fortsat kan afvises, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt.

Foreningen anerkender, at kontakt for barnet med andre end dets forældre, kan være væsentligt for barnet, men vi finder, at det udgør en sådan særlig, atypisk udvidelse af samværsområdet, at sideløbende systematisk erfaringsopsamling må være en absolut forudsætning.

Det er foreningens forventning, at en hel eller delvis gennemførelse af de i betænkningen fremlagte forslag vil blive ledsaget af de nødvendige merbevillinger.

Med venlig hilsen

for Foreningen af Offentlige Chefer i
Statsamterne og Københavns Overpræsidium

Ole Kirkegaard

UE
27/7-06/
MARV

Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

MODTAGET

28 JULI 2006

Familiestyrelsen

27.07.2006

Tak for høring af 30/5 2006 vedrørende betænkning nr. 1475 Barnets perspektiv, afgivet af Udvalget om Forældremyndighed og Samvær.

STATSAMTET VESTSJÆLLAND
SLAGELSEVEJ 7
4180 SORØ

Statsamtsjuristforeningen har følgende bemærkninger:

JOURNAL NR.:
BEDES ANFØRT VED ALLE
HENVENDELSER TIL STATSAMTET

Der er tale om et område i konstant udvikling og det forhold, at de senest vedtagne ændringer (reformen på det familieretlige område i forbindelse med strukturreformen, hvorefter bl.a. alle sager skal starte hos de nye statsforvaltninger) endnu ikke er trådt i kraft, således at man endnu ikke kender effekten og eventuelle fordele/ulemper af denne reform, gør det lidt vanskeligt allerede nu at forholde sig til endnu en reform på området.

SAGSBEHANDLER: ImIve
DIREKTE TELEFON: 57870814

TELEFON: 57 87 07 00
TELEFAX: 57 83 13 80
EAN-lokationsnummer:
5798000362253

VESTSJAELLANDS@STATSAMT.DK
WWW.STATSAMT.DK

Statsamtsjuristforeningen vil dog gerne rose udvalgets arbejde og er i øvrigt enig i mange af betænkningens konklusioner og forslag – både for så vidt angår det overordnede mål; at flytte fokus fra forældrenes ret til barnets perspektiv., men også bestræbelserne for at få forældrene forligt, muligheden for afgørelser om bopæl, muligheden for tvungen fælles forældremyndighed i særlige tilfælde og muligheden for samvær for andre end forældrene.

TELEFONTID:
MANDAG-ONSDAG 10 - 14
TORSDAG 10 - 16
FREDAG 10 - 12
I FERIEPERIODEN 10 - 12

Statsamtsjuristforeningen ser herudover gerne at statsforvaltningerne tillægges mulighed for at træffe afgørelse om bopæl.

Statsamtsjuristforeningen ser følgende problemer i forbindelse med inddragelse af barnets perspektiv i alle sager:

28/7

Familiestyrelsen J.nr.

06-5014-00073

I sager med små børn, hvor man ikke kan afholde en egentlig samtale med barnet, men i stedet skal belyse barnets perspektiv på andre måder; f.eks. i form af børnesagkyndige erklæringer eller undersøgelser, være en risiko for en forlænget sagsbehandlingstid, da det i hvert fald for egentlige undersøgelser vedkommende dels tager tid at gennemføre undersøgelsen og der dels samtidig af ressource- og kapacitetsmæssige grunde må påregnes nogen ventetid, før undersøgelsen kan iværksættes. Også i forbindelse med indhentelse af erklæringer fra f.eks. daginstitutioner, kommuner etc. må der påregnes en vis ventetid, som må formodes at forlænge sagsbehandlingstiden, hvilket overordnet ses ikke må anses for at være i barnets interesse jf. udvalgets egne bemærkninger herom. Foreningen finder derfor, at man i den konkrete sag i lyset af problemets omfang og tyngde bør vægte ulemperne ved en eventuelt forlænget sagsbehandlingstid overfor måden på hvilken barnets perspektiv inddrages, således at man eventuelt i ukomplicerede sager med små børn "nøjes med" forældrenes udtalelser om barnet.

For det andet vil det øgede fokus på barnets perspektiv især i sagerne med lidt større børn, som kommer til samtale i statsamtet, i de sager, hvor forholdet mellem forældrene er meget konfliktfyldt, let kunne øge risikoen for, at barnet "kommer i klemme" mellem forældrene. Foreningen har noteret sig, at udvalget er opmærksom på dette og blandt andet flere gange fremhæver, at inddragelsen af barnet først og fremmest tjener til at få barnets perspektiv med i sagen, og først i anden omgang som en "bevisregel", men finder alligevel grundlag for at understrege risikoen herfor i den konkrete sagsbehandling. Det er derfor ekstra vigtigt først og fremmest at styrke forligsbestræbelserne, således at forældrene forhåbentlig selv når til enighed med barnets perspektiv i mente, men også – i de sager hvor dette ikke lykkes – at man ikke citerer barnets udtalelser ordret, men i stedet – som også foreslået af udvalget – opsummerer og generaliserer barnets udtalelser. I denne sammenhæng er det så bare vigtigt, at dette er bakkes op af klageinstansen, hvis afgørelsen påklages, således at barnet ikke skal indkaldes igen med henblik på en uddybende udtalelse.

For så vidt angår udvalgets overvejelser omkring de passive forældre jf. lovudkastets § 18 stk. 3 finder foreningen som udgangspunkt, at det positivt, at der åbnes mulighed for at indkalde sådanne forældre til et møde i statsamtet, hvor man så prøver at "aktivere" forælderen, således at der måske kan etableres en form for kontakt til gavn for barnet. Foreningen kan dog

samtidig være betænkelig ved, hvis man ud fra overvejelser om en "moralsk pligt", som det blandt andet kaldes på betænkningens side 33, får "overtalt" sådanne passive forældre til samvær, som så alligevel – måske efter et eller to besøg – alligevel aldrig bliver gennemført, således at børnene føler sig mere svigtede, end hvis samværet aldrig havde været aftalt..

Et lignende problem omkring ikke-indfrie forventninger kan foreningen være betænkelig ved med hensyn til lovudkastets § 32 om barnets initiativret, hvor statsamtets muligheder for at følge op på barnets ønsker til forældrene er begrænsede dels af de overordnede rammer for, hvad statsamtet kan træffe afgørelse om og dels af forældrenes vilje og evne til at lytte til og forstå barnets ønsker.

Vedrørende afslag på/ophævelse af samvær har foreningen noteret sig, at kriteriet herfor nu bliver det samme som for samværsafgørelser generelt, således at det forhåbentligt bliver lidt lettere at afslå at fastsætte/ophæve et samvær, når dette er bedst for barnet.

Foreningen har afsluttende noteret sig, at udvalget ikke har taget stilling til forslagets økonomiske konsekvenser, og skal i forbindelse hermed understrege, at forslaget vil medføre en væsentlig forøgelse af de personalemæssige ressourcer, der anvendes til statsforvaltningernes sagsbehandling i disse sager, og at det er vigtigt, at der tages hensyn hertil, således at det bliver muligt at implementere reformen efter hensigten uden dette begrænses af økonomiske overvejelser og uden en forøgelse af sagsbehandlingstiden i de enkelte sager.

Med venlig hilsen

Lene Larsen

Formand

Foreningen af Statsamtsjurister

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Stormgade 2-6
1470 København K

Den 31-07-2006
J.nr. 10.1-55

LM

Vedr.: Høring over betænkning nr. 1475, "Barnets perspektiv. Forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, tvangsfuldbyrdelse"

Dansk Psykolog Forening har fra Familiestyrelsen modtaget høringskrivelse vedrørende ovennævnte betænkning med anmodning om at fremsende eventuelle bemærkninger til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender senest 1. august 2006.

Dansk Psykolog Forening skal fremsætte følgende bemærkninger:

1 Generelt

Foreningen finder, at der er tale om en god og gennemarbejdet betænkning med mange gode forslag, der kan styrke barnets perspektiv i sager om forældremyndighed og samvær mv.

Børnene er mest sårbare og oftest taberne i sager om forældremyndighed, samvær og bopæl, især hvis der indgår tvister imellem forældrene, og det er væsentligt, at barnet retssikkerhed og perspektiv styrkes. Og det styrkes ved at forbedre mulighederne for, at barnets synspunkter kan komme frem og inddrages i beslutninger i sager om forældremyndighed og samvær mv. Det er derfor vigtigt, at afgørelser i sagerne i højere grad tages ud fra, hvad der er bedst for barnet.

Dansk Psykolog Forening kan derfor støtte de af Udvalget om Forældremyndighed og Samvær fremlagte forslag. Foreningen skal dog fremkomme med nedenstående bemærkninger til enkelte områder.

2. Om barnets partsbeføjelser og initiativret

a. Det er af væsentlig betydning, at styrkelsen af hensynet til barnet ikke finder sted ved at give barnet partsstatus, men derimod ved, at der stilles en række krav til sagsbehandlingen. Dermed kan sikres, at barnets forhold og oplevelse er tilstrækkeligt belyst og indgår som information ved rådgivning og mægling eller ved afgørelser.

Foreningen bakker derfor op om overvejelserne i Udvalget om Forældremyndighed og Samvær, hvor udvalget er enig om ikke at tillægge børn, uanset alder, egentlige partsbeføjelser. Partsstatus

vil øge risikoen for, at barnet får et ansvar for sin egne og forældrenes forhold på en måde og i et omfang, som overbelaster barnet med store problemer og eventuelt udviklingsforstyrrelser til følge.

Udvalget om Forældremyndighed og Samvær forslår i stedet, at børn, der er fyldt 10 år, tillægges en initiativret til at rette henvendelse til statsforvaltningen for at få afholdt møde om de forhold, barnet ønsker hjælp til vedrørende forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Udvalget har derfor i sit udkast til forældremyndighedslov indsat § 32 herom.

Foreningen skal foreslå en ændring af § 32 således, at barnets initiativret fastholdes, men at det fremgår, at statsforvaltningen er forpligtet til både at reagere på barnets henvendelse med en relevant indsats og forpligtelse til at oplyse for barnet, hvilken relevant indsats, statsforvaltningen påtænker.

Baggrunden herfor er, at det i mange situationer ikke vil være det mest hensigtsmæssige at indhente informationer om barnets synsvinkel og perspektiv, at statsforvaltningen skal afholde møde med forældrene, hvori barnet deltager, om de problemer, barnet peger på. Barnet pålægges desuden et ansvar for at have overblik over, hvad der er relevant sagsbehandling ved at skulle forholde sig til, om det vil deltage i et møde.

b. En praktisk forvaltning af § 32 vil stille store krav til sagsbehandlere og rådgivere og vil udvide rådgivningsfunktionen i statsforvaltningen. Når børn ned til 10 år er udstyret med en initiativret, kan der være risiko for, at barnet kan opfordres af en forælder til at henvende sig til statsforvaltningen – eller med andre ord barnets initiativret kan udnyttes af en forælder, der er utilfreds med gældende ordning – og barnet dermed bliver ”brugt” i forældrenes indbyrdes stridigheder. Det er derfor nødvendigt at sagsbehandlere og børnesagkyndige er udstyret med tilstrækkelig uddannelse og erfaring til at kunne håndtere sådanne kræfter og fastholde barnets perspektiv.

3. Om sagsbehandlingen ved domstolene

Med forslag til ændring af retsplejelovens § 450a lægger Udvalget om Forældremyndighed og Samvær op til forbedrede muligheder for ved domstolene at opnå forlig i sager om forældremyndighed og samvær på den måde, at dommeren, hvis denne efter de foreliggende oplysninger skønner det hensigtsmæssigt, kan anmode en børnesagkyndig om at deltage i et eller flere forberedende møder med henblik på at opnå et forlig mellem parterne. Herved kan dommeren mere aktivt end i dag søge at få parterne forligt for dermed at få sagen afsluttet på en mere hensigtsmæssig måde.

Udvalget afholder sig dog fra at foreslå indførelse af prøveordninger i sager ved domstolene i lighed med reguleringen i Norge. Det sker med henvisning til kommunalreformens udmøntning pr. 1. januar 2007 på det familieretlige område, hvor udvalget forventer, at reformen vil få den virkning, at en stor del af sagerne vil kunne løses ved konfliktløsningstilbud, der medvirker til, at sagerne ikke efterfølgende rejses ved domstolene.

Foreningen støtter udvalgets forslag til § 450a, men det er samtidig foreningens opfattelse, at det er væsentligt at fastholde og tydeliggøre, hvornår der er reelle forligsmuligheder, og hvornår der ikke er. Selvom der tegner sig en forligsmulighed, kan sagen have en karakter, hvor en afgørelse ved domstolen er nødvendig for at sikre barnets perspektiv og modvirke risikoen for, at forældrenes be-

hov og indbyrdes konflikt blot løses med et forlig for at "dele sol og vind lige" for forældrene til skade for barnet.

4. Om videregivelse af notater fra børnesamtale fra statsforvaltning til retten

Der knytter sig særlige problemer til notater fra børnesamtalen, når informationer formidles fra statsforvaltningen til retten ved tvist. Det er grundlæggende, at barnets synspunkt og oplevelse af egen situation skal indgå i den samlede forståelse af sagen, men samtidig er det altafgørende for barnet, at det kan inddrages, men ikke gøres ansvarlig, og at dets udsagn ikke bliver gengivet i en form, som kan bringe det i loyalitetskonflikt, eller på anden måde øge presset på barnet og dermed dets sårbarhed.

Foreningen kan derfor støtte udvalgets opfattelse, at der er behov for, at Familiestyrelsen udarbejder en vejledning om notatpligt, aktindsigt og videregivelse af oplysninger fra en afholdt børnesamtale.

5. Om uddannelsesbehov hos jurister og børnesagkyndige

En eventuel gennemførelse af forslagene fra Udvalget om Forældremyndighed og Samvær skaber et ganske omfattende uddannelsesbehov for jurister og børnesagkyndige. Det er derfor nødvendigt, at der tages højde herfor.

Uddannelsesbehovet vedrører især familieorienteret arbejde og udviklingen af en sagsbehandlingsform, der inkluderer en afklaring af, hvad der er sagens problemstilling og tyngde, oversigt over hvem der er centrale aktører i sagen og en samordning af den tværfaglige og undertiden tværsektorielle indsats i sagsbehandlingen

Udvalget angiver på side 95 i betænkningen også behovet for uddannelse og erfaring og anbefaler, at børnesagkyndige undersøgelser alene udarbejdes af autoriserede psykologer med speciale i børnepsykologi eller af børnepsykiatere. Denne anbefaling kan Dansk Psykolog Forening støtte.

6. Om børnesagkyndiges funktioner

Den børnesagkyndige tillægges mange funktioner i såvel den kommende statsforvaltning som ved domstolsbehandling af skilsmisser og samværsager. Det drejer sig om konsulentfunktion i form af afklaring af sagens problemstilling og karakter, sikring af god sagsbehandling, rådgivende og mæglende funktion overfor skilsmissefamilien, herunder samtaler med børn og formidling af informationer herfra til forældre og sagens oplysning samt endelig undersøgelsesopgaver.

På baggrund af udviklingen i lovgivningen og de børnesagkyndiges funktioner kan det oplyses, at Dansk Psykolog Forening arbejder på at udarbejde nye retningslinjer for børnesagkyndige undersøgelser.

7. Om forældremyndighed

Udvalget om Forældremyndighed og Samvær foreslår § 8 i lov om forældremyndighed ændret således, at hvis forældrene har fælles forældremyndighed, så fortsætter den ved separation eller skilsmisse. Formålet er at slå fast, at det fælles ansvar for børnene fortsætter, selvom forældrene bliver separeret eller skilt.

Dansk Psykolog Forening kan støtte dette forslag.

Udvalget foreslår i § 11 og 14, at retten kan træffes afgørelse om, at den fælles forældremyndighed skal fortsætte, selv den ene forælder ønsker den fælles forældremyndighed bragt til ophør. Det kan ske, hvis der er bestemte holdepunkter for at antage, at forældrene kan samarbejde om barnets forhold.

Dansk Psykolog Forening kan støtte dette forslag, da det vil kunne forhindre u hensigtsmæssige afgørelser, som der også er givet eksempler på i betænkningen side 146 og frem. Foreningen skal dog bemærke, at der kan rejses betænkeligheder ved hvilke kriterier, der lægges til grund for en afgørelse af, at der er tilstrækkeligt samarbejds potentiale til stede mellem forældrene, og den fælles forældremyndighed skal fortsætte. Foreningen skal derfor kraftigt anbefale udvalgets forslag om, at der iværksættes et forskningsprojekt, der følger udviklingen på området.

Udvalget foreslår i § 17, at retten kan træffe afgørelse om barnets bopæl – både som del af en sag, hvor forældrene er uenig om fælles forældremyndighed, og hvor forældrene er enige om fælles forældremyndighed, men alene vil have retten til afgøre bopælsspørgsmålet.

Dansk Psykolog Forening kan støtte dette forslag.

8. Om ændring af samvær og anden kontakt

Udvalget om Forældremyndighed og Samvær foreslår i § 36, at en ændring af samvær og anden kontakt kan afvises, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt.

Dansk Psykolog Forening støtter dette forslag, idet indførelsen af en sådan ”bagatelgrænse” er af væsentlig betydning for at bidrage til, at der kommer ro i barnets liv og hverdag.

Med venlig hilsen

Roal Ulrichsen
Formand

Lars Michaelsen
Konsulent

Familieministeriet
Stormgade 2 - 6
1470 København K

Valby, d.29.6.06

Hermed følger Børns Vilkårs høringssvar til Betænkning nr.1475:
Barnets perspektiv.

Med venlig hilsen

Dorthe Lysgaard
Direktør
Børns Vilkår

Bente Boserup
Souschef
Børns Vilkår

6/7
Familiestyrelsen J.nr. 06-5014-0073

**Høringssvar fra Børns Vilkår
vedr. Barnets perspektiv. Betænkning nr. 1475.
Afgivet af Udvalget om Forældremyndighed og Samvær 2006.06.28**

Børns Vilkår er overordnet tilfreds med det udkast til Forældremyndighedslov, der er resultatet af arbejdet i Udvalget om Forældremyndighed og Samvær. Vi kan som organisation generelt tilslutte os udvalgets overvejelser og anbefalinger.

Vi vil især opfordre til, at ministeren efter en lovændring straks tager initiativ til den foreslåede forskning, der løbende kan afdække, om lovgivningen og den medfølgende praksis fungerer efter det overordnede formål.

Erfaringerne fra tidligere ændringer af forældremyndighedslovgivningen viser med al tydelighed, at det er vigtigt efter implementering af ny lovgivning at afdække, om systemet rent faktisk sikrer varetagelsen af barnets interesser og behov – herunder at både afgørelser og sagsbehandling foregår ud fra et børneperspektiv og ikke et forældre- eller systemperspektiv.

Børns Vilkår vil dog opfordre ministeren til at undlade at fremsætte forslag om fælles forældremyndighed mod den ene forælders ønske, lige som vi vil advare mod den flertalsanbefaling omkring samvær med små børn, der fremgår af betænkningens kapitel 6.4.4.

Fælles forældremyndighed mod den ene forælders ønske:

Børns Vilkår mener, at forslaget (§ 11) om, at man i visse tilfælde kan idømme fælles forældremyndighed, er en uheldig reminiscens af tankegangen op til lovændringen i 1996. Her blev forældremyndighedslovgivningen stærkt præget af en styringshensigt, hvor lovgivningens formål i vid udstrækning blev at disciplinere forældre til at "opføre sig ordentligt".

Erfaringerne med denne lovgivning viser imidlertid, at dette meget ofte bliver i direkte modstrid med barnets bedste. Barnet risikerer at blive gidsel, når man forsøger at gennemtvinge en særlig adfærd hos forældre, der ikke ønsker at samarbejde.

Dette har vist sig særligt tydeligt med hensyn til de såkaldte chikaneparagraffer (§12 stk. 2 og § 13), hvor samværschikane kan bruges som argument for overflyttelse af forældremyndigheden. Her truer man forældre, der ikke opfører sig ordentligt med, at man flytter barnet, hvis de ikke retter ind. Det bliver altså forældre-adfærd og ikke barnets behov, der bliver afgørende for, hvor barnet skal bo.

Børns Vilkår er en stærk fortaler for muligheden for fælles forældremyndighed. Vi mener, det er en vigtig mulighed for forældre, der ønsker at have et fælles forældreskab også efter skilsmissen.

Netop derfor er vi meget uenige i forslaget om, at man skal kunne idømme forældre tvungen fælles forældremyndighed, hvor myndighederne så alligevel skal træffe afgørelse om de vigtigste beslutninger - blandt andet barnets bopæl. Vi mener, at man med dette forslag udvander hele begrebet fælles forældremyndighed i en grad, så ordningen mister sin betydning. Det vil være til skade for den signalværdi og den psykologiske forpligtelse til at forsøge at samarbejde, der er i ordningen for de forældre, der rent faktisk bestræber sig på at have et fælles forældreskab. Vi mener, det ligger i hele grundlaget for ordningen, at den skal være frivillig.

Dertil kommer, at vi er bekymrede for de børn, der kommer til at leve mellem forældre, der er dømt til fælles forældremyndighed. Når forældre er uenige om forældremyndighedsspørgsmål, er det udtryk for, at de har mistet evnen til at samarbejde. Derfor er der for stor risiko for, at et tvunget delt forældreskab vil anbringe barnet i et spændingsfelt, hvor to forældre med lige stor juridisk myndighed rykker i barnet fra hver sin side.

Der er intet, der tyder på, at barnet vil kunne profitere af, at forældre tvinges til at bevare en fælles forældremyndighed, som én forælder ønsker at ophæve. Der er generelt ikke noget, der tyder på, at muligheden for fælles forældremyndighed kan skabe samarbejde i sig selv. Antallet af både forældremyndighedssager og samværsager har været støt stigende, siden ordningen blev indført.

Det eneste, vi relativt sikkert ved om børnenes trivsel og behov, er, at de har det bedst, når forældrene er i stand til at samarbejde – og når de skånes for forældrenes konflikter. For børnene er den juridiske konstruktion uinteressant.

Forslaget i betænkningen bygger på en formodning om, at nogle forældre kan finde på at kræve den fælles forældremyndighed ophævet nærmest uden grund eller "for en sikkerheds skyld", selv om de faktisk grundlæggende er i stand til at samarbejde.

Det er efter vores mening en både ulogisk og overfladisk antagelse. Det at anlægge sag om forældremyndigheden er følelsesmæssigt belastende, omkostningsfyldt og forbundet med en risiko for at tabe. Vores erfaring er, at bopælsforældre venter endog meget længe, og at det først sker, når samarbejdet er endegyldigt brudt sammen.

Vil man sikre barnets interesser i en skilsmisssituation, er det mere relevant at finde frem til metoder, der dokumenterbart befordrer samarbejde mellem forældrene – herunder mægling, rådgivning og mediation. Gennemtvinger man fælles forældremyndighed, udvander man ønskerne om at lovgive ud fra barnets perspektiv til fordel for styringsperspektivet, hvor man prøver at gennemtvinge en bestemt adfærd hos forældre.

Samvær med mindre børn

Et flertal i Udvalget om Forældremyndighed og Samvær anbefaler i betænkningens kapitel 6.4.4., at samvær med mindre børn (0-3 år) overvejes tilrettelagt med større hyppighed, end tilfældet er i dag.

Baggrunden for anbefalingen er, at man mener, at den nuværende praksis i nogen grad kan vanskeliggøre barnets følelsesmæssige tilknytning til samværsforælderen. Flertallet erkender dog også, at barnets behov for tryghed og kontinuitet *kan* være i modstrid med ønsket om at tilgodese relationen til samværsforælderen.

Børns Vilkår vil opfordre ministeren til i denne forbindelse at tage det lille barns parti og først og fremmest prioritere en sund følelsesmæssig udvikling hos det lille barn.

Vi er stærkt uenige i forslaget om at lave en praksis for hyppigere samvær, da vi mener, forslaget er uforeneligt med barnets behov.

Det er ud fra en børnepsykologisk betragtning højst risikabelt at udsætte små børn for skift mellem to forældre op til flere gange om ugen. Det er i strid med alt, hvad man ved om børns udvikling.

Omdrejningspunktet i dansk (og vestlig) børnepsykologi er tilknytningsbegrebet¹. Dette handler om vigtigheden af kontinuitet i de primære relationer, og om at barnet lider skade uden en stabil følelsesmæssig binding. Der advares særligt mod forstyrrelser af den primære relation i de første leveår, hvor barnet ikke må være kastebold og fratages sin følelsesmæssige tryghed. En kort adskillelse fra den/de primære omsorgspersoner kan betyde brud på kontinuiteten. Barnet er fysisk afhængig af sine nære voksne og har endnu ikke udviklingen til psykologisk at kunne fastholde de forældre, som er uden for rækkevidde. Barnet oplever altså tab og brud ved selv korte adskillelser. Mindre børns evne til at knytte relationer til andre mennesker er desuden stærkt afhængig af, om de nære voksne kan vise positive følelser over for hinanden. Hvis det lille barn skal skifte hjem og primær omsorgsperson måske flere gange om ugen, vil barnet i bedste fald lide under utryghed og tab. I værste fald er der risiko for egentlige tilknytningsforstyrrelser, hvilket især er en risiko, hvis der er højt konfliktniveau mellem forældrene. Og når forældre går fra hinanden, før barnet er forbi spædbarnsalderen, er der erfaringsmæssigt ofte tale om dyb konflikt, stor sårbarhed og meget dårlige samarbejdsrelationer.

Derfor kan man på ingen måde sammenligne samvær med indkøring i en vuggestue, hvilket anføres i betænkningen. For det første fastlægger man ofte samvær med spædbørn, der er ned til fire måneder gamle; altså en aldersgruppe, der ikke normalt kommer i vuggestuer.

¹ Goldstein, Freud og Solnit: Barnets tarv, Centrum 1981.

Der er desuden meget stor forskel på indkøring i en vuggestue og på udlevering til samvær, som forældrene ikke er enige om. Når en forælder skal vænne et barn til at gå i vuggestue, er normal praksis, at forælderen er i vuggestuen sammen med barnet i mange dage, mens barnet lærer det nye miljø og de nye mennesker at kende. Forælderen vil samtidig udstråle tillid over for det personale, der skal passe barnet, hvilket er altafgørende for det lille barns oplevelse af situationen.

Det modsatte vil være tilfældet, hvis man gennemtvinger hyppigt samvær med helt små børn hos forældre, der ikke selv kan blive enige om samvær. Her er der ikke tale om indkøring men om brat overlevering fra en forælder til en anden, og de konfliktyldte følelser mellem forældrene vil gøre barnet utrygt.

Dertil kommer, at hovedparten af alle danske børn af praktiske grunde skal passes i dagtimerne, fra de er mellem seks og 12 måneder gamle. Barnet vil altså skulle forholde sig til tre virkeligheder flere gange om ugen: Bopælsforælder, samværsforælder og dagpasning.

Gennemtvinger man hyppigt samvær i forhold til helt små børn, risikerer man at skade barnets evne til tilknytning generelt; det vil sige forstyrrelse i evnen til at skabe kontakt til andre mennesker. Et splittet og utrygt barn vil få svært ved at etablere god tilknytning til begge forældre. Et trygt barn med en solid tilknytning til den/de primære omsorgspersoner vil derimod have nemmere ved at etablere en tryk og god tilknytning til en samværsforælder – også selv om det sker via ugentlige besøg af få timers varighed uden overnatning de første år og derefter ved en forsigtig optrapning af samværet.

UE
2/8-06/MRV

Valby 30.07.06

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Stormgade 2-6
1470 København K

Høringssvar på betænkning nr. 1475, "Barnets perspektiv"

Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre finder, at betænkningens forslag – særligt i sammenhæng med strukturreformens styrkelse af mæglingstræbelserne – er et begrænset positivt skridt i retning mod at flere forældre bevarer det fælles forældreansvar efter et samlivsbrud. Der er dog forhold og mangler ved de foreslåede ændringer, som i betydelig grad svækker sandsynligheden for, at så mange forældre som potentielt muligt efter et samlivsbrud vil indgå i et ligeværdigt forældreskab – til barnets bedste.

Høringssvaret er struktureret som følger:

- Opsummerende kommentarer til betænkningens forslag side 2
- Supplerende kommentarer til
 - Fælles forældremyndighed 6
 - Barnets bopæl 7
 - Transport i forbindelse med samvær 7
 - Deleordning 8
 - Ubegrundet modarbejdelse af samvær / Erstatningssamvær 9
 - Høring af børn 10
- Bilag 1: Betragtninger over udvalgets arbejde / Relevant forskning
- Bilag 2: Ny dom fra den Europæiske Menneskerettighedsdomstol
- Bilag 3: Forslag til ændring af lovparagraffer

Venlig hilsen

Henrik Findsen,
Formand

Opsummerende kommentarer til betænkningens forslag

Samvær med små børn

Vi finder det positivt, at der åbnes for at små børn har ret til hyppigere samvær, således at barnet kan skånes for separationsangst som følge af brud på kontinuiteten i en allerede etableret tilknytning til sin far, og at et barns følelsesmæssige tilknytning til en far, som det ikke har boet sammen med, så vidt muligt kan udvikles på en hensigtsmæssig måde, der tager særligt hensyn til små børns tidsopfattelse.

Samvær med andre

Vi finder det positivt, at der åbnes for at børn under særlige omstændigheder kan bevare en relation til andre som står dem nær, og at denne mulighed ikke er begrænset til kun at omhandle blodsbeslægtede.

Initiativret for bopælsforældre

Vi finder det positivt, at der åbnes for at også bopælsforældre kan initiere en samværssag.

Initiativret for større børn

Vi finder det positivt, at der åbnes for at større børn kan initiere, at myndighederne indkalder barnets forældre og/eller barnet til et møde om de forhold, som barnet ønsker hjælp til. Vi er dog betænkelige ved 10-års grænsen. Vi ved af erfaring, at nogle forældre 'bruger' barnet til at fremme egne interesser. Vi anbefaler derfor af hensyn til barnet, at aldersgrænsen sættes til 12 år.

Forslag til formulering af lovtekst, se bilag 3, § 32.

Opfølgning og forskning

Vi støtter betænkningens anbefalinger om opfølgnings- og forskningsaktiviteter. Vi finder det dog samtidig højst nødvendigt, at undersøgelser og forskning afdækker området kønsneutralt, upartisk og objektivt, således at både børns, fædres, mødres, bopælsforældres og samværsforældres perspektiver og vilkår inddrages og sammenlignes.

Dette uddybes yderligere i bilag 1.

Kompetencekrav til børnesagkyndigt arbejde

Vi finder det positivt og tiltrængt, at det anbefales at kravene til det børnesagkyndige arbejde højnes og harmoniseres. Vi finder det dog samtidig meget betænkeligt, hvis udvalgets mange forslag om øget brug af børnesagkyndig bistand sættes i værk, inden den nødvendige kvantitet og kvalitet er tilvejebragt. Vi anbefaler desuden, at der stilles krav om en særskilt autorisation for børnesagkyndige.

Barnets perspektiv / barnets bedste

Vi finder det utilfredsstillende, at betænkningens ellers positive lovforslag om at alle afgørelser skal træffes ud fra hvad der er bedst for barnet, ikke underbygges af en definition af forhold der som minimum skal indgå i en vurdering af og begrundelse for barnets bedste i afgørelserne. Derfor anbefaler vi at Danmark indfører kriterier på linje med de engelske, skotske, australske og canadiske 'checklister' i betænkningens bilag 1.

Forslag til formulering af lovtekst, se bilag 3, § 4.

Dom om fælles forældremyndighed

Vi finder det meget utilfredsstillende, at betænkningens ellers positive forslag om mulighed for dom til fælles forældremyndighed mister næsten al værdi ved at betone, at det kun skal ske i ”undtagelsestilfælde”.

Vi anbefaler, at fælles forældremyndighed kun skal kunne fratages en forælder som findes uegnet til at varetage sin del af ansvaret for barnet eller ikke evner at indgå i et nødvendigt forældresamarbejde, herunder når denne uden rimelig grund modarbejder barnets relation til den anden forælder.

Forslag til formulering af lovttekst, se bilag 3, § 11 og § 14.

Ydermere anbefaler vi, at fælles forældremyndighed skal være gældende fra at faderskabet er kendt. Imidlertid har vi skønnet at det vil føre for vidt at formulere forslag til ændret lovttekst omkring dette, på nuværende tidspunkt.

Barnets bopæl og bopælsforælderens særlige bemyndigelser

Vi finder det positivt at der kan træffes afgørelse alene om barnets bopæl, frem for ved tvist om denne, at måtte ophæve den fælles forældremyndighed. Det er også en pragmatisk løsning, at bopælsforælderen har særlige beføjelser til alene at træffe afgørelse om mindre betydende forhold vedrørende barnets dagligdag, frem for at det offentlige inddrages i eventuelle uoverensstemmelser om dette.

Vi finder det dog helt uacceptabelt når betænkningen anbefaler, at bopælsforælderen skal have beføjelse til, uden varsel, at ændre barnets indenlandske bopæl. Et så væsentligt indgreb som at flytte barnet så langt væk, at muligheden for samvær reduceres, bør kunne prøves ved en uvildig instans før en flytning af barnet finder sted – og det uanset om der er fælles forældremyndighed eller ej.

Forslag til formulering af lovttekst, se bilag 3, § 3 og § 17.

Prøveordninger

Vi finder det utilfredsstillende, at betænkningen ikke åbner for at kunne bruge prøveordninger i forbindelse med afgørelser af særligt vidtrækkende karakter, fx førstegangsafgørelser om samvær, barnets bopæl og eneforældremyndighed. Vi anbefaler en sådan praksis idet den dels vil give de besluttende myndigheder en tiltrængt mulighed for at drage erfaringer fra deres eget arbejde, og dels vil give forældrene en periode til i ro at vænne sig til de nye forhold – med bevidstheden om en kommende evaluering.

Transport i forbindelse med samvær

Vi finder det utilfredsstillende, at betænkningen ikke foreslår konkrete ændringer til den praksis at transport i forbindelse med samvær som hovedregel alene påhviler samværsforælderen. Det harmonerer dårligt med den foreslåede § 18, stk. 1, hvoraf det fremgår at ”Begge forældre har ansvaret for, at barnet har samvær”. Vi anbefaler, at forældrene som udgangspunkt henter barnet hos hinanden i forbindelse med samvær.

Den delte families økonomi

Vi finder det utilfredsstillende, at den delte families økonomi ikke var en del af udvalgets kommissorium. De økonomiske fordele og ulemper som følger med at blive enten bopæls- eller samværsforælder, er desværre ofte et betydeligt element bag forældrenes konflikter og kan være stærkt hæmmende for den ene parts motivation for at indgå i mæglingsbestræbelser.

Vi anbefaler, at der udvikles fleksible bidragsmodeller, som tager hensyn til begge forældres indtægter og tilskud og udgifter i relation til børnene.

Motivation for at indgå positivt i mæglingsbestræbelserne

Vi finder det utilfredsstillende, at der med betænkningens forslag fortsat vil blive etableret store forskelle imellem forældrene efter et samlivsbrud, med hensyn til både rettigheder, ansvar og pligter jf. ovennævnte kritikpunkter. Det understøtter ikke en mægling med fokus på hvad der er bedst for barnet, da nogle forældre i stedet vil være drevet af egne interesser i bestræbelsen på at blive barnets bopælsforælder.

Vilje til dialog og samarbejde er af stor betydning for barnet. Når statsforvaltningen overgiver en sag til domstolene, anbefaler vi derfor, at de tillige skal viderebringe information om hver af forældrenes engagement i forligsbestræbelserne.

Deleordning

Vi finder det utilfredsstillende og uforståeligt, at betænkningen anbefaler at dommere og sagsbehandlere udelukkes fra muligheden for at træffe afgørelse om at barnet skal have et ligeligt samvær med dets forældre. Da alle afgørelser skal træffes ud fra barnets bedste, giver det ikke mening på forhånd at afskære bestemte løsningsmodeller.

Ubegrundet modarbejdelse af samvær

Vi finder det utilfredsstillende, at betænkningen ikke konkret tager stilling til hvordan barnet sikres mod en bopælsforælders ubegrundede modstand mod samvær. I stedet fastholdes den nuværende praksis, hvor det ikke har konsekvenser for en bopælsforælder, hvis vedkommende ubegrundet chikanerer samværet eller fremsætter udokumenterede beskyldninger mod samværsforælderen. Hvis bopælsforælderen er tilstrækkelig standhaftig i sin modarbejdelse og mistænkeliggørelse, ophæves samværet i sidste ende med henvisning til konfliktniveauet mellem forældrene, til trods for at det rettelig er bopælsforælderen som er konfliktskabende. En sådan praksis finder vi er i modstrid med barnets bedste såvel som uacceptabelt ud fra et retssikkerhedsmæssigt synspunkt.

Forslag til formulering af lovtækst, se bilag 3, § 4.

Erstatningssamvær

Vi finder det utilfredsstillende, at betænkningen ikke forholder sig til om der skal være en ændret praksis for brug af erstatningssamvær. Vi mener at dette værktøj bruges alt for sjældent, og end ikke selvom der er klare indikationer på at samværet bevidst chikaneres. Fx i tilfælde hvor en bopælsforælder deler sin ferie op i enkelte uger, således at flest mulige samvær umuliggøres.

Afslag på eller ophævelse af samvær

Vi finder det utilfredsstillende, at betænkningen er aldeles uklar med hensyn til "*Anbefalinger i forhold til særskilte sagstemaer*". Det er fx uigennemskueligt hvad udvalget foreslår vedrørende påstand om vold indenfor familien. Hvornår betragtes voldelig adfærd som værende "*dokumenteret*"? – Ved udtalelse fra et krisecenter? Ved politianmeldelse? Eller ved dom? Og hvad er definitionen på vold? – En sagsbehandlers definition? Eller straffelovens bestemmelser? Mener udvalget, at mor og barn skal kunne miste kontakten for altid, hvis mor en enkelt gang har stukket far en lussing – og far kan dokumentere dette?

Vi anbefaler, at handling og konsekvenser står i et rimeligt forhold til hinanden, og henviser til vores forslag til formulering af § 4 i bilag 3.

Hvad menes der i øvrigt med, at "der bør ske en mere nuanceret bedømmelse af spørgsmålet om andre forældrefigurer i barnets liv (stedforældre). Om dette taler for at der ikke (gen)etableres en kontakt med samværsforælderen, bør således afhænge af en konkret vurdering i den enkelte sag"?

Vi kan ikke gennemskue dette, men hvis det der menes er, at det taler imod at give samvær hvis bopælsforælderen har dannet forhold med en ny partner, så må vi protestere imod dette. I modsætning til det sociale forældreskab så er det biologiske forældreskab altid livsvarigt.

Høring af børn

Vi er betænkelige ved den foreslåede øgede direkte inddragelse af barnet uanset alder. Umiddelbart virker det sympatisk at betragte børnene som værende 'kompetente i eget liv'. Men omvendt er det helt ude af trit med de kompetencer og evner samfundet tillægger børn i stort set alle andre forhold.

Vi frygter, at inddragelsen af små børn (ved såkaldt non-verbal kommunikation) nærmere bliver et udtryk for den børnesagkyndiges personlige holdninger, og at større børns udsagn risikerer at blive en moralsk sovepude for de besluttende myndigheder.

Vi finder det påtrængende, at det understreges at inddragelse er *et tilbud* til barnet, og at det ubetinget skal respekteres hvis barnet ikke ønsker at gøre brug af dette tilbud.

Forslag til formulering af lovttekst, se bilag 3, § 5 og § 31.

Deltagelse i barnets 'offentlige' liv

Vi finder det utilfredsstillende, at betænkningen ikke åbner op for en praksis hvor begge forældre – uanset fælles forældremyndighed eller ej – på lige fod informeres om barnet, dets trivsel, adfærd og tilknytning til daginstitutioner, sundhedsvæsen og lignende. Offentlige instanser bør som minimum have en initiativpligt til at informere begge forældre – uanset fælles forældremyndighed eller ej – hvis barnet har alvorlige problemer med trivsel eller adfærd, kommer alvorligt til skade, rammes af alvorlig sygdom eller dør. Det bør i loven indskræpes, at også privatskoler er omfattet af loven.

Forslag til formulering af lovttekst, se bilag 3, § 22.

Paragraf 37 "Afslutning af sagsbehandlingen og indbringelse for retten"

Denne paragraf er nem at misforstå for almindelige borgere. Den kan tolkes således, at statsforvaltningen kan træffe *endelig* afgørelse om forældremyndighed og om barnets bopæl, hvilket ikke er tilfældet. Vi foreslår derfor en sproglig ændring som gør denne paragraf lettere at forstå for menigmand.

Forslag til formulering af lovttekst, se bilag 3, § 37

Uddybende kommentarer

Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre har den grundlæggende holdning, at børn har ret til to ligeværdige forældres kærlighed, omsorg og beskyttelse – også når forældrene ikke bor sammen.

Der er lykkeligvis en stor gruppe af forældre som efter et samlivsbrud hverken har brug for statsamtter, domstole, lovgivning eller sagsbehandling. Tilbage er en restgruppe som i større eller mindre omfang har brug for samfundets hjælp og i sidste ende eventuelt samfundets intervention.

Samfundets håndtering af komplicerede samlivsbrud har i mange år været at etablere en markant ulighed mellem forældrene. Lykkeligvis ser det ud til, at der efterhånden er en generel forståelse af at denne praksis ikke er en god løsning for børnene. Påtvungen ulighed mellem forældre giver ikke børnene den tiltænkte ro. Det fjerner kun (midlertidigt) konflikten fra sagsbehandlerens og dommerens synsfelt.

Danske og udenlandske undersøgelser viser samstemmende at de børn som kommer bedst gennem forældres samlivsbrud, er børn hvis forældre fortsat bevarer en grundlæggende ligeværdighed, og børn, som har en god kontakt med begge forældre.

Ligeværdighed er det bedste udgangspunkt for dialog og samarbejde. Derfor bør lovgivning og praksis omkring håndtering af uenigheder og konflikter om børn i forbindelse med samlivsbrud også tage udgangspunkt i, at både den symbolske og den juridiske ligeværdighed mellem forældrene opretholdes.

Fælles forældremyndighed

Et flertal i udvalget anbefaler en ændring af den nuværende lovgivning, således at domstolene i ”*undtagelsestilfælde*” kan idømme fælles forældremyndighed. En sådan ændring er desværre langt fra vidtgående nok.

Det er positivt, at udvalget finder det afgørende, at der træffes afgørelser ”*der har sigte mod at virke konfliktdæmpende og fremtidssikrende i forhold til barnet*”.

Men ifølge international forskning og erfaringerne fra vores mangeårige rådgivning tyder intet på, at eneforældremyndighed er konfliktdæmpende og fremtidssikrende for børn. Derfor er udvalgets begrænsning i forslaget om mulighed for dom til fælles forældremyndighed paradoksal.

At frakende en forælder forældremyndigheden over et barn er et alvorligt indgreb i både forældrens og barnets liv. Det bør kun ske i de tilfælde, hvor forælderen findes uegnet til at varetage sit ansvar for barnet, eller hvor der er substantiel grund til at tro, at forælderen vil bruge sin myndighed over barnet til at modarbejde barnets forhold til den anden forælder.

I forældremyndighedssager bør afgørelsen begrundes med henvisning til nærmere definerede kriterier for, hvad der er barnets bedste. Betydelig vægt bør tillægges forældrenes evne til at se på barnets liv i dets helhed og til at udvise vilje til dialog, samarbejde og opbakning til barnets kærlighed og kontakt til dets anden forælder.

Barnets bopæl

Efter et samlivsbrud er forældre ofte meget bange for, at barnet flyttes så langt væk, at det bliver svært eller umuligt at bevare en god kontakt med barnet. Den angst får nogle forældre til at kæmpe indædt for fra start at sikre sig at blive den 'vindende' forælder.

Udvalgets forslag om dom om barnets bopæl, som alternativ til dom om forældremyndighed, mister sin værdi såfremt det samtidig gennemføres at bopælsforælderen uden varsel kan flytte barnets indenlandske bopæl.

Det er at skabe alt for stor ulighed og usikkerhed mellem forældrene, hvis en bopælsforælder uden videre kan flytte barnet fra Gedser til Skagen. Måske ganske kort efter at vedkommende i retten har fortalt, at han eller hun vil gøre alt for at der bliver et omfattende samvær med den anden forælder – og måske netop på den baggrund har fået tildelt eneforældremyndighed eller status som bopælsforælder.

At flytte et barns bopæl kan være et alvorligt indgreb i barnets liv – uanset om der er fælles forældremyndighed eller ej, og det kan i praksis underminere enhver dom, resolution eller frivillig aftale om samvær.

Det er beskæmmende, at de argumenter, der i betænkningen fremføres, alene handler om bopælsforældrens behov. Således fremgår det, at hensynet til bopælsforældrens "*mulighed for fleksibilitet i forhold til sin livssituation i øvrigt – f.eks. jobskifte, nyt samlivsforhold og den øvrige families opholdssted – bør medføre, at der ikke kan kræves samtykke fra den anden forælder til en påtænkt flytning*".

Vi mener, at princippet om barnets bedste også bør gælde i forbindelse med flytning. Hvis forældrene ikke er enige om en flytning, bør et så væsentligt indgreb som at flytte så langt væk at muligheden for samvær påvirkes, kun kunne ske på baggrund af en samlet vurdering af barnets behov. Vi anbefaler derfor, at der indføres en varslingsbestemmelse, således at der *før* barnet flyttes med bopælsforælderen, er mulighed for at få en uvildig prøvelse af hvorvidt dette er bedst for barnet.

Samtidig skal samværsforælderen også være pligtig til at informere om egen flytning, med henblik på at der kan aftales en eventuel ny samværsordning.

Men – hvornår vil det kunne tænkes at flytte barnets bopæl over til samværsforælderen, i stedet for at lade barnet flytte med den nuværende bopælsforælder? Svaret kunne være: præcis i de sager hvor bopælsforælderen ikke har lyst til at informere om flytningen på forhånd, da denne ved at skiftet til samværsforælderen alt i alt vil være bedre for barnet, fx hvor der har været et udvidet samvær og hvor barnet ville kunne fortsætte i samme skole og med de samme venner og fritidsaktiviteter. Netop derfor er en varslingsbestemmelse så absolut påkrævet.

Transport i forbindelse med samvær

Udvalget har afstået fra at komme med konkrete forslag til ændring af de bestående regler og praksis vedrørende barnets transport i forbindelse med samvær.

Vi anbefaler, at forældre skal deles om at hente og bringe barnet i forbindelse med samvær. En nem og håndterbar regel er, at forældrene som udgangspunkt hver især henter barnet hos den anden forælder. Denne ordning medfører en række åbenlyse fordele, hvilket udvalget også betoner – dog desværre uden at drage konsekvensen af dette.

Ved at pålægge forældre at deles om transporten sendes et meget vigtigt signal om, at samvær er et fælles ansvar. Det er et vigtigt signal til forældrene men i særdeleshed til barnet. Det vil give barnet en konkret oplevelse af, at begge forældre tager hånd om samværet og kontakten med den anden forælder, og det vil være med til at mindske en eventuel 'mental distance' mellem barnets to hjem.

Hvis begge forældre skal bære en del af byrden ved transporten i forbindelse med samværet, så er incitamentet til at blive boende tæt på hinanden større. Det væsentligste, også i denne sammenhæng, er hensynet til barnet. Ved at forældrene bibeholder adresser nær hinanden, øges sandsynligheden for at børnene sikres en stabil og regelmæssig kontakt til begge forældre, og for at barnet har adgang til samme nærmiljø, fritidsaktiviteter og venner, uanset hvilken af forældrene det aktuelt opholder sig hos.

Udvalget erkender de mange fordele, men har som nævnt afstået fra at komme med forslag til ændring af de bestående regler og praksis om transportudgifter og samvær, blandt andet fordi forslaget kan *"indebære en uforholdsmæssig økonomisk belastning af bopælsforælderen"* idet *"lavindkomstgrupper og overførselsindkomstmodtagere er overrepræsenterede blandt eneforsørgerne"*. Såfremt der er rimeligt belæg for dette, må der imidlertid være tale om et socialt problem, som det er op til kommunen og ikke samværsforældre i al almindelighed at løse. I aktivlovens § 83 findes der mulighed for, at man som samværsforælder kan søge om støtte til dækning af transportudgifter i forbindelse med samvær. Vi anbefaler, at denne mulighed udvides til også at gælde for bopælsforældre.

Seks år efter at det, ud over al tvivl, blev påvist at socialministeriets beregninger af forældres økonomi i den delte familie var fejlbehæftet og særdeles misvisende, mangler vi fortsat troværdig viden på området. Det er ydermere dybt utilfredsstillende at 'Børnelovsudvalget' i 'Betænkningen om børns forsørgelse' dengang henviste spørgsmålene om transport i forbindelse med samvær til et kommende 'Udvalg om forældremyndighed og samvær', som nu afviser at behandle det, med henvisning til, at udredningsarbejdet ligger uden for kommissoriet og *"bør ses i sammenhæng med børns forsørgelse generelt"*.

Vi anbefaler derfor, at der udvises politisk vilje til hurtigst muligt at få stoppet denne 'kassen rundt med den varme kartoffel', og at der udarbejdes en samlet løsning omkring regler og praksis for barnets bopæl, samvær, børnebidrag og transport.

Deleordning

Betænkningen udelukker mulighed for at træffe afgørelse for barnet om et ligeligt samvær med barnets forældre – også selvom dette skulle være barnets udtrykkelige ønske. Således indskrænker betænkningen mulighederne for at træffe afgørelser tilpasset det enkelte barns situation og omgår samtidig, at alle beslutninger skal træffes efter, hvad der er bedst for barnet.

Et retoriske spørgsmål er om vi som samfund overhovedet mener, at dommere, børnesagkyndige og sagsbehandlere har faglig kompetence til at vurdere hvad der er barnets bedste. Udelukkelsen af en enkelt samværsmodel – som ellers i både teori og praksis ser ud til at kunne være en overordentlig god ordning – tyder på at det gør vi faktisk ikke. Det bør give stof til eftertanke.

Mange børn ønsker at bo lige meget hos begge forældre. Mange forældre praktiserer deleordninger af hensyn til deres børns behov for dette. Tilstrækkelig forskning har dokumenteret, at de børn som trives bedst efter forældres samlivsbrud, er de børn, som bor tilnærmelsesvist lige meget hos begge forældre.

I forbindelse med en samlivsophævelse hvor der anlægges sag om forældremyndighed eller om barnets bopæl, kan det være vigtigt at der ikke på forhånd træffes midlertidig afgørelse om at den ene forælder er 'mere betydende' end den anden, idet 'status quo princippet' ofte bliver udslagsgivende i den endelige afgørelse, uden hensynstagen til andre betydende kriterier og til at barnets liv, ligesom alle andres, leves forlæns og ikke baglæns.

Vi opfatter at udvalgets holdning omkring ligeligt samvær, og til delt bopæl, ikke er begrundet i hensynet til barnet, men snarere i juridisk tekniske hensyn om at kunne skelne mellem bopæls- og samværsforælderen. Det være sig i såvel den foreslåede lovændring som i eksisterende lovgivning, fx lov om folkeregisteradresse, boligtilskud, tilskud til enlige forsørgere, lov om barnets forsørgelse m.m. Alt sammen lovgivning som man behændigt undgår at forholde sig til ved at sige god for at barnet kan have *næsten* ligeligt samvær, så længe det bare ikke er helt ligeligt.

Ubegrundet modarbejdelse af samvær / Erstatningssamvær

Da statsforvaltningerne ikke har nogen direkte kompetence overfor bopælsforælderen, men alene kan fastsætte og afslå samværsforælders kontakt med barnet, gives der ringe mulighed for at bremse en ubegrundet konflikt fra bopælsforælders side.

I betænkningen, s. 218, skrives "*Skyldspørgsmålet har ikke betydning for vurderingen, og ofte vil det også være vanskeligt under sagsbehandlingen – endsige umuligt – at fastslå, hvem af forældrene, der bærer hovedansvaret for konflikten.*" Ikke desto mindre finder udvalget det hverken umuligt eller vanskeligt, to linier længere nede i teksten, at henvise til "*terroriserende adfærd fra samværsforælders side*", som et element der kan føre til begrænsning i eller ophævelse af samvær.

Det er helt urimeligt for barnet, at det eneste statsforvaltningen kan stille op mod en tilsvarende terroriserende adfærd fra og problembelastning hos en bopælsforælder, er at begrænse eller stoppe barnets kontakt til samværsforælderen.

På Foreningen Fars konference om 'Parental Alienation' / 'Forældrefremmedgørelse' i 2002 holdt Charlotte Trock, cand.jur. og mediator i Københavns Statsamt, et indlæg hvor hun blandt andet sagde "*Jeg finder, der er tale om en kendt adfærd [...] som nu har fået et navn. Vi taler i Statsamtet ofte om klemte børn, påvirkede børn, børn i loyalitetskonflikt, børn der bliver inddraget i forældrenes konflikter. Og i de sager, hvor vi bruger disse betegnelser, så er det typisk blandt andre forhold, at vi ser adfærd fra forældrenes side, som vi kan betegne som forældrefremmedgørende adfærd*".

Derfor finder vi det også helt uforståeligt, at der i 2006 skrives en betænkning om samværsproblematikker, som ikke med et ord nævner begrebet 'Forældrefremmedgørelse'. Udenlandsk forskning, faglitteratur og praksis indenfor såvel psykologi, psykiatri og jura, har i årevis haft skarp fokus på hvordan fremmedgørende adfærd forekommer, påvises, og imødegås. Det er af uomgængelig væsentlighed for børnene, at der tages fat om problematikken frem for – som det sker i Danmark – med henvisning til "*et højt konfliktniveau*", blot at begrænse eller stoppe barnets samvær med den ene forælder. Upåagtet, at det at barnet mister kontakten til denne, ikke fjerner konflikten fra barnets liv, og i tilgift lader barnet alene med konsekvenserne af at barnet dels fortsat må leve med en dybt skadende forældreadfærd, dels må bære tabet af en forælder som ville kunne have givet det kærlighed og omsorg. *Vi henviser i øvrigt til bilag 1c.*

Vi anbefaler, at der tages hånd om ubegrundet miskreditering og ubegrundede anklager af en forælder, blandt andet ved tilbud om støtte til den samlede familie og ved belysning af hvorvidt barnets bedste bedre sikres ved at øge samværet med den ubegrundet miskrediterede/anklagede forælder. Sanktionsmulighederne overfor uberettigede brud på samværsaftaler bør desuden skærpes, og såvel

samværsforælder som barnet bør sikres, at usaglige aflysninger af samvær erstattes af tilsvarende samvær.

Høring af børn

”I alle forhold vedrørende barnet skal der tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed”, står der i betænkningen. Udvalget foreslår samtidig, at der skal stilles større kompetencekrav til fremtidens børnesagkyndige. Det har alt for længe været stærkt tiltrængt, så vi må på det kraftigste anbefale, at øget brug af børnesagkyndig bistand ikke sættes i værk før en sådan opkvalificering er gennemført.

Inddragelse af barnet er udtryk for et ønske om, at barnets perspektiv kommer frem. Det er en umiddelbar sympatisk holdning. Men børn presses i disse sager, hvilket betænkningen da også erkender i påpegningsen af, at børn oftest er *”meget loyale over for forældrene”*, og at barnet kan være *”bekymret for, hvad der må siges til forældrene”*.

Hvis det kan antages at en eller begge forældre vil lægge pres på barnet, før eller efter barnets samtale med myndighederne, bør det eksempelvis give anledning til at skåne barnet for at blive inddraget.

Et barns perspektiv vil oftest være kortsigtet, mens konsekvenserne af afgørelser ofte vil være langsigtede. Det er i mange tilfælde et urimeligt ansvar, der lægges på børns skuldre, når deres udsagn tillægges afgørende vægt. Af Familiestyrelsens vejledning om høring af børn fremgår: *”Finder statsamtet efter en konkret vurdering, at barnet skal høres, skal barnets mening tillægges vægt i videst muligt omfang”*. Vi ved, at der er statsamter, som tolker denne vejledning således at når først barnet er hørt, så skal barnets udtrykte ønsker ukritisk følges. Vi anbefaler, at det indskærpes at man altid – efter at barnet er blevet hørt – revurderer barnets modenhed til at overskue konsekvenserne af de udtrykte ønsker, da det jo først er på dette tidspunkt man reelt kender, og kan vurdere, konsekvenserne af hvad barnet giver udtryk for som værende dets umiddelbare ønske.

Tilbuddet til barnet om at blive inddraget og vægten af det, som barnet herunder udtrykker, må aldrig gå forud for pligten til at handle efter, hvad der i øvrigt vurderes at være barnets bedste – heller ikke hvis resultatet af dette i nogle situationer strider mod barnets udtrykte ønsker. *Bemærk i øvrigt bilag 2, ECHR's dom af 9. maj 2006.*

Vi anbefaler derfor, at barnets perspektiv i forbindelse med en høring, altid skal betragtes i relation til de andre forhold, der som minimum skal indgå i en vurdering af og begrundelse for barnets bedste i alle afgørelser (jf. vores forslag til formulering af lovtekst, bilag 3, § 4).

Det er desuden særdeles vigtigt, at lovteksten om, at barnet *”skal inddrages”*, ændres til, at barnet *”skal tilbydes at blive inddraget”*, så det tydeliggøres, at barnet er fri til at afslå dette.

Betragtninger over udvalgets arbejde / Relevant forskning

Sammensætningen af en ekspertgruppe med repræsentation af en række stærke særinteresser og 'fagprotektionismer' nødvendiggør i høj grad henvisninger til dækkende og upartiske undersøgelser og forskning på området.

Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre havde i betænkningen gerne set referencer til betydende udenlandsk forskning om forekomsten af vold indenfor familien, om børns trivsel under forskellige samværs- og forældremyndighedsordninger samt om 'Parental Alienation'.

Vold i familien

I betænkningen refereres til Socialforskningsinstituttets rapport fra 2006 *Opvækst med særlig risiko* af Else Christensen. I denne omtales "mishandling af mor" 41 gange, mens mishandling af far og hvordan dette påvirker børn, ikke omtales en eneste gang.

Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre fordømmer vold. Vi er dog samtidig opmærksomme på at for mange fædre, ved et samlivsbrud, skifter fra at blive betragtet som en ressource, til at blive betragtet som en risiko. En ensidig forskning i mænds overgreb mod børn og kvinder understøtter en sådan opfattelse og er derfor direkte skadevoldende i sin ufuldstændighed.

Med håbet om at de danske myndigheder og det danske forskningsmiljø vil indhente viden fra og lade sig inspirere af helhedsorienterede undersøgelser, henleder vi derfor opmærksomheden på det Canadiske Justitsministerium, der årligt foretager en undersøgelse af vold i familien (se bilag 1a).

Børns trivsel under forskellige samværs- og forældremyndighedsordninger

Dansk forskning i børns trivsel efter forældres samlivsbrud er desværre for begrænset og for ensidig.

Med håbet om at de danske myndigheder og det danske forskningsmiljø vil indhente viden fra og lade sig inspirere af mere omfattende, grundigere og sammenlignelige internationale undersøgelser på området, henleder vi derfor opmærksomhed på en pressemeddelelse fra APA, verdens største forening for psykologer (se bilag 1b).

Parental Alienation

Danmark er meget langt bagud med hensyn til en erkendelse af hvor vigtigt der er, at de, som direkte eller indirekte er med til at træffe afgørelser i barnets liv, har et solidt kendskab og brugbare redskaber til at imødegå det fænomen som kaldes 'Parental Alienation'/'Forældrefremmedgørende adfærd'.

Med håbet om at de danske myndigheder og det danske forskningsmiljø vil indhente viden fra og lade sig inspirere af international teori og praksis på området, henviser vi derfor til ny forskning på området (se eksempel i bilag 1c).

Family Violence in Canada: A Statistical Profile 2000

Canadian Centre for
Justice Statistics

Table 2.1
Number and percentage of women and men aged 15 years and over who reported violence by a current or previous spouse^{1,2}, by type of violence, past 5 years

Type of violence	Victims					
	Total		Female		Male	
	No. (000s)	%	No. (000s)	%	No. (000s)	%
Total violence by any spouse	1,239	100	690	100	549	100
Threatened to hit	782	63	449	65	333	61
Threw something	606	49	301	44	305	56
Pushed, grabbed, shoved	797	64	561	81	237	43
Slapped	589	48	276	40	313	57
Kicked, bit or hit	507	41	227	33	279	51
Hit with something	298	24	155	23	143	26
Beat	226	18	172	25	54	10
Choked	163	13	139	20	24	4 ¹
Used or threatened to use a gun or knife	132	11	91	13	41	7 ¹
Sexual assault	152	12	138	20	14	3 ¹

¹ Coefficient of variation is high (16.6% to 33.3%).

² Includes common-law partners.

³ Excludes people who refused to state their marital status.

Figures do not add to 100% due to multiple responses.

Source: Statistics Canada, General Social Survey, 1999

Date: March 24, 2002

The American Psychological Association (APA), in Washington, DC, is the largest scientific and professional organization representing psychology in the United States and is the world's largest association of psychologists. APA's membership includes more than 155,000 researchers, educators, clinicians, consultants and students. Through its divisions in 53 subfields of psychology and affiliations with 60 state, territorial and Canadian provincial associations, APA works to advance psychology as a science, as a profession and as a means of promoting human welfare.

CHILDREN LIKELY TO BE BETTER ADJUSTED IN JOINT VS SOLE CUSTODY ARRANGEMENTS IN MOST CASES, ACCORDING TO REVIEW OF RESEARCH

Living Situation Not As Influential As Time Spent With Parent

WASHINGTON - Children from divorced families who either live with both parents at different times or spend certain amounts of time with each parent are better adjusted in most cases than children who live and interact with just one parent, according to new research on custody arrangements and children's adjustment.

Psychologist Robert Bauserman, Ph.D., of AIDS Administration/Department of Health and Mental Hygiene in Baltimore, Maryland conducted a meta-analysis of 33 studies between 1982 to 1999 that examined 1,846 sole-custody and 814 joint-custody children. The studies compared child adjustment in joint physical or joint legal custody with sole-custody settings and 251 intact families. Joint custody was defined as either physical custody - where a child spends equal or substantial amounts of time with both parents or shared legal custody - where a child lives with primarily one parent but both parents are involved in all aspects of the child's life. This article will appear in the March issue of the *Journal of Family Psychology*, published by the American Psychological Association (APA).

Children in joint custody arrangements had less behavior and emotional problems, had higher self-esteem, better family relations and school performance than children in sole custody arrangements. And these children were as well-adjusted as intact family children on the same measures, said Bauserman, "probably because joint custody provides the child with an opportunity to have ongoing contact with both parents."

These findings indicate that children do not actually need to be in a joint *physical* custody to show better adjustment but just need to spend substantial time with both parents, especially with their fathers, said Bauserman. Also, joint custody couples reported less conflict, possibly because both parents could participate in their children's lives equally and not spend the time arguing over childcare decisions. Unfortunately a perception exists that joint custody is more harmful because it exposes children to ongoing parental conflict. In fact, the studies in this review found that sole-custody parents reported higher levels of conflict.

It is important to recognize that the results do not support joint custody in all situations. When one parent is abusive or neglectful or has a serious mental or physical health problem, sole-custody with the other parent would clearly be preferable, said Bauserman. The judges, lawyers, social workers, psychologists and other professionals involved in divorce counseling and litigation should be aware of these findings to make informed decisions of what environment is best for a child in a custody situation.

Furthermore, to address the question of how much the parents' emotional health compared with the custody arrangement influenced the children's adjustment, Bauserman explained that custody arrangement seemed to have more influence. By statistically controlling for past parental conflict (which indicates parental maladjustment), the joint custody children still were significantly better adjusted. This result was also found in other studies cited in Bauserman's review. More primary research is needed, said Bauserman, "on the past and current adjustment of joint custody and sole custody parents before this question can be completely answered."

Article: "Child Adjustment in Joint-Custody Versus Sole-Custody Arrangements: A Meta-Analytic Review," Robert Bauserman, Ph.D., AIDS Administration/Department of Health and Mental Hygiene; *Journal of Family Psychology*, Vol 16, No. 1.

Full text of the article is available from the APA Public Affairs Office or at <http://www.apa.org/journals/releases/fam16191.pdf>

THE INTERNATIONAL HANDBOOK OF PARENTAL ALIENATION SYNDROME: Conceptual, Clinical and Legal Considerations

ISBN 0-398-07647-2
Published 2006

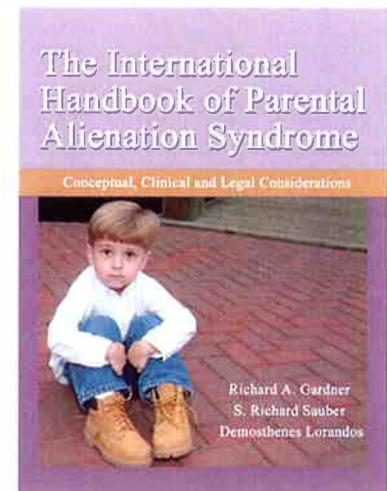
TABLE OF CONTENTS

SECTION I — CONCEPTS

1. INTRODUCTION (Richard A. Gardner)
2. PAS AS A FAMILY TRAGEDY: ROLES OF FAMILY MEMBERS, PROFESSIONALS, AND THE JUSTICE SYSTEM (S. Richard Sauber)
3. THE PARENTAL ALIENATION SYNDROME AND THE CORRUPTIVE POWER OF ANGER (Richard A. Gardner)
4. DESCRIPTIVE STATISTICS OF THE MILD, MODERATE, AND SEVERE CHARACTERISTICS OF PARENTAL ALIENATION SYNDROME (Janelle Burrill)
5. PAS AS A CHILD AGAINST SELF (Richard B. Austin, Jr.)
6. INCIDENCE, GENDER, AND FALSE ALLEGATIONS OF CHILD ABUSE: DATA ON 84 PARENTAL ALIENATION SYNDROME CASES (Leona M. Kopetski, Deirdre Conway Rand, Randy Rand)
7. PAS IN THE UNITED KINGDOM: PROBLEMS IN RECOGNITION AND MANAGEMENT (Tony Hobbs)
8. PARENTAL ALIENATION SYNDROME — AN ISRAELI PERSPECTIVE: REFLECTIONS AND RECOMMENDATIONS (Daniel S. Gottlieb)
9. PARENTAL ALIENATION SYNDROME: THEORY AND PRACTICE IN GERMANY. (Werner Leitner and Annelie Künneht)
10. RECOGNITION OF PAS IN AUSTRALIA (Sandra S. Berns)
11. PAS IN COMPULSORY PUBLIC CUSTODY CONFLICTS (Lena Hellblom Sjögren, Sweden)
12. THE NEED FOR PUBLIC AWARENESS AND POLICY MAKERS TO RESPOND TO PAS: A NEGLECTED FORM OF CHILD ABUSE (David L. Levy)
13. FACTORS AFFECTING RECONCILIATION BETWEEN THE CHILD AND TARGET PARENT (Deirdre Conway Rand and Randy Rand)

SECTION II — CLINICAL CONSIDERATIONS

14. FUTURE PREDICTIONS ON THE FATE OF PAS CHILDREN: WHAT HATH ALIENATORS WROUGHT? (Richard A. Gardner)
15. THE ROLE OF MEDICAL REPORTS IN THE DEVELOPMENT OF PARENTAL ALIENATION SYNDROME (Walter Andritzky)
16. THE MISDIAGNOSIS OF PAS (Barry Brody)
17. FAMILY THERAPY FOR PARENTAL ALIENATION SYNDROME: UNDERSTANDING THE INTERLOCKING PATHOLOGIES (Craig A. Everett)
18. SEXUAL ABUSE ALLEGATIONS IN THE CONTEXT OF CHILD CUSTODY DISPUTES (William Bernet)
19. PSYCHOLOGICAL TEST-ASSISTED DETECTION OF PARENTAL ALIENATION SYNDROME (Barry Bricklin and Gail Elliott)

20. HELPING CLIENTS DEAL WITH PARENTAL ALIENATION SYNDROME (Jayne A. Major)
21. BEYOND PARENTAL ALIENATION SYNDROME: RECONCILING THE ALIENATED CHILD AND THE LOST PARENT (Glenn F. Cartwright)
22. THE PSYCHOLOGICAL EFFECTS AND TREATMENT OF THE PARENTAL ALIENATION SYNDROME (Ludwig F. Lowenstein)
23. WHAT MOTIVATES PARENTS TO INDOCTRINATE THEIR CHILDREN WITH PARENTAL ALIENATION SYNDROME? A PERSPECTIVE FROM THE CZECH REPUBLIC (Eduard Bakalár)
24. PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES OF PAS INDOCTRINATION FOR ADULT CHILDREN OF DIVORCE AND THE EFFECTS OF ALIENATION ON PARENTS (Wilfred von Boch-Galhau and Ursula Kodjoe)
25. RELUCTANCE TO VERIFY PAS AS A LEGITIMATE SYNDROME (Janelle Burrill)

SECTION III – LEGAL ISSUES

26. PARENTAL ALIENATION SYNDROME IN AMERICAN LAW (Demosthenes Lorandos)
27. SOCIAL SCIENCE AND PARENTAL ALIENATION: EXAMINING THE DISPUTES AND THE EVIDENCE (Richard A. Warshak)
28. CRITICISM OF PAS IN COURTS OF LAW: HOW TO DEAL WITH IT AND WHY IT OCCURS (Barry Brody)
29. COMMENTARY: PARENTAL ALIENATION SYNDROME (Leona M. Kopetski)
30. THE PARENTAL ALIENATION SYNDROME AND GENDER BIAS IN THE COURTS (Jeffery M. Leving)
31. PARENTAL ALIENATION SYNDROME: DETRACTORS AND THE JUNK SCIENCE VACUUM (Demosthenes Lorandos)
32. PROTECTING THE FUNDAMENTAL RIGHTS OF CHILDREN AND FAMILIES: PARENTAL ALIENATION SYNDROME AND FAMILY LAW REFORM (R.Christopher Barden)
33. PARENTAL ALIENATION SYNDROME AND INTERNATIONAL CHILD ABDUCTION: A MULTIGENERATIONAL SYNDROME (Barbara Bevando Sobal)
34. LEGAL REQUIREMENTS OF EXPERTS GIVING EVIDENCE TO COURTS IN THE UNITED KINGDOM: PAS AND THE EXPERTS' FAILURE TO COMPLY (Tony Hobbs)

Ny dom fra den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

European Court of Human Rights

Dom af 9. maj 2006

C. v. Finland (application no 18249/02) *Violation of Article 8*

Baggrund

Efter samlivsbruddet flytter moderen til Finland, hvor hun danner par med en finsk kvinde (L). Faderen har samvær med børnene, og efter moderens død får faderen tilkendt forældremyndigheden ved hvad der svarer til by- og landsret. Moderens partner (L) lægger dog hindringer i vejen for faderens samvær med børnene mens retssagerne kører, og i perioden uden samvær begynder børnene at udtrykke modvilje mod faderen. Sluttelig omstøder Højesteret de tidligere domme, og der bliver end ikke givet faderen samvær med børnene.

Uddrag fra ECHR's pressemeddelelse om dommen

The lower [Finnish] courts [...] gave custody to the applicant, considering that the later negative views given by the children were influenced by L. and the conflict between the adults and could not be regarded as decisive of their best interests.

The [ECHR] Court found that the [Finnish] Supreme Court's decision to reverse those decisions was supported by relevant reasons; the children's expressed wishes that they remain with L. in Finland. It had to be noted that all the domestic courts essentially agreed as to the consistency and strength of the children's views.

However, the Supreme Court placed exclusive weight on the views expressed by the children without considering any other factors, in particular the applicant's rights as a father, effectively giving the children an unconditional veto power [...] The decision was reached in a manner which understandably left the applicant with the impression that L. had been allowed to manipulate the children and the court system to deprive him unjustifiably of his parental role.

The Court concluded therefore that the decision-making procedure failed to strike a proper balance between the respective interests and held, unanimously, that there had been a violation of Article 8.

Forældremyndighedslov

Kapitel 1

Indledende bestemmelser

§ 3. Har forældre fælles forældremyndighed, kan den, som barnet har bopæl hos, træffe afgørelse om alle forhold i barnets daglige liv. Væsentlige beslutninger kræver enighed mellem forældrene. Den, barnet har bopæl hos, afgør dog, hvor i landet bopælen skal være.

Stk. 2. Har forældre fælles forældremyndighed, og er de uenige om forældremyndigheden, skal begge give samtykke til, at barnet forlader landet.

§ 4. Alle afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet. I vurderingen af barnets bedste skal indgå:

- Hver af forældrenes evne til at drage omsorg for barnets fysiske og psykiske behov, herunder barnets behov for stabilitet, under hensyntagen til barnets alder og udviklingstrin;
- Gavnligheden af at barnet udvikler og bevarer et meningsfyldt forhold til begge forældre, samt hver af disses villighed til at støtte udviklingen og bevarelsen af barnets forhold til den anden forælder;
- Enhver form for fysisk eller psykisk overgreb i familien, herunder betydningen for barnets og andre familiemedlemmers trivsel og sikkerhed;
- Enhver plan der er fremført af forældrene, som vedrører barnets omsorg og opdragelse;
- Arten, styrken og stabiliteten af forholdet mellem barnet og hver af forældrene, og mellem barnet og hver af dets søskende, bedsteforældre eller andre personer, der har betydning i barnets liv, og
- Andet som den besluttende myndighed må finde af betydning.

§ 5. I alle forhold vedrørende barnet skal der tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed, i den udstrækning disse kan fremskaffes på en for barnet rimelig måde.

Kapitel 2

Indehavere af forældremyndighed

§ 11. Er forældre, der har fælles forældremyndighed, og som ikke lever sammen, ikke enige om forældremyndigheden, afgør retten, om en af dem skal have forældremyndigheden alene, eller om den fælles forældremyndighed skal fortsætte. Retten kan kun træffe afgørelse om, at den fælles forældremyndighed skal fortsætteophæves, hvis der er bestemte holdepunkter for at antage, at fælles forældremyndighed ikke vil være til barnets bedste. forældrene kan samarbejde om barnets forhold.

Om overførsel af forældremyndighed

§ 14. Retten kan efter anmodning fra en forælder, der ikke har forældremyndigheden, overføre forældremyndigheden til denne eller bestemme, at der skal være fælles forældremyndighed. Retten kan kun ~~træffe-undlade en~~ afgørelse om fælles forældremyndighed, hvis der er bestemte holdepunkter for at antage, at ~~forældrene kan samarbejde om barnets forhold~~. den fælles forældremyndighed ikke vil være til barnets bedste.

Stk. 2. En aftale efter § 13, stk. 2, eller en afgørelse efter § 15 kan ændres af retten under samme betingelse som nævnt i stk. 1.

Kapitel 3

Barnets bopæl

§ 17. Har forældre fælles forældremyndighed, og er de ikke enige om, hos hvem af dem barnet skal have bopæl, afgøres dette af retten.

Stk. 2. Retten kan ændre en aftale eller afgørelse om barnets bopæl.

Stk. 3. Begge forældre har pligt til at informere den anden forælder om egen flytning med minimum 6 ugers varsel. Det er uden betydning for varslingsbestemmelsen, om der er fælles forældremyndighed eller ej. Det påhviler den flyttende forælder at dokumentere at varslingsfristen er overholdt.

Kapitel 4

Samvær mv.

Orientering om barnet

§ 22. En forælder, som ikke har forældremyndigheden, har ret til efter anmodning at få orientering om barnets forhold fra skoler, herunder privatskoler, børneinstitutioner, social- og sundhedsvæsenet samt private sygehuse, privat praktiserende læger og tandlæger. Myndigheden, institutionen, lægen eller tandlægen kan nægte at give oplysninger, hvis det må antages at være til skade for barnet. Der må ikke gives fortrolige oplysninger om forældremyndighedsindehaverens forhold.

Stk. 2. Statsforvaltningen kan i særlige tilfælde efter anmodning fra indehaveren af forældremyndigheden eller fra en af de i stk. 1 nævnte institutioner mv. fratage den forælder, der ikke har forældremyndigheden, adgangen til at få orientering efter stk. 1. En afgørelse efter 1. pkt. har virkning fra det tidspunkt, hvor institutionen modtager meddelelse om afgørelsen.

Kapitel 6

Inddragelse af barnet

§ 31. Barnet skal tilbydes at blive inddragets under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk. Dette kan ske ved samtaler med barnet, børnesagkyndige undersøgelser eller på anden måde, der belyser barnets perspektiv.

Stk. 2. Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder.

Barnets initiativ

§ 32. Et barn, der er fyldt ~~10-12~~ år, kan anmode statsforvaltningen om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær.

Afslutning af sagsbehandlingen og indbringelse for retten

§ 37. Statsforvaltningen kan afslutte deres sagsbehandling af en sag om forældremyndighed efter § 11 eller § 14 eller om barnets bopæl efter § 17, hvis der ikke er opnået enighed om forældremyndigheden eller bopælen. Statsforvaltningen indbringer sagen for retten, hvis en part inden 4 uger efter, at det er meddelt den pågældende, at sagen er afsluttet, anmoder herom. Dette gælder dog ikke, hvis afslutningen af sagen skyldes, at den pågældende er udeblevet fra et møde i statsforvaltningen.

Stk. 2. En anmodning fra en part om indbringelse af sagen for retten, skal efterkommes hvis~~Efter anmodning fra en part afslutter statsforvaltningen sagen og indbringer den for retten, hvis~~

- 1) parterne har modtaget vejledning på et møde i statsforvaltningen, uden at enighed om forældremyndigheden eller om barnets bopæl er opnået, og parterne eller en af dem ikke ønsker børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling, eller børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling er afsluttet uden opnåelse af enighed, eller
- 2) den pågældende har deltaget i et møde i statsforvaltningen, mens den anden part er udeblevet trods to indkaldelser.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan i særlige tilfælde efter anmodning afslutte sagen og indbringe den for retten, selv om betingelserne efter stk. 1 eller stk. 2, ikke er opfyldt.

Landsforeningen Børn og Samvær
c/o Viggo Bækgaard, Godthåbsvej 137, st. th., 2000 Frederiksberg
tlf. 38 33 12 20 el. 46 38 03 35
Foreningens telefonrådgivning: Tlf. nr. 70 26 68 86
Telefontider: mandag, onsdag og fredag: 20.00 – 22.00 tirsdag: 21.00 – 23.00 torsdag : 10.00
– 12.00
e-mail : info@boernogsamvaer.dk Hjemmeside : www.boernogsamvaer.dk

UE
2/8-06/MRV

København, den 31. juli 2006

Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

MODTAGET
01 AUG. 2006
Familiestyrelsen

Vedr. j. nr. 04-5014-00045 – hørings svar betænkning nr. 1475/2006, Barnets Perspektiv.

Landsforeningen Børn og Samvær har to meget modsat rettede reaktioner på betænkningen.

På den ene side er vi meget tilfredse med, at barnets perspektiv sættes så højt på dagsordenen, at det ligefrem er blevet selve titlen på betænkningen.

Heroverfor står den alvorlige bekymring, at de meget generelle formuleringer kan føre til udhulning af enhver forudsigtelig retstilstand på området, ligesom den fortsatte manglende domstolskontrol af forvaltningens afgørelser giver meget vide muligheder for at skabe ret i overensstemmelse med den til enhver tid gældende politiske korrekthed på bekostning af, hvad der børnefagligt set er bedst for barnet.

Overordnede overvejelser.

Vi oplever en høj grad af konsensus på det meget overordnede plan; på overskrifterne.

Alle er således enige om, at det afgørende er, hvad der er bedst for barnet. Der er også stort set enighed om, at det er fundamentalt vigtigt, at der er forbindelse mellem et barn og begge dets biologiske forældre.

Også vigtigheden af, at forældrene formår at samarbejde omkring børnene, når hele vejen rundt i det politiske spektrum – og i udvalget. Betydningen af selve forældremyndighedsbegrebet synes imidlertid at give problemer.

Et barn, der udsættes for vold af den ene forælder, skal selvfølgelig have mulighed for ikke at blive tvunget i samvær. Det samme gælder et barn, der har været udsat for incest eller anden grænseoverskridende adfærd. På det allersensende midt i høringsfasen omkring betænkningen poppede en lille politikerdebat op omkring situationer, hvor den ene forælder har været udsat for vold fra den anden forælder. De fleste syntes at være enige om, at også i de situationer bør der være mulighed for at standse eller begrænse et samvær.

Ligeledes er de fleste enige om, at det må bekymre, hvis en forælder uden grund obstruerer den andens samvær med barnet.

De rene situationer giver sjældent anledning til de helt store uenigheder. Usikkerheden opstår i de mange situationer, hvor det ikke bliver afdækket, hvad der gemmer sig bag påstande om alle de mulige problemer, der kan være i samarbejdet mellem de biologiske forældre.

Efter Landsforeningen Børn og Samværs opfattelse er det uhyre vigtigt, at man virkelig får dykket ned i den konkrete sags substans og får endevendt og afdækket de problemer, som er i de mere alvorlige

1/2
Familiestyrelsen J.nr. 06-5014-00073

konflikter, således at man får truffet afgørelser, som også af parterne kan opleves som udtryk for en gennemarbejdet og konkret gennemtænkt konkret afgørelse.

Når det først er gået galt for børn, og alle kan se det, er der i almindelighed ingen grænser for den efterkritik, der bliver over, at ingen har set noget før. (Eksempler fra det seneste år er Tønder-sagen og døds voldssagen i Vanløse).

På side 224 i betænkningen anføres: *"Udvalget mener, at der i sager om afslag på fastsættelse af samvær samt om ophævelse af eksisterende samvær fra myndighedernes side skal foretages en grundig sagsoplysning samt grundige overvejelser i forhold til vægtningen af de hensyn, der er karakteristiske for den enkelte sag. Det er udvalgets opfattelse, at dette også*

er tilfældet i dag.

Vi er enige i ønskeudsagnet men uenige i, at det altid er tilfældet i dag, hvorfor vi er bekymrede for fremtiden med de løsere formuleringer fra betænkningen.

Den politiske korrekthed er gennemsyret af det synspunkt, at forældrene skal samarbejde for enhver pris. I konsekvensen heraf finder udvalgets flertal, at man skal kunne dømmes til fælles forældremyndighed, og at man skal kunne gennemtvinge samvær, med mindre det er bevisfast, at der foreligger så alvorlige forhold, at det er utvivlsomt for enhver, at der ikke skal være samvær.

Et af vore medlemmer skrev for nylig på vores hjemmeside, at den tankegang ført ud i sine yderste konsekvenser er rigtig. Det var længe før den højkonflikt omkring Libanon, der pludselig opstod i midten af juli 2006, at pågældende skrev, at man jo bare kunne dømmes til fred i mellemøsten – eller til permanent verdensfred for den sags skyld. Så ville alle verdens problemer være løst!

Forældremyndighedsudvalget besidder en høj grad af naivitet, når man tilsyneladende tror, at man kan tvinge til samarbejde **altid**.

Er der fundamentale, overordnede problemer?

Placeringen af forældremyndigheden hos mor pr. automatik.

Da det er vigtigt, at forældrene kan samarbejde, må det være et hovedspørgsmål, hvordan man bedst opnår, at samarbejde vil opfattes som attraktivt for begge parter.

Udvalget og dermed betænkningen synes at forudsætte, at man kan undervise eller forhandle sig til alt via børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling. Vi støtter de forøgede muligheder, der tilstræbes på disse områder.

Man bør generelt være opmærksom på, at antallet af børn og unge under 18, der ikke bor sammen med begge biologiske forældre ("skilsmissebørn"), udgør ca. 270.000. Det er et voldsomt stort tal. Selv om der til stadighed er mange problemsager om forældremyndighed og samvær, vedrører disse en forsvindende lille procentdel af det samlede antal skilsmissebørn.

Men for de enkelte børn, der kommer i klemme, er problemerne ofte store og for nogle uoverstigelige og traumatiserende. Nogle af disse børn lever en hel barndom i skyggen af forældrenes problemer, blot fordi den ene part har fastholdt et krav på indflydelse og samvær, som konkret har været menneskelig umulig – og fordi myndighederne har ladet sådanne krav fylde meget gennem børnenes opvækst.

Vi mener, at det er helt afgørende at få udsondret de familier, hvor samarbejdet kan bringes til at fungere, så vi kan få fokus i sagsbehandlingen på de alvorlige tilfælde, hvor børnene mistrives.

Efter Landsforeningen Børn og Samværs opfattelse er det vigtigt, at der arbejdes for, at børnene får gode relationer til begge forældre gennem opvæksten. Det er vigtigt, at begge parter medvirker til dette samarbejde.

Det er **vigtigst**, at børnene forskånes tidligt fra en konflikt eller fra overgreb, som kontakten med begge forældre kan medføre.

Børn er individualister og skal behandles som sådanne. Børn har et berettiget krav på, at deres problemer også på hjemmefronten tages alvorligt og behandles.

Børn er mennesker og ikke ting, som man kan eje og behandle efter forgodtbefindende.

Barnet skal ikke lære at færdes i tilværelsen ved at væрге for sig men styrkes i at de voksne er med til at væрге for dem.

Børnene skal mødes med samme udgangspunkt i menneskerettighederne, som enhver voksen borger forventer af samfundet.

Vi mener fundamentalt ikke, at dom til fælles forældremyndighed i sig selv vil gøre nogen forskel overhovedet.

Det er imidlertid formentlig et større problem, end man har villet vedkende sig, at der er en så udpræget tendens til, at mor næsten pr. automatik får forældremyndigheden, når spørgsmålet sættes på spidsen. Det fører formentlig til en attitude, der indikerer, at hun vil bestemme suverænt, og at hun derfor agerer, som om barnet er hendes ejendom. Måske er det et af de største dilemmaer på området. Børn **er** ikke ting, som man kan have ejendomsret over.

Vi er enige i, at *"alle afgørelser efter loven skal træffes ud fra, hvad der er bedst for barnet"* (forslagets § 4). Problemet er, at netop dette begreb "bedst for barnet" fremstår meget diffust og kan drejes i stort set alle retninger.

Biologien spiller en rolle. Den biologiske forbindelse mellem moderen og barnet ligger så dybt i de menneskelige gener, at den menneskelige hjernens evne til at tænke nok fører til et filosofisk fornuftsmæssigt og aktuelt politisk korrekt ligestillingsresultat men netop ikke vil være i overensstemmelse med, hvad genetikken - biologien - siger. Det gælder således for de **små børn**, at man ofte(st) må nå til det resultat, at børnene skal være hos moderen.

På samme måde viser mange fædres daglige adfærd sammen med børnene, at de handler i overensstemmelse med kønslige traditioner snarere end rationelt korrekte ligestillingsnormer, selv om tendensen i den unge familie utvivlsomt går i den retning, at fædre er langt mere aktive i familien end tidligere også omkring børnene. Den faktiske anvendelse af barselsorlov og sygefravær som følge af f. eks. børns sygdom viser dog fortsat, at fædre generelt ikke udnytter samværet omkring børnene optimalt.

Imidlertid er det mere problematisk, at forældremyndigheden over også lidt større børn i så stor udstrækning, som det er tilfældet i dag, tildeles mødre. Vi kunne ønske os en grundig undersøgelse af den faktiske placering af forældremyndigheden ved domstolene samt en vurdering af, om det virkelig så ofte er bedst for barnet, at forældremyndigheden placeres så relativt automatisk, som det synes at være tilfældet i dag.

En grundigere sagsbehandling og en mere konkret vurdering også hos domstolene ved placering af forældremyndigheden kunne muligvis få afgørende betydning. Det er efter vores opfattelse en altafgørende forudsætning, at domstolsbehandlingen tilpasses almindelige retsprincipper med en langt friere bevisførelse og almindelig bevisbedømmelse, end tilfældet er i dag.

Der er efter vores bedømmelse en vis sammenhæng mellem forældremyndighedsproblematikken og samvæerspørgsmål. Med større nuancer ved placering af forældremyndighed tror vi, at man vil få udskilt de virkelige konfliktsager på samværsområdet, således at der bliver mere plads til løsning af dem.

Vi er opmærksomme på, at selve domstolsbehandlingen af forældremyndighedssager ikke har været en del af udvalgets kommissorium, hvorfor disse bemærkninger skal være en opfordring til at tage emnet op snarest.

Om dom til fælles forældremyndighed som undtagelse – og om barnets bopæl.

Vi finder det meget problematisk at indføre muligheden for dom til fælles forældremyndighed. Forslaget om fælles forældremyndighed ved dom skal ifølge betænkningen være en absolut undtagelse og nærmest kun gælde situationer, hvor det kun er ganske enkelte forhold, som forældrene ikke kan blive enige om.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med en anden nydannelse, nemlig reglen om, at hvis forældre har fælles forældremyndighed og ikke er enige om, hos hvem af dem, barnet skal bo, skal dette afgøres af retten. Endvidere skal den ses i sammenhæng med præciseringen i det indledende kapitel i loven om

beslutning om bopæl, hvor det fastslås, at den, barnet har bopæl hos, afgør, hvor i landet bopælen skal være.

De to bestemmelser virker direkte modstridende og illustrerer de mange pæne ord men også de vanskeligheder, som virkeligheden vil indeholde.

Hovedreglen synes i forslaget at være, at hvis man en gang har bestemt, hvor barnet skal bo, er det bopælsforælderen, som bestemmer bopæleens nærmere placering inden for landets grænser. Det virker logisk og konsekvent. Det virker som en pil igennem den tendens, nogen har haft til at forestille sig, at vi skal have genindført stavnsbåndet for skilsmisseforældre. Vi helt enige i forslaget på det punkt, idet det bør være undtagelsen, at bopælsforælders flytning bevirker ændring af barnets bopæl i relation til forældrene.

Men over for den hovedregel står, at domstolene ifølge forslaget særskilt skal kunne træffe afgørelse om bopælsspørgsmålet – og at sådan en afgørelse kan ændres.

Det fremstår herefter usikkert, hvad gældende ret egentlig skal være efter udvalgets mening.

Landsforeningen Børn og Samvær er enig i, at bopælsforælderen som afgørende hovedregel bestemmer, hvor barnet skal bo inden for landets grænser. De problemer af praktisk og økonomisk art, som den eventuelle større afstand mellem bopæls- og samværsforælder betyder for udøvelsen af samværet, bør reguleres i den konkrete afgørelse af samværet.

Der er dog nok ikke den store tvivl om, at netop bopælsspørgsmålet i mange situationer er årsag til en sag om forældremyndighed i dag. Det spørgsmåls konkrete løsning vil sandsynligvis i mange tilfælde kunne få forældre til at acceptere fortsat fælles forældremyndighed.

Set i det perspektiv er løsningen med "tvungen fælles forældremyndighed" tilforladelig.

Generelt er vi meget skeptiske over for tvungen fælles forældremyndighed, selv om vi samtidig mener, at selve forældremyndighedsspørgsmålet er opreklameret og i virkeligheden mindre betydningsfuldt end det helt nødvendige fælles forældreansvar, som man har uanset den formelle placering af forældremyndigheden.

Børns Vilkår repræsentant i udvalget har sammen med mødrehjælpens repræsentant og forsker Mai Heide Ottesen udgjort et mindretal på dette område, som helt dækker de synspunkter, Landsforeningen Børn og Samvær står for, og vi tøver derfor ikke med at gøre Børns Vilkår repræsentants ord til vore, idet hun har udtrykt det sådan i deres pressemeddelelse umiddelbart efter betænkningens fremkomst:

"Et flertal i udvalget mener, at der undtagelsesvist skal kunne idømmes fælles forældremyndighed, hvis man vurderer, at forældrene har "samarbejdspotentialer".

Vi mener, at dette er en rest af den gammeldags tankegang, hvor børnenes bedste må underlægge sig systemets moralske krav til forældrene: Hvis forældrene burde kunne finde ud af at tale sammen, så bliver de dømt til at dele forældremyndigheden, og så må barnet finde sig i at leve i et spændingsfelt mellem to forældre.

Den forskning, der findes på området, viser utvetydigt, at det værste for børn er, når forældre har store konflikter. Børn kan trives med varierede samværsordninger, hvis forældrene kan finde ud af det indbyrdes. Men når et forældrepar er nået derhen, hvor de går til en domstol for at få fastlagt forældremyndigheden, så er det et meget klart signal om, at de ikke kan finde ud af at samarbejde. De har smidt handsken. Derfor mener vi, at det vil være til stor skade for børn, at man dømmer til fælles forældremyndighed, for man kan ikke juridisk dømme folk til at samarbejde.

Derfor risikerer vi med dette forslag, at et antal børn vil komme til at leve i et meget usundt konfliktfelt mellem to forældre, der har lige stor "ret" til barnet, men som overhovedet ikke kan enes."

Overførelse af forældremyndighed.

Ifølge forslaget skal der ikke længere knyttes særlige - skærpede - betingelser til overførelse af forældremyndighed. Det virker ikke hensigtsmæssigt, fordi det må frygtes at give basis for idelige konflikter i videre omfang end i dag. Begrundelsen er, at det for fremtiden kun skal være afgørende, hvad der er bedst for barnet.

Sager om forældremyndighed er som bekendt ikke undergivet sædvanlige principper om retskraft, fordi forholdene hele tiden kan udvikle sig, men den grundlæggende ændring, som der lægges op til med afskaffelse af kravene til overførelse (navnlig på grund af forandrede forhold), indebærer en betydelig risiko for, at børnene aldrig får ro i deres barndom. Hvis udvalgets forslag ophøjes til lov, må man håbe, at domstolene i den praksis, der danner sig, vil bibeholde et kriterium, der ligner det nuværende.

Samvær

Det skal ikke længere være forældres ret til samvær men barnets ret til samvær, der er det afgørende kriterium for samvær. Vi har gennem hele vores forenings eksistens været talsmænd for at få indført denne sproglige ændring i forældremyndighedsloven. Det er vort håb, at denne ændring også vil få en realitetsbetydning for børn i samværsager.

Men det bekymrer os, at betænkningen er meget lidt kritisk omkring den eksisterende praksis på området.

Ovenfor i indledningen citeredes fra side 224 i betænkningen udvalgets ønske om, at der i sager om afslag på fastsættelse af samvær foretages en grundig sagsoplysning samt grundige overvejelser i forhold til vægtningen af de hensyn, der er karakteristiske for den enkelte sag. Udvalget mener, at det også er tilfældet i dag, hvilket vi er uenige i.

Når man diskuterer disse forhold, er det uhyggelig let at forholde sig til det overordnede og vægte efter generelle synspunkter om, hvad der burde være rigtigt. Vi kunne fra vores telefonrådgivning tage mange sager som eksempler på de problemer, som vi mener, der er på området. Vi har imidlertid valgt at vedlægge 3 anonymiserede sagsbeskrivelser fra helt konkrete sager, som forfatteren til dette høringssvar har et indgående kendskab til. I forbindelse med hver enkelt sag beskrives, hvori vi ser det mere generelle problem. De konkrete eksempler vedlægges i den form, hvori de ligger på vores hjemmeside.

I sager som disse er det vores generelle opfattelse, at børnene lider både under sagerne og under det pres, som samværene i praksis udsætter dem for. Det er for alles vedkommende sager, der ville kaste en flodbølge af vrede over systemet, hvis de blev projekteret i pressen. Imidlertid er det meget, meget vanskeligt at projektere konkrete børn i pressen. Det gør man først, når det er gået helt galt og slet ikke, hvis en sag efter 3 års pinsler fører til en smule fred.

Sagerne er nok enkeltsager, men det problematiske efter vores opfattelse er, at de ikke er udtryk for enkeltstående sager, hvor det efter vores mening går galt i sagsbehandlingen både i statsamtterne og i styrelsen. Der er mange, mange flere.

Man kommer overhovedet ikke tættere på en løsning af sådanne problemsager med betænkningens løsninger.

Sandheden er, at betænkningen overhovedet ingen løsninger har på de alvorlige samværsager. De rene sager, hvor der dømmes for incest eller for vold, giver aldrig problemer. De bliver løst.

Men sager, der handler om børn og deres forældre, er specielle. Strafferetssystemet kræver beviser, før der dømmes. Enhver rimelig tvivl skal komme tiltalte til gode. Det er godt og rigtigt. I straffesager inden for familien er der ofte ingen vidner. Hustruvold anmeldes ofte slet ikke, og indgivne voldsanmeldelser trækkes tilbage, hvilket ikke altid skyldes, at de var opdigtede. Voldsmænds undskyldninger og løfter om "bod og bedring" virker i praksis.

Derfor er det vores meget vigtige grundsyn, at enhver rimelig tvivl skal komme barnet til gode. Det efterleves efter vores opfattelse i for ringe grad i det nuværende system, og det løses ikke af betænkningens forslag.

Vi har sympati for betænkningens umiddelbart fascinerende løsning, der tager udgangspunkt i, hvad der er bedst for barnet. Men vi har ikke tillid til, at statsforvaltningerne kan leve op til de krav, som børnene har til at blive beskyttet.

Efter vores opfattelse er der to alvorlige forhold, som gør sig gældende.

Det ene forhold er, at de relativt store materielle ændringer, man forsøger at lancere med den nye forældremyndighedslov kommer i kølvandet på de store organisatoriske ændringer, som sker i forbindelse med strukturreformen. Det virker på os som om man vil spare og effektivere på

administrationen. Det lader sig ikke gøre, samtidig med, at man skal forbedre kvaliteten af sagsbehandlingen.

Det er for så vidt slemt nok. Værre er det, at udvalget stort set ikke har indset, at den eksisterende sagsbehandling er kritisabel. Efter vores opfattelse skyldes det udvalgets sammensætning. Systemets egne folk med direktøren i styrelsen i spidsen kan og vil ikke forstå kritikken. Man skal kende systemet godt gennem mange sager for at se det mønster, der eksisterer. Ikke engang de få i udvalget, som med sikkerhed ved, at det er galt – og hvad der er galt – kommer for alvor igennem i betænkningen.

Domstolskontrol med forvaltningens afgørelser.

I dansk ret er der efterhånden ikke mange eksempler på såkaldte endelighedsbestemmelser i lovgivningen, hvor forvaltningernes afgørelser ikke kan indbringes for domstolene.

Familiestyrelsens afgørelser efter den nugældende lov om forældremyndighed og samvær er endelige i den forstand, at man ikke kan indbringe afgørelserne for domstolene som en traditionel ankesag. Domstolene kan på samme måde som ombudsmanden efter gældende ret principielt alene kontrollere, om der foreligger formelle sagsbehandlingsfejl. Det er sjældent tilfældet, da forvaltningen erfaringsmæssigt hellere foretager en ekstra høring for at være på den sikre side. Domstolene har i intet tilfælde blot været i nærheden af at tilsidesætte det skøn, som Familiestyrelsen har udøvet.

På området for tvangsanbringelser gælder, at børne- og ungeudvalgets afgørelser kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Afgørelserne derfra kan indbringes for landsretten.

Landsforeningen Børn og Samvær finder, at det vil indebære betydelige retssikkerhedsmæssige fordele, om der indføres et tilsvarende system på samværsområdet.

Man må nære principielle betænkeligheder til det nuværende system.

I dag træffes afgørelser i statsamtterne med rekurs til Familiestyrelsen. Statsamtterne er underlagt Familiestyrelsen på en sådan måde, at Familiestyrelsen har generel instruktionsbeføjelse i forhold til statsamtet. Samtidig er Familiestyrelsen ankeinstans i forhold til statsamtets konkrete afgørelse. Endvidere er Familiestyrelsen underlagt instruktion fra ministeren. Denne organisationsstruktur ændres ikke med de kommende statsforvaltninger. I virkeligheden bliver instruktionsvejen kortere, når der kun er 5 statsforvaltninger, der skal indpasses.

Når man husker, at lovens eneste rettesnor efter betænkningens forslag bliver, hvad der er bedst for barnet, fører den formelle struktur meget let til denne teoretiske tankegang: Ministeren finder ud af, hvad han synes er bedst for barnet, hvilket han fortæller direktøren i styrelsen, som straks giver beskeden videre til statsforvaltningerne med en besked om, at for fremtiden skal man skønne i overensstemmelse hermed.

Den opmærksomme læser vil selvfølgelig sige, at sådan fungerer statsforvaltning selvfølgelig ikke i et retssamfund. Vores svar er, at sådan blev der med sikkerhed administreret fra 1995 og i al fald 5-7 år derefter. Værre er, at virkningerne af tankegangen stadig eksisterer og illustreres af de sager, vi har vedlagt.

En egentlig domstolsprøvelse af forvaltningens afgørelser ville være en betydelig sikkerhed og indebære en betydelig forøgelse af retssikkerheden på området.

Den grundlovssikrede uafhængighed, som domstolene besidder, har et betydeligt realindhold.

Vore principielle betænkeligheder mindskes ikke af den meget generelle formulering af retningslinjerne "barnets bedste" i lovgivningen. Med det eksisterende system frygter vi en betydelig blåfren afhængig af tidens helt aktuelle trends. Vi frygter i høj grad populistpolitikeres konkrete indflydelse på sagsbehandling.

Skulle domstolene forfalde til usaglige vurderinger af, hvad der er bedst for børnene, vil det kunne rettes gennem opstramninger i loven på baggrund af en sædvanlig politisk proces. Det er vores opfattelse, at domstolene ikke vil kunne forfalde til politisk sagsbehandling som forvaltningen.

Man skal huske, at den betænkelighed, vi fremfører, ikke er rettet mod den enkelte sagsbehandler men mod selv systemet og systemets struktur og natur.

Domstolsprocessen.

Selve procesformen ved domstolene i disse sager er ikke behandlet i betænkningen.

Alligevel skal vi ikke undlade at henlede opmærksomheden på, at retsplejelovens kapitel om familieretlige sager trænger til revision.

Sagerne er ikke underlagt samme partsautonomi, som gælder i civilprocessen i øvrigt. I de fleste andre lande behandles sagerne på linje med andre sager.

Tankegangen her i landet har f. eks. i forhold til vidneførelse været, at man ikke skal grave dybe grøfter mellem forældre, der også i fremtiden skal samarbejde. Vidner vil også være enten rose- eller risevidner, og det medvirker ikke til sagsoplysningen. Vi er ikke enige heri.

Alene det forhold, at en sag om børnene når til domstolene er udtryk for, at problemerne er så store, at de skal afklares. Under de omstændigheder bliver det ikke bedre af, at man i retsprocessen afskærer en part fra at dokumentere det, som vedkommende finder relevant og afgørende i spørgsmålet om, hvor forældremyndigheden skal placeres. Begge parter kender hinandens postulater i forhold til den anden. Alligevel afskærer domstolene bevisførelsen.

Vi har stor tillid til domstolenes afvejning af beviserne og dermed til deres bevisbedømmelse.

Vores konklusion er derfor, at det vil indebære en betydelig samlet forbedring af retssikkerheden på området, såfremt vi får domstolskontrol med forvaltningens afgørelser og får gennemført ændringer i retsplejeloven, så reglerne nærmer sig procesgangen i andre civile sager.

Opgaven består i samtidig at sikre den hurtige sagsbehandling, der er i øjeblikket hos retterne i forældremyndighedssager i begge instanser.

Særlige samværsforhold

a: den passive samværsforælder.

Udvalget har valgt ikke at lade bopælsforælderen kunne bede statsamtet fastsætte en samværsordning i situationer, hvor der ikke eller kun i begrænset omfang er samvær.

Bopælsforælderen får alene en "initiativret" i den situation, idet han kan anmode statsforvaltningen om at indkalde den anden forælder til et møde om samværet.

Vi ved, at mange børn oplever svigt fra samværsforælderen, og vi ved, at mange bopælsforældre gør store anstrengelser for at få samværsforælderen på banen i forhold til børnene.

Vi er i vid udstrækning enig i udvalgets konklusion på dette område. Men vi kunne samtidig godt ønske os, at samværsforælders passivitet i højere grad får til konsekvens, at børnene ikke igen og igen skal stille op i de få perioder, hvor forælderen viser vilje.

b: samvær med andre end forældre

Vi har ingen indvendinger imod, at der skal kunne fastsættes samvær med barnets nærmeste pårørende, når en eller begge forældrene er døde, eller hvis en forælder i øvrigt er stærkt fraværende.

Vi må i den forbindelse understrege, at der som nævnt i betænkningen ikke skal være tale om supplerende samvær i forhold til forældrene. Børn skal med andre ord ikke via samværet tvinges ud i endnu flere voksenkontakter, end de i forvejen kastes ud i i de moderne familiestrukturer.

c: samvær med mindre børn

Landsforeningen Børn og Samvær deler mindretallets betænkeligheder vedrørende samværet med mindre børn.

Børnefagligt mener vi, at betænkeligheden knytter sig til de ovennævnte mere generelle betragtninger om genetik i forhold til forældremyndighed over de små børn.

Vores organisation besidder imidlertid ikke en sådan børnefagkyndig ekspertise, at vi selvstændigt føler os kompetente til at argumentere for spørgsmålet, hvorfor vi vælger at læne os op af det høringsvar, som Børns Vilkår afgiver, og som vi ved i høj grad vil berøre det spørgsmål.

Kun et enkelt punkt finder vi anledning til at kommentere. De af flertallet nævnte sammenligninger til indkøring i daginstitutioner, er ikke relevante. Den konfliktfyldte skilsmisssituation kan ikke sammenlignes med en institutionsindkøringssituation. En institution er ikke en primær familiær relation. Den postulerer ikke at være et hjem og endelig er der meget sjældent de samme konflikter forældre og personale imellem, som der kan være skilte forældre imellem; thi i modsætning til relationerne mellem forældrene har forældremyndighedsindehaveren mulighed for at skifte institution.

Vi kan erklære os enige i Børns Vilårs synspunkter på området.

c: Overvåget samvær – kendesamvær.

Landsforeningen Børn og Samvær er bekymrede over den tendens, der kan være i debatten til at fokusere overdrevent på behovet for kontakten mellem børn og begge biologiske forældre. Kontakten er generelt væsentlig, men den må aldrig overskygge, hvad der konkret og aktuelt er bedst for barnet.

Vi mener derfor for det første, at der bør åbnes mulighed for overvågede samvær gennem længere perioder end nu. Men også de egentlige kendesamvær, hvor der er samvær meget sjældnere end nu og igennem størstedelen af barndommen, bør anvendes hyppigere.

Kendesamværet giver barnet ro aktuelt, men det giver også såvel forældre som børn mulighed for at holde en kontakt ved lige, som kan blive af stor betydning for kontakten i barnets voksenliv, hvor forældrenes voksenkonflikt ikke længere har betydning for relationerne mellem barn og forælder.

Tillid kan ikke tvinges.

Den danske familiestruktur har historisk ændret sig, men alligevel står meget fast forankret, ikke i det politiske, i tidens trend, det moderne samfund, men modsat forankret i selve dette at være menneske og at høre til hos hinanden.

Al lovgivningsdebat og arbejde omkring familieopløsningsproblematikken bør erkende som udgangspunkt at samhørighed ikke må være tvang men lyst.

For børnene er det altoverskyggende hvis den lyst trædes under fode. På samme vis er det umuligt at være til, hvis voksne forvalter ens barndom på en sådan måde, at man tvinges til at høre sammen med et menneske, man ikke føler samhørighed med.

I samme øjeblik et barn får prædikatet skilsmissebarn, mister det retten til at blive taget alvorligt i sammenhænge, hvor systemet almindeligvis ville reagere, hvis ikke lige biologien og politisk korrekthed tog magten.

Reelt betyder det, at nogle børn i årevis skal kæmpe sig igennem misrøgt, misbrug, svigt og overgreb – bare fordi de er skilsmissebørn og dermed automatiske, nærmest legitime ofre. Reaktionerne bliver ikke taget alvorligt eller tillagt andre årsager vedrørende forældrenes samarbejde eller konflikt. Reagerer forældrene naturligt og ansvarligt på børnenes reaktioner, mistænkes de for samværschikane og risikerer at miste del i forældremyndigheden.

De børn har systemet pligt til at hjælpe, værne og se. Vi synes ærlig talt ikke, at man lever op til denne pligt.

Der bør altid tages udgangspunkt i barnets egne oplevelse af samhørighed og tryghed. Her står vi alt for ofte fattigt i systemet og skal forsøge at afdække det sprogløse barn, det krænkede barn, det frygtomme barn, det manipulerede barn, barnet i loyalitetskrise, barnet truet til tavshed. Systemet folk, der forvalter barnets liv, er selv mennesker, med hver deres oplevelse af sager. I pressen, i bekendtskabskredsen, i erfaringen, i den politiske moderetning. Hvert menneske er farvet af summen af oplevelser de har været i berøring med. Professionalisme underordnet.

Barnet er underlagt skiftende regeringer, skiftende modekrav for de pædagogiske retninger. Ligestillingsdebat, der fejlagtigt tror sig vedkommende i børneperspektiv. Men barnets egen rolle er

ukrænkelig men bliver alligevel krænket. Børn er børn og skal værnes, uanset skiftende luner. Det er lovens opgave at sikre det.

Det sætter hårde krav til lovgivningen. Vi må lovgive så vi på alle måder finder en lovgivningsform, der fastsætter barnets ret. Retten til at blive hørt, men vigtigere, retten til at blive forstået ret.

I Landsforeningen Børn & Samvær møder vi de børn, der er i klemme ikke bare mellem forældrene, men hvad værre er, i det system og den lovgivning der skulle værne dem. Vores holdninger er præget af, hvad vi ser – ikke mindst af svigt fra systemet i forhold til børnene.

Systemets opgave er at se gennem de, der råber højest og i stedet se på det faktuelle. Det er nemt at snuble i debattens mange opråb fra fløjene. Ikke mindst fra kønsfløjene, ligestillingsfløjene.

Børnene har ingen stemme, skulle man tro. De fine ord om barnets perspektiv i denne betænkning er vi som sagt meget glade for, men vi er bekymrede over netop de brede, let bøjelige ord. Alt bør foregå fuldstændig på børnenes præmisser, når vi taler om forældremyndighed og samvær.

Vi håber med den nye lov at blive overflødige. At systemet med den nye lov virkelig vil sikre barnets bedste og barnets ro.

Det er en forsvindende lille del af skilsmissebørn der ender som omdrejningspunkter i problematiske samværsager. Men fordi de er få skal de, der virkelig er i klemme, ikke overhøres.

Ingen forældre med almindelig livsførelse går frivilligt i gang med at forsvare sit barns lyst og glæde uden at have en reel bekymring. For forældrene, der kæmper barnets sag, er omkostningerne menneskeligt så store, at mange liv bliver revet i stykker på lige vis med børnenes. Det kan undre hvordan udvalget ofte fremhæver den stedlige forvaltning som god nok. Var den det, var der ikke brug for en ny lovgivning, med nye forvaltnings procedurer.

Landsforeningen Børn & Samvær tilslutter sig en samfundsdrejning der ikke sætter barnet under tvang, men modsat møder barnet med mulighed for at vokse op på menneskelige vilkår.

En samfundsdrejning der understreger at hverken voksne eller børn, kan tvinges til at nære tillid, når tilliden er brudt.

Ole Wivel skrev i 1959 digtet, Der truer os i tiden. Digtet møder på mange måder barnets håb i en tid hvor det er udsat for svære svigt. Håbet om at blive hørt forfra.

*En Adam i os alle
Hver stormfuld jævndøgnstid
Kan høre nogen kalde
Langmodig, trofast, blid:
**Mit barn, mit barn, giv agt –
Alt er igen uprøvet
I dine hænder lagt.***

Med venlig hilsen

Viggo Bækgaard

Talsmand

Bilag:

1: 40-årig dansk kvinde taget som gidsel i København.

- 2: Forældremyndigheden over 5 årig D ikke overført til F. Der havde været problemer mellem parterne generelt, herunder mistanke fra M om grænseoverskridende adfærd siden Ds fødsel. ØLD af 18. maj 2006.
- 3: F i uovervåget samvær med to drenge på 3 og 6 år, skønt F er i fængsel for narkokriminalitet og uanset F er dømt for at besidde et skarpladt våben under sin seng samt uanset Fs adfærd i øvrigt, Familiestyrelsens afgørelse af 7. april 2006.

Bilag 1 til Landsforeningen Børn og Samværs hørings svar

40-årig dansk kvinde taget som gidsel i København.

En frygtelig historie med alle ingredienser, som endte godt – og som sagtens kan fortsætte forfærdeligt.

Af Viggo Bækgaard, talsmand Landsforeningen Børn og Samvær, advokat (H)

En dengang 34-årig dansk kvinde forelskede sig til et mareridt, der foreløbig kulminerede med, at hun blev bortført og taget som gidsel midt i København. Bortførerne krævede som modydelse for hendes frigivelse, at hun udleverede sin nu 6-årige datter til hendes far, der stammer fra balkanområdet.

Politiet ville ikke hjælpe. Det var nemlig dem, der var bortførerne, og kvinden var blevet varetægtsfængslet i Vestre Fængsel.

Hvordan i alverden kunne det gå til?

Kvindens basale forbrydelse har bestået i, at hun efter længere tids chikanerier og voldelig adfærd fra eksmanden – barnets far - valgte at flytte ud af landet uden at efterlade sig en adresse, så faren kunne fortsætte sine chikanerier.

Parret boede sammen et par år og gik fra hinanden, da datteren var 2 år. Moderen fortæller, at eksmanden stort set ikke var nærværende, da barnet var lille. Han arbejdede fra midt på eftermiddagen til midnat i sin virksomhed og sad derefter ved computeren nogle timer om natten, inden han gik til ro.

Når han endelig var vågen, stillede han krav til ægtefællen. Barnet måtte ifølge moderen ikke komme i institution, og moderen måtte ikke arbejde for faderen. Manden var ifølge kvinden fysisk voldelig, og parforholdet endte med, at hun blev kastet rundt i stuen og måtte forskanse sig i badeværelset, hvorfra hun via mobiltelefon kunne tilkalde sin bror, som kom til stede og reddede hende og datteren ud af lejligheden.

Dermed var problemerne imidlertid ikke slut. Manden ville ikke lade hende i fred, og han opsøgte hende fysisk utallige gange, mens hun opholdt sig hos sine forældre. Endvidere udøvede han telefonchikane over for hende derved, at han visse dage ringede op til hendes mobil og til forældrenes telefon langt over 100 gange.

Manden fik polititilhold, og en enkelt af de voldelige episoder førte til politianmeldelse og straffesag. I byretten blev han idømt en betinget straf, men han blev frifundet i landsretten. Sådan ender ifølge juridiske fagfolk mange sager af den karakter, hvor en kvinde påstår sig udsat for vold af ægtefælle eller tidligere ægtefælle. Det er ikke let at komme til bunds i disse sager, fordi der sjældent er vidner til den påståede vold. Enhver rimelig tvivl skal komme tiltalte til gode. Gid det også gjaldt for børnene!

Endvidere fik kvinden adressebeskyttelse.

Katastrofale konsekvenser?

Kvinden var skræmt fra vid og sans. Hun turde ikke udlevere barnet til barnets far. Statsamt og Civilretsdirektorat havde ingen medynk med hende. Hun havde bare at udlevere barnet til far'en.

Man satte en psykolog til at se på under et overværet samvær, og hun kunne ikke se noget galt. Far kunne både se uskyldig ud og få det lille barn til at smile i ny og nær. Så samvær skulle der være.

Mor'en turde ikke udlevere barnet, så hun stred imod. Systemet sagde samvær. Fogeden havde en helt ny afgørelse fra Statsamtet og Civilretsdirektoratet, så hun turde selvfølgelig ikke andet end at kræve barnet udleveret.

En udgående fogedforretning viste en tom lejlighed. Mor var gået under jorden.

Far'en satte herefter en overførelsessag i gang. Mor var taget til udlandet og turde ikke møde op i byretten. Så blev far'en tilkendt forældremyndigheden til et barn, han ikke havde set i mere end to år, selv om ingen havde nogen ærlig fornemmelse af, at han overhovedet havde forældre kvaliteter. Dansk kunne han knap nok tale.

Mor havde ikke mødt op i byretten grundet angst, men hendes far var i kontakt med hendes advokat, og der blev anket til landsretten.

Under ankesagen tilkendte landsretten forældremyndigheden midlertidigt til faren, da moren jo var en fæl skurk, der ikke havde vist mod til at stå imod og frem. Nu blev hun i stedet af far'ens advokat anmeldt for overtrædelse af straffelovens §215. (Den, som unddrager en person under 18 år forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at han unddrager sig sådan myndighed eller forsorg, straffes)

Mor'en var tvunget til at møde i landsretten, og sandelig om ikke mandens engagerede advokat fik tvunget politiet ud af busken, så de tilbragte Skt. Hansaftens eftermiddag i landsretten, mens kvinden forsvarede sin sag. Da retten ikke havde truffet afgørelse under mødet, blev hun anholdt og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 215.

Således gik det til, at hun kom til at tilbringe Skt. Hansaften og 5 døgn i varetægtsfængsel efter at have været i et grundlovsforhør.

Den endelige afgørelse i landsretten tilkendte hende forældremyndigheden, og hun blev straks løsladt.

Hvad går galt i systemet?

Denne sag er et eksempel på noget af det mest groteske, man overhovedet kan forestille sig.

Formelt er problemet stadigvæk det, som vi i Landsforeningen Børn og Samvær hele tiden har forfægtet helt generelt. Der er et samfundskrav om samvær for enhver pris. Det er fuldstændig lige meget for systemet, hvor hårdt konflikten er spidset til. Det er ligegyldigt, om der har været optræk til vold eller basis for polititilhold. En kvinde skal bare rette ind. Helt galt kan det måske gå, når man i al sin politiske korrekthed oven i det hele står med en far fra et andet miljø. Racismens spøgelse og

den politiske korrekthed knyttet hertil toner frem, fornemmer man i en sag som denne.

I sidste ende vinder fornuften, fordi landsrettens flertal formår at holde fokus på barnet.

Men betyder det så, at samværet stoppes? Tjæ, vil jeg sige. Man kan være i tvivl men håbe, at mor og barn får den fornødne ro.

Det spørgsmål kender ingen svaret på i dag.

Hvis du vil have en mere dybdegående gennemgang af sagen, kan du finde denne artikel i en betydelig længere udgave på vores hjemmeside.

Viggo Bækgaard

Bilag 2 til Landsforeningen Børn og Samværs hørings svar til betænkning Barnets Perspektiv

Forældremyndigheden over 5 årig D ikke overført til F. Der havde været problemer mellem parterne generelt, herunder mistanke fra M om grænseoverskridende adfærd siden Ds fødsel. ØLD af 18. maj 2006.

Der er mange måder at beskrive en sags kompleksitet på. Ekstrakten (sagens bilag i et hæfte) til landsretten var på ikke mindre end 408 sider, og der havde været nærmest uafbrudte problemer af forskellig art mellem parterne siden Ds fødsel.

F og M havde boet sammen i ganske få måneder, og D var 4 måneder gammel, da samlivet ophørte. Ifølge M var F stærkt manipulerende og psykisk meget svingende. M havde nogle – objektivt set udokumenterede oplevelser, der indikerede for hende, at F havde udført grænseoverskridende adfærd over for hans dengang 11årige datter. En tidligere ægtefælle til F havde også bemærket unaturlige relationer mellem F og hans datter.

F havde forældremyndigheden over datteren efter skilsmisse fra hendes mor, der var psykisk syg.

F havde i flere omgange nogle særdeles heftige arbejdsmæssige konflikter med en række personer, hvilke konflikter var offentligt projekterede. Fs arbejdsmæssige samarbejdspartnere oplevede afvigende personlighedstræk hos F.

M var yderst bekymret for Fs adfærd, og hun frygtede den påvirkning, som F generelt kunne udsætte D for, og frygten blev forstærket af mistanken om grænseoverskridende adfærd, hvilken mistanke blev forstærket hos hende af udtalelser, som D kom med over for hende i efteråret 2004. D har – udover nogle konkrete udsagn - ved flere lejligheder over for hende – og over for andre – talt om, at "jeg må ikke sige det" og om "hemmeligheder", der virker bekymrende på M.

Der havde i 2002 været en forældremyndighedssag, som i både byret og landsret førte til, at M fik forældremyndigheden bl. a. efter gennemførelse af en børnesagkyndig undersøgelse, der ikke drog nogen af forældrenes forældre evne i tvivl. Krænkelsspørgsmål var ikke inddraget efter råd fra Ms daværende advokat.

Den børnesagkyndige udtalte i konklusionsafsnittet blandt andet følgende:

"Dette er en yderst kompleks sag, præget af et meget højt konfliktniveau, hvor en del af konflikterne også udspilles i offentlighed. Grundet disse konflikter og parternes optagethed heraf, har det været vanskeligt at holde fokus i denne forældremyndighedssag."

På baggrund af min kontakt med M er det min vurdering, at hun har følt sig meget krænket i samlivet med F. Det er mit indtryk, at hun fortsat føler sig meget krænket af, at hun og D indirekte nævnes i medierne i forbindelse med den store mediebevågenhed, der er omkring (Fs arbejdssituation, red)....."

Det er mit indtryk, at det er væsentligt for F at informere undertegnede om andre instansers udsagn og afgørelser. Det er mit indtryk, at F forsøger at understøtte sine egne udsagn."

Det er min vurdering, at D har behov for, at konflikter imellem mor og far løses internt og ikke med offentligheden som vidner. Et konfliktfyldt forhold imellem forældre er belastende for et barn at vokse op med, men hvis offentligheden er vidne hertil, opstår der risiko for, at dette bliver et "stempel" i Ds historie. Det er ubehageligt for et barn at vokse op med.

Det er min vurdering, at det er til skade for Ds fremtidige udvikling, hvis parterne ikke bilægger stridighederne snarest. Når det for udenforstående voksen er vanskeligt at gennemskue konflikterne mellem M og F, er det yderst kompliceret for et lille barn at vokse op i."

Efter placering af forældremyndigheden ved landsrettens dom var der samvær i varierende omfang. Man kan ikke sige, at der var stabilt samvær. M har stort set hele tiden påstået samværet principalt ophævet, subsidiært begrænset betydeligt.

Statsamtet på det oprindelige bopælssted fastsatte samvær med overnatning under sædvanlig optrapning grundet barnets alder i marts 2003. M havde blandt flere andre forhold henvist til det meget høje konfliktniveau. Man henviste ved afgørelsen til den børnesagkyndige undersøgelse foretaget i forbindelse med forældremyndighedssagen og fokuserede på følgende to afsnit, der ligeledes er i konklusionsafsnittet:

"På baggrund af aktuelle undersøgelser vurderes, at F er i besiddelse af forældreevne. Han nærer relevant omsorg for D, når denne har behov herfor, og det er synligt, at D forventer dette. Jeg har hæftet mig ved, at nok er (Fs sørbarn på 11) god i mange situationer for D, men når han bliver ked af det, søger han til F. Undertegnede har i undersøgelsen hæftet mig ved, at M drager Fs evne som forældre i tvivl. Jeg har i mine observationer ikke set forhold, som tyder på, at F har begrænset forældreevne.

Jeg har i forholdet mellem D og F set gensidig tilknytning om end tilknytningen ikke er så tæt, som Ds tilknytning til m. Det vurderes, at dette til dels har sin rod i, at D og M til dagligt er sammen. Men det vurderes, at M tydeligere ser D og dennes behov".

Afgørelsen blev indbragt for CivilRetsDirektoratet, der ved afgørelse af 15. december 2003 besluttede ikke at ophæve samværet. Endvidere afviste man at iværksætte yderligere undersøgelser, herunder en personundersøgelse af F. Det var på det tidspunkt anden gang, sagen havde været igennem systemet med afgørelse i CivilRetsDirektoratet. Man lagde fortsat vægt på den oprindelige børnesagkyndige rapport og det forhold, at der gennem længere tid havde været såvel endagssamvær som "gennem den seneste tid også overnatning med samvær. CivilRetsDirektoratet fortsatte i december 2003:

"Det fremgår af sagen, at der stadig er et højt konfliktniveau. Vi finder imidlertid fortsat ikke, at konfliktniveauet for tiden kan begrunde, at der ikke er samvær."

I januar 2005 anmodede M på ny statsamtet om ophævelse af samværet. Det havde blandt andet baggrund i Fs adfærd i forbindelse med, at Ms far døde. F indfandt sig på selve begravelsesdagen og krævede barnet udleveret til normalt samvær hos den sørgende familie, hvor der udspandt sig en ubehagelig episode. Statsamtet afviste fortsat at stoppe samværet.

En række fogedsager startende omkring nytårsskiftet 2004-2005 førte alle til, at fogeden på grund af de trufne afgørelser i statsamt og CivilRetsDirektoratet. Relativ karakteristisk for fogedafgørelser i sagen (og generelt i sager, hvor der foreligger nyere afgørelser fra statsamt eller Familiestyrelsen) er præmisserne i en fogedkendelse fra 7. juni 2005, hvori det bl. a. hedder:

"Fogedretten finder ikke, at der er fremkommet sådanne oplysninger, som ikke har foreligget for statsamt eller CivilRetsDirektoratet (nu Familiestyrelsen), at fogedretten bør udsætte fogedsagen i m a. rpl. § 502, stk. 1 nr. 2 på, at Familiestyrelsen træffer afgørelse. Fogedretten har i den forbindelse lagt vægt på, at anklagen om mulige grænseoverskridende handlinger i form af en af rekvirenten udvist seksuel krænkende adfærd over for D udelukkende underbygges af den af rekvisita afgivne forklaring om og fortolkning af udsagn fremsat af D særligt i efteråret 2004.

Fogedretten finder, at der er meget konfliktfyldt forhold mellem parterne, men fogedretten finder ikke, at dette forhold, den fremsatte anklage om rekvirentens mulige grænseoverskridende handlinger i form af en af rekvirenten udvist seksuel krænkende adfærd over for D, eller det, der i øvrigt er oplyst under sagen, som i det væsentlige har været statsamt og CivilRetsDirektoratet (nu Familiestyrelsen) bekendt, giver grundlag for at antage, at der foreligger sådanne omstændigheder, at Ds sjælelige eller legemlige sundhed udsættes for alvorlig fare, såfremt han udleveres til samvær med rekvirenten".

I sommeren 2005 skete to vigtige ting i sagen. Familiestyrelsen traf en afgørelse, der trak i to retninger. På den ene side ændrede man ikke statsamtets afgørelse om, at der fortsat skulle være samvær. Som nævnt har sagen et delelement, der handler om parternes psyke. M og hendes advokat havde argumenteret tungt for, at der skulle gennemføres egentlige

psykologiske og psykiatriske undersøgelser i sagen. Familiestyrelsen traf den 23. juni 2005 denne afgørelse:

"Vi har gennemgået sagen, og vi ændrer ikke statsamtets afgørelse.

Vi bestemmer dog, at statsamtet skal foranledige, at der iværksættes en egentlig børnesagkyndig undersøgelse, og at denne undersøgelse skal indeholde en psykologisk vurdering af både M, F og D samt en observation af kontakten og samspillet mellem M og D samt mellem F og D. Undersøgeren bedes fremkomme med en anbefaling af, hvorledes et eventuelt fremtidigt samvær bedst kan tilrettelægges af hensyn til D.

Samværet suspenderes eller ændres ikke, mens undersøgelsen foregår. Samværet skal derfor fortsat udøves i overensstemmelse med den gældende resolution."

Nogenlunde samtidig i juni 2005 havde F indledt en overførelsessag ved byretten. Baggrunden for dette sagsanlæg var påstand om samværschikane. Ved første retsmøde lå det klart, at statsamtet havde iværksat børnesagkyndig undersøgelse. Advokaterne var enige om at bede retten om en egentlig psykiatrisk undersøgelse sideløbende og i rettens regi som supplement til den børnesagkyndige undersøgelse, hvilket retten tiltrådte.

Som grundlag for rettens afgørelse om forældremyndighed forelå derfor to undersøgelser. Den børnesagkyndige undersøgelse ved psykolog blev på 24 sider med 20 siders bilag og 5 siders tillæg efterfølgende. Den psykiatriske erklæring var på 10 sider.

Sammenfattende var den psykologiske erklæring særdeles skeptisk over for F, medens den psykiatriske erklæring var mindre afdæmpet men dog ikke ukritisk.

Psykologen anfører blandt meget andet i rapporten følgende:

"M vælger at medsende en del materiale fra samværs sagen, hvilket må siges at være sagen uvedkommende og vil kunne opleves som krænkende for F. Der synes dog ikke at være nogen henvisninger til incest med datteren, som F tidligere har oplyst. Fs adfærd i en situation, hvor Ds morfar netop er død og skal bisættes, synes at vise en yderst uempatisk og frembrusende adfærd i forhold til situationens alvor.

.....

F er en person, der i kontakten opleves som lidt hektisk, hurtigt-snakkende, en smule anspændt men imødekommende, særdeles velbegavet, og med en begrænset indfølelse. Så længe han styrer samtalen er kontakten behagelig, men hvor der stilles kritiske spørgsmål eller ønskes en uddybende forklaring på Ms påstande i sagsakterne, opleves F tidvist som en smule nedladende og korreksende i kontakten og forekommer hurtigt garderet og mistroisk. Han er dog formelt set hele undersøgelsen igennem yderst samarbejdsvillig og korrekt. Med hensyn til samværs sagen giver han indtryk af at være forurettet men også sejrrig, idet M, skønd de alvorlige anklager, ikke har formået at få samværet stoppet.

....

(i forbindelse med Fs forsøg på at få etableret fællessamtaler eller få indhentet udtalelser fra personer, der nu står ham nær (red))..... "Det synes evident, at personer, der bor under tag med F og er afhængige af ham på forskellig vis, ikke ville ønske eller turde fremkomme med andet information end det, der vil være til gavn for F.

F synes ud fra sagsmaterialet at have vanskeligheder med at styre sit temperament....

.....

*Undertegnede vurderer således, at det mest optimale vil være, at samværet aktuelt arrangeres på en sådan måde, at D ikke oplever at stå mellem sin far og mor i afleveringssituationen. **Det anbefales derfor, at resolutionens beslutning om afhentning følges, så det foregår i børnehaven med f. eks. afhentning fredag eftermiddag. Samtidig foreslås samværet aktuelt begrænset til 1 døgn/1 gang månedlig, således at D opnår en længere periode i hjemmet uden, at samværet bryder ind i dagligdagen.**" (fremhævet af red).*

Den sagkyndige voksenpsykiatriske speciallægeerklæring konkluderer vedrørende M bl. at hun ikke udviser *"tegn på psykisk sygdom, og der er ikke anamnesticke oplysninger, der tyder på, at hun har været psykisk syg tidligere. Hun har personlighedsmæssigt en god formel og emotionel kontakt.*

Om F konkluderes, at han har *"personlighedsmæssigt en god formel og normal, men let begrænset emotionel kontakt, og han har naturlige emotionelle udsving uden tegn på impulsivitet eller aggression."*

Om begge anføres, at der ikke er forhold, der skønnes at kunne nedsætte deres forældreevne.

Det bemærkes, at statsamtet på tidspunktet for byrettens dom endnu ikke havde truffet afgørelse om samværet og følgelig ikke havde taget stilling til den børnesagkyndiges anbefalinger. Sådan afgørelse forelå den 27/3 2006. Statsamtet fastsatte samvær den første weekend i måneden og udvidede sommerferisamvær og efterårsferiesamvær. I afgørelsen fra statsamtet anføres blandt andet følgende:

"Det høje konfliktniveau har muligvis ikke aktuelt nogen virkning på Ds personlighed, men D må i videst muligt omfang frigøres fra forældrenes indbyrdes kamp.(delvist citat fra børnesagkyndig rapport, red) Skønt der ikke er beviser, må tvivlen komme D til gode, således at risikoen for mulige overgreb kropsligt og psykisk minimeres.

.....

Det fremgår af den psykiatriske speciallægeerklæring, at der ikke ved en psykiatrisk vurdering er fundet reduceret forældreevne hos nogen af forældrene, konfliktniveauet forældrene imellem er højt og en latent trussel mod D, men han syne aktuelt ikke at være berørt af det.

....

Det fremgår endvidere at (byretten) ved dom af 16. marts 2006 har truffet afgørelse om ikke at overføre forældremyndigheden til F, henset til, at D altid har boet sammen med M, og at han trives godt herved. Det fremgår af dommen, at M flere gange har undlat at rette sig efter samværsresolutionen, og at M ikke har sandsynliggjort, at hun har haft rimelig grund hertil.

Ds børnehaven har i en udtalelse af 8. marts 2006 oplyst, at der er dage, hvor D er ekstrem følsom og trækker sig tilbage og ikke vil være social. Børnehaven har observeret, at det har været på enkelte dage, hvor Ds bedste ven ikke er i børnehaven eller på dage før og efter, at D har været på samvær. Børnehaven beskriver 2 episoder, hvor D har reageret meget voldsomt.

Vi har ved afgørelsen lagt vægt på den børnesagkyndige undersøgelse og den psykiatriske speciallægeerklæring, og vi finder, at det er bedst for D, at samværet ændres til ét weekendsamvær om måneden med én overnatning, således at D får mere ro mellem samværene og kun er af sted i kortere tid.

Vi har ikke fundet grundlag for at ændre yderligere i samværet, herunder at ophæve feriesamværet. Vi har herved lagt afgørende vægt på, at det i den børnesagkyndige undersøgelse anbefales, at samværet begrænses til ét døgn om måneden, således at D opnår en længere periode i hjemmet, uden at samværet bryder ind i dagligdagen. Dette skulle give mere ro til daglig.

Vi finder på den baggrund ikke grundlag for at ophæve feriesamværet, da D ifølge undersøgelsen alene har brug for en længere periode mellem weekendsamværene. Vi finder ikke, at et feriesamvær er til hinder for dette.

Vi har således ikke fundet at kunne lægge afgørende vægt på, at M finder det påkrævet, at samværet ophæves.

Vi finder heller ikke grundlag for at udvide samværet."

Således kan sagens 408 siders ekstrakt og forklaringer skæres ned i kort form som retternes bedømmelsesgrundlag med understregning af, at den senest anførte statsamtsafgørelse forelå kort tid forud for landsrettens dom.

Såvel byret som landsret frifandt M og tilkendte således hende den fortsatte forældremyndighed:

Byrettens præmisser lød således (16. marts 2006)

"Retten finder efter de foreliggende oplysninger, herunder den psykiatriske erklæring, at begge parter er egnede til at have forældremyndigheden over D.

Efter forældremyndighedslovens §13 stk. 1 kan retten, hvis særlige grunde taler derfor, overføre forældremyndigheden fra den ene part til den anden, hvis det er bedst for barnet, navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold. Ved afgørelsen skal det tillægges vægt, om indehaveren af forældremyndigheden uden rimelig grund hindrer gennemførelse af samvær.

M har flere gange undladt at rette sig efter samværsresolutionerne, og hun har ikke sandsynliggjort, at hun har haft en rimelig grund hertil. Hun har endvidere ansøgt statsamtet om, at samværet bliver helt ophævet eller begrænset væsentligt.

Alligevel finder retten, at det efter en samlet vurdering ikke kan betragtes som bedst for D, hvis forældremyndigheden overføres fra M til F. Retten har ved denne vurdering særligt henset til, at D, der snart er 5 år gammel, altid har boet sammen med M, og at han efter de foreliggende oplysninger trives godt herved."

Landsretten stadfæstede afgørelsen af de grunde, der er anført af byretten.

kommentar- og opfølgende efterskrift vedrørende faktum:

Afgørelsen er for så vidt helt i tråd med den efterhånden fast indarbejdede praksis omkring overførelse af forældremyndigheden også i tilfælde, hvor der foreligger samværs"hindringer".

Problemet i en sag som denne er, at det næsten helt fra starten har stået klart for alle, at der ikke vil kunne gennemføres normalt samvær på en måde, der vil være god for D. M vil hele tiden nære dybe betænkeligheder – frygt – for, hvad samværet kan betyde for D.

Sagen illustrerer fundamentale problemstillinger, som sættes i nærmest ekstrem relief af det **efterfølgende passerede, jfr. nedenfor.**

Der har været konflikt stort set siden barnets fødsel med to omdrejningspunkter. Spørgsmålet om grænseoverskridende adfærd, som aldrig er blevet – og muligvis end ikke kan blive afdækket. Det er i al fald utvivlsomt, at det ikke er dokumenteret i en grad, der ville kunne føre til strafferetlig forfølgelse endsige domfældelse. Det andet omdrejningspunkt er Ms relativt tunge sandsynliggørelse af, at Fs psykiske påvirkning af omgivelserne er markant, hvilket blev bekræftet af den psykologiske vurdering.

I rapporten fra Socialforskningsinstituttet fra 2004, der er en gennemgang af statsamternes og CivilRetsDirektoratets (nu Familiestyrelsen) sagsbehandling anføres på side 167 følgende:

Vurderet ud fra undersøgelsesmateriale – og med de metodiske forbehold, som dette indebærer – var der således meget få eksempler på, at bopælsforælderen ensidigt og helt umotiveret hindrede barnet og samværsforælderen i at bevare kontakten, hvilket må være et væsentligt kriterium for, om hindringen kan karakteriseres som chikanøs. Når sagerne blev anskuet i en kontekst, der inddrog betydningen af barnets familiehistorie og forholdene hos samværsforælderen, måtte der i de fleste tilfælde siges at være forståelige grunde og i nogle tilfælde endog gode grunde til bopælsforælderen manglende samarbejdsvilje. Det er i denne sammenhæng centralt at være opmærksom på, at det er lovgivningen og fortolkningen af denne, der definerer, hvorvidt en bestemt adfærd er et udtryk for selvtægt. Gennemgangen af – især de tungere – sager, hvor den hidtidige kontakt har været spinkel eller præget af svigt, rejser således spørgsmålet, om forvaltningen ved at betone betydningen af, at kontakten til de biologiske rødder skal bevares, i realiteten bidrager til konstruktionen af det historieløse familieliv."

På side 210 anføres:

"Set i et anvendelsesorienteret perspektiv peger undersøgelsen derfor for det første i retning af, at det i forvaltningen af de komplekse sager kan være formålstjenligt – på et tidligt tidspunkt i sagsforløbet – at nedtone rationale om det generaliserede barns behov for samvær til fordel for et mere helhedsorienteret perspektiv, der vurderer konflikten og prognosen for et fremtidigt samvær med udgangspunkt i det konkrete barns sociale og historiske, dvs. biografiske kontekst."

Landsforeningen Børn og Samvær kritiserer ofte systemet for ikke at foretage tilstrækkelige eller tilstrækkeligt grundige undersøgelser. Det kan man sådan set ikke sige er tilfældet i denne sag, hvor der har været børnesagkyndig undersøgelse i forbindelse med forældremyndighedssag i 2002; børnesagkyndig undersøgelse i forbindelse med samværssagen i 2005-06 og en voksenpsykiatrisk undersøgelse i forbindelse med forældremyndighedssag i 2005-06.

I det ovenfor beskrevne kan man med sikkerhed konstatere, at der foreligger et meget, meget voldsomt konfliktniveau, der har været konstaterbart siden Ds fødsel i 2001. Man kan også konstatere, at den børnesagkyndige i november måned 2005 anbefalede begrænset samvær.

Alligevel skulle der gå 4 måneder, inden statsamtet kom med en samværsafgørelse, der nok fulgte den børnesagkyndiges anbefalinger med hensyn til indskrænkninger af samværet men samtidig fastsatte et ekstremt udvidet feriesamvær, som der ikke er redegjort for i den foranstående tekst, og som ikke var anbefalet af den børnesagkyndige.

Under hele forløbet har fogedretten valgt at læne sig op af statsamt og styrelse, som fogedretterne anser for de klogeste på området. Når forvaltningen ikke har vurderet, at samværet skal indskrænkes eller stoppes, er fogedretterne tilbageholdende.

Det er min konklusion, at samværet i sådan en sag burde være stoppet eller indskrænket til et egentligt kendesamvær for meget længe siden, da det stod klart for "systemet", at konfliktniveauet var så højt og prognosen for et fremtidigt samvær til gavn for barnet så ringe, som tilfældet er i sådan en sag.

Tendensen er, at fogedretterne retter ind efter statsamtene og styrelsen. Hvis de fastsætter samvær, tilsidesætter fogedretterne oftest den selvstændige pligt, som de har efter rpl. § 536 til at vurdere barnets situation. Landsretterne bakker op om den tendens.

Statsamtene har omvendt en tendens til at trække deres afgørelser ud, når de ved, at sagerne er i fogedretten i et forfængeligt håb om, at fogeden vil gå ind og tage ansvar, hvilket altså ikke sker.

Endelig har landsretterne som de hidtil eneste formået at holde fokus på, hvad der er bedst for børnene. Det fremgår af de mange afgørelser særligt på chikaneområdet, der foreligger. Synspunktet er officielt i præmisserne næsten altid, at det er kritisabelt, når en bopælsforælder ikke efterlever samværsresolutioner, men at man alligevel vurderer, hvad der er bedst for barnet.

Det er derfor min bestemte opfattelse, at domstolene burde sadle om i relation til præmisserne i disse afgørelser. Man burde langt mere konkret gå ind og vurdere på, om samværsafgørelserne i virkeligheden er rimelige og i overensstemmelse med de gældende regler. Tilbageholdenheden fra domstolene hænger muligvis sammen med, at der netop ikke i loven er tillagt afgørelserne en egentlig domstolsprøvelse.

Men den sammenfattende konsekvens er, at alle kommer til at lægge ansvaret fra sig, så konflikterne kan fortsætte ufortrødent.

Den efterfølgende udvidede samværsbestemmelse.

I forlængelse af landsrettens afgørelse i denne konkrete sag har M bedt om, at samværet stoppes, subsidiært fastsættes som egentligt kendesamvær. F har omvendt bedt om udvidet samvær ligeledes i forlængelse af landsrettens afgørelse.

Familiestyrelsen har ved afgørelse af 28. juni 2006 truffet en ny og nu **udvidet samværsresolution**. I afgørelsen anføres bl. a.

"Vi har gennemgået sagen, og vi ændrer statsamtets afgørelse af 27. marts 2006 om omfanget af Fs løbende samvær med D, sådan at der fremover er weekendsamvær hver anden uge fra fredag eftermiddag til den følgende mandag.

Vi har i dag bedt statsamtet om at fastsætte de nærmere bestemmelser for samværet og at udfærdige et tillæg til resolutionen i overensstemmelse hermed.

Vi ændrer ikke omfanget af det øvrige samvær, herunder det fastsatte ferie- og helligdagssamvær i statsamtets afgørelser af 26. april, 24. maj og 16. juni 2006. Vi ændrer ligeledes ikke statsamtets afgørelse af 9. maj 2006 om erstatningssamvær, transport og placering af sommerferiesamvær i 2006."

Familiestyrelsen refererer herefter fra diverse rapporters konklusioner, ligesom man henviser til generelle regler på området. Herefter anføres bl. a.

"Ved sagens vurdering har vi inddraget psykolog x's rapport af 27. november 2005 samt speciallæge i psykiatri Ys rapport af 4. december 2005.

*Vi har ved sagens vurdering lagt til grund, at der har været flere aflysninger af samværet siden statsamtets afgørelse af 27. marts 2006, og at det reducerede weekendsamvær således **ikke** har medvirket til, at der er skabt regelmæssighed og kontinuitet omkring samværet i overensstemmelse med psykolog x's præmisser for den anbefalede indskrænkning af samværet.*

Begrundelsen for vores afgørelse er, at vi ikke mener, at det er påkrævet af hensyn til D, at samværet ophæves.

Vi mener derimod, at det – navnlig med udgangspunkt i resultatet af psykolog x's og speciallæge i psykiatri y's børnesagkyndige undersøgelser – kan lægges til grund, at F er i stand til at drage omsorg for D under samværet, og at D trives under besøgene hos sin far.

Vi finder endvidere ikke, at D er præget af Ms og Fs konfliktfyldte forhold i en sådan grad, at der alene af den grund er grundlag for en ophævelse af samværet.

Det er på denne baggrund vores vurdering, at det er bedst for D, at han har en fast og kontinuerlig kontakt til F, og vi finder ikke, at der i sagen er oplyst om forhold, der kan begrunde en fravigelse af den gældende praksis for weekendsamværets omfang".

kommentar til det allerseneste.

Det står fuldstændigt uforstående for mig, hvad der på den anførte baggrund får fuldmægtigen i styrelsen sandsynligvis med opbakning ovenfra til at træffe en sådan afgørelse, som med næsten usvigelig sikkerhed vil koste menneskeligt både hos M og hos D.

Familiestyrelsen tilsidesætter således anbefalingerne i den børnesagkyndige rapport fuldstændigt og straffer for så vidt D med udvidet samvær, fordi M efter statsamtets afgørelse undlod at udlevere D til et feriesamvær, som den børnesagkyndige ikke havde anbefalet – men tværtimod anbefalet ro – og et weekendsamvær, hvor D var blevet syg.

Hverken psykiater eller psykolog kunne af- eller bekræfte, om D havde været udsat for seksuelle krænkelser. Familiestyrelsen nævner slet ikke mistanken i sin afgørelse. Erfaringsmæssigt "omdefinerer" systemet sager af denne art, fordi man har berøringsangst i forhold netop til mistanker om seksuelle krænkelser. Man omdefinerer sagerne, så man træffer afgørelse ud fra konflikten i sig selv. Her gør man absolut intet.

Det er en sag som denne, der gør, at jeg bliver ved med at forfægte de grundlæggende synspunkter, som Landsforeningen Børn og Samvær har forfægtet gennem efterhånden mange år.

Der er noget galt i retssamfundet Danmark.

Ofrene er børnene. Men kan D anlægge en erstatningssag for tabt barndom som offer for et samværssystem, der blev sat på spidsen? Næppe.

Viggo Bækgaard

Bilag 3 til Landsforeningen Børn og Samværs hørings svar til betænkningen Barnets perspektiv

F i uovervåget samvær med to drenge på 3 og 6 år, skønt F er i fængsel for narkokriminalitet og uanset F er dømt for at besidde et skarpladt våben under sin seng samt uanset Fs adfærd i øvrigt, Familiestyrelsens afgørelse af 7. april 2006.

F og M havde haft et turbulent samliv. M beskrev en far til børnene, som var stærkt manipulerende. M følte at være udsat ustandseligt at blive sat under anklage og således ustandseligt måtte forsvare sig.

Ms advokat skrev i brev til statsamtet i oktober 2005 bl. a., at der fremstod et veldokumenteret billede af en far, der

- er idømt en fængselsstraf for narkotikakriminalitet
- har besiddet skarpladte ulovlige våben på bopælen under sin seng
- har besiddet perverteret pornografisk materiale
- har udgivet sig som værende politimand under besiddelse af diverse uniformer, politiredskaber m.v.
- har måttet udsættes af det fælles hjem med magtanvendelse
- har haft involveret sine nu voksne børn i al fald i én eller anden beskyttelsesaktivitet
- ifølge børnene slår dem
- formentlig har stået bag en række anonyme henvendelser til Ms arbejdsgiver vedrørende ulovligheder (der ikke var rigtige)

F bestred gennem breve til statsamtet rigtigheden af de anklager, som M rettede vedrørende hans adfærd.

F var idømt 2½ års fængsel for narkokriminalitet, og afsoningen var påbegyndt i efteråret 2005. F blev primo april 2006 dømt for en række yderligere forhold, herunder for at have opbevaret et skarpladt våben under sin seng (i det fælles hjem med M og børnene).

Statsamtet suspendede samværet den 7. november 2005 under sagsbehandlingen, idet man bl. a. ville indhente forskellige udtalelser.

Statsamtet traf den 14. marts 2006 bestemmelse om, at der skulle være uovervåget samvær hver anden lørdag fra 10-18 samt hver anden tirsdag eftermiddag.

Afgørelsen fremkom efter, at der var fremkommet en række udtalelser til sagen. Fra afgørelsen citeres bl.a.

*"Det fremgår i øvrigt af sagen, at der er indhentet udtalelser bl. a. fra * Kommunes familieafdeling. De har vurderet, at det er meget vigtigt, at drengene får ro, tryghed og stabilitet i deres dagligdag, og at disse behov bedst tilgodeses hos deres mor med de foranstaltninger, der er iværksat.*

Familieafdelingen har endvidere anført, at det vil skabe stor uro og utryghed, hvis drengene skal have uovervåget samvær eller samvær med overnatning. De har anbefalet, at samværet sker i forholdsvis korte tidsrum, og at der er en anden til stede under samværet."

Vi finder ikke, at der er fremkommet oplysninger i sagen, herunder fra kommunen eller børnenes institution, der medfører, at der ikke skal fastsættes samvær.

Vi finder endvidere ikke, at der er fremkommet oplysninger i sagen, der medfører, at samværet skal være overvåget.

Vi finder, at børnene er i en god udvikling, og at samværene indtil videre skal være kortvarige og uden overnatning, således, at den nødvendige tryghed mellem F og børnene genetableres.

Statsamtets er indstillet på tidligst den 1. juli 2006 at behandle en eventuel ansøgning om udvidelse af samvær."

Denne afgørelse blev indbragt for Familiestyrelsen af M med påstand om, at samværet principalt blev ophævet, subsidiært indskrænket betydeligt f. eks. til kendesamvær, samtidig med, at det gøres overvåget.

I klageskrivelsen anførte Ms advokat, at det i kommunens konklusionsafsnit i udtalelsen til statsamtet yderligere anførtes:

"Da drengene ikke har set deres far siden september, vurderes det at ville skabe stor uro og utryghed hos dem, hvis de skulle påbegynde samvær med far, hvor de skulle være alene og evt. overnatte hos ham. Familieafdelingens holdning er, at det er vigtigt at bevare den positive udvikling, drengene udviser, og at dette bedst kan ske ved, at samvær med far sker i forholdsvis korte tidsrum, som drengene kan overskue samt ved, at der er en anden voksen tilstede ved samværet."

Også daginstitutionen Degnebakkens udtalelser, som ikke er indgået i kommunens vurdering, er klar i den forstand, at det er tydeligt, at børnene er kommet i mere balance og generelt har haft det bedre, siden samværet er suspenderet. Det er ikke udtrykkeligt den formulering, der er anvendt i udtalelserne derfra, men det er det faktuelle indhold af konklusionen.

Det anførtes i klageskrivelsen endvidere, at statsamtet som et led i sin begrundelse citerer kommunen for, at det er vigtigt, at drengene får ro, tryghed og stabilitet i deres dagligdag, og at disse behov bedst tilgodeses hos deres mor **med de foranstaltninger, der er iværksat.**

Umiddelbar i forlængelse heraf skriver statsamtet, at Familieafdelingen endvidere har anført, at *"det vil skabe stor uro og utryghed, hvis drengene skal have uovervåget samvær eller samvær med overnatning."*

Det fører statsamtet til følgende konklusion: *"Vi har lagt vægt på ovennævnte, og vi finder, at det er bedst for børnene, at samværet genetableres med de ændringer, vi har fastsat. Vi finder ikke, at der er fremkommet oplysninger i sagen, herunder fra kommunen eller børnenes institution, der medfører, at der ikke skal fastsættes samvær. Vi finder endvidere ikke, at der er fremkommet oplysninger i sagen, der medfører, at samværet skal være overvåget. Vi finder, at børnene er i en god udvikling..."*

Advokaten anførte, at man i umiddelbar forlængelse heraf fastsatte uovervåget samvær hver fjortende dag i 8 timer samt samvær hver anden tirsdag og tilføjede, at man tilsyneladende overså spørgsmålet om årsag og virkning. Argumentet synes at være, at børnene har fået det godt (efter at samværet er suspenderet). De er altså i en god gænge, hvorfor samværet godt kan genoptages. Argumentationen er i direkte strid med kommunens anbefaling. Man synes at se bort fra, at det formentlig er konflikten og forholdene hos faderen, der har givet børnene problemer. Risikoen for tilbagefald syntes overset.

Der blev i forbindelse med klagen anmodet om, at klagen fik opsættende virkning, hvilket Familiestyrelsen afviste ved afgørelse af 28. marts 2006.

Allerede den 7. april 2006 traf styrelsen afgørelse i sagen, idet man ændrede statsamtets afgørelse og besluttede, at samværet skulle optrappes over de første 3 gange og foregå under overvågning. Efter 3 samvær med overvågning genoptages samværet i henhold til statsamtets resolution af 14. marts 2006.

I afgørelsen anføres bl. a. som begrundelse:

"Vi kan oplyse, at en af intentionerne med lov om forældremyndighed og samvær er, at barnets kontakt til begge forældre skal styrkes. Dette skyldes, at det normalt anses for bedst for barnet at have kontakt med begge forældre. Der skal således i takt med barnets alder og udvikling etableres en kontakt til den af forældrene, som barnet ikke bor hos, medmindre andre forhold taler herimod.

..... (generelt om praksis for normalsamvær).....

Vi er enige med statsamtet i, at der ikke er fremkommet oplysninger i sagen, der medfører, at der ikke skal fastsættes samvær.

Vi finder dog, at det er bedst for drengene, at samværet påbegyndes med en kort optrapning af samværet under overvågning.

Vi har ved afgørelsen navnlig lagt vægt på udtalelsen af 6. januar 2006 fra X kommune. (hvorefter der citeres fra afslutningen, som Ms advokat anførte i klageskrivelsen).

Vi har endvidere lagt vægt på oplysninger om, at F ikke har set drengene siden september.

Vi mener således, at der med vilkåret om overvågning og den etablerede optrapningsordning for samværet er sørget for, at samværet kan foregå under betryggende forhold for drengene, og at børnene herved kan vænne sig til samværet og på ny oparbejde en god kontakt med F."

Kommentar:

Sagen drejer sig om samvær mellem en person, der er dømt for narkotikakriminalitet og for besiddelse af skarpladt våben under sengen.

Det er politisk korrekt, at børn og forældre skal have kontakt. En sag som denne illustrerer, at den politiske korrekthed synes at overstråle den konkrete bekymring for børnene.

Sagen og argumentationen perspektiverer den øjeblikkelige debat om børn i krise over for voksne. Lad mig eksemplificere synspunktet til de i pressen p.t. omtalte sager.

I sønderjyllands-sagen er børn åbenbart blevet misbrugt med forældrenes mellemkomst. Forargelsen i pressen og hos politikerne er markant – og berettiget. Man stiller hele tiden spørgsmål til, hvorfor kommunen (myndighederne) dog ikke gjorde noget.

I sagen fra Brønshøj, hvor et barn angiveligt blev slået til døde af forældrene, rejser nøjagtig de samme spørgsmål sig.

I Farsø-sagen er situationen vist lige nu den, at børnene er indbyrdes uenige om, hvorvidt de har været krænkede eller ej.

Langt hen af vejen kender ingen jo den objektive sandhed for så vidt i nogen af sagerne – og da slet ikke vi, der kun ser isbjerget fra pressens beskrivelse.

Men politikernes fokus er i al fald i offentligheden, at nu må myndighederne "tage ansvar", "tage affære" eller hvordan man nu vælger at formulere sig.

Perspektiveringen i en sag som den konkret foreliggende er åbenlys.

Kommunens anbefaling er så tydelig, at der skal være så lidt samvær som muligt, og at det, der skal være, bør være overvåget og så kort som muligt.

Familiestyrelsen ynder at fortælle om samarbejder og forsøgsordninger i relation til kommunerne. Familiestyrelsen er imidlertid den myndighed, der suverænt bestemmer om samvær. Man indhenter måske – som i denne sag – udtalelser fra kommunen, men man lytter overhovedet ikke til disse udtalelser. Man tilsidesætter dem i stedet.

Kommunerne er fuldstændig magtesløse. De har efter serviceloven kun mulighed for at afhjælpe i yderst begrænset omfang, hvis statsamt og styrelse fastsætter samvær.

Man må undre sig over, hvad der er baggrunden for, at statsamtet vælger at fastsætte samvær i et omfang, som det sker her under de konkrete omstændigheder. Statsamtet sagde direkte i sin afgørelse, at man "tidligst den 1. juli 2006" er indstillet på at behandle en ansøgning om udvidelse af samværet.

Realiteten er altså, at man fastsætter et særdeles hyppigt samvær og stiller faderen i udsigt, at han kan få udvidet samværet **allerede** om 3 måneder. Det blev sat i perspektiv af Familiestyrelsens afgørelse.

Der er i alle sager hensyn at tage til alle sagens parter. Statsamtets hovedhensyn er ikke børnenes tarv men faderens rettighed. Sådan er det så ofte. Her er det blot så tydeligt.

Det retoriske spørgsmål er, om man virkelig skal fastholde tesen om samvær "altid".

Vores svar er klart nej.

Viggo Bækgaard

UE 31/7-06 / MAU

Lise-Lotte Lund (FAMSTYR)

Fra: Anders Chr. Jensen [epost@anderschrjensen.dk]
Sendt: 30. juli 2006 20:26
Til: Familiestyrelsen
Emne: Høringssvar om forældremyndighed og samvær
Vedhæftede filer: hoeringssvarforaeldremyndighed.doc

Hermed fremsendes som vedhæftet fil høringssvar fra Landsforeningen Et barn To forældre.
Ad. j.nr. 04-5014-00045

Med venlig hilsen Anders Chr. Jensen, landsformand

31/7
Familiestyrelsen J.nr. 06-5014-00073

Et barn To forældre

- en forening til støtte for børn og forældre

Roskilde, den 31.07.2006

Til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

J.nr. 04-5014-00045, Høringssvar om forældremyndighed og samvær.

Landsforeningen "Et barn To forældre" skal herved tillade sig at fremkomme med sine bemærkninger til de synspunkter, der er indeholdt i betænkning nr. 1475 om forældremyndighed og samvær.

Generelle betragtninger.

1.0 Det samlede problem er barnets forhold, når forældrene ikke bor sammen. Problemet er i sit udgangspunkt ligeartet med barnets forhold, når forældrene bor sammen – med den ændring at barnet kun kan bo hos den ene af forældrene. Hovedproblemet er derfor at opretholde barnets kontakt med den anden forælder.

Omtrent alle forældre aftaler sig frem til en løsning af denne situation. Problemerne kommer typisk frem i familier, der lever i beskedne sociale kår og har andre problemer, såsom arbejdsløshed, ingen uddannelse, helbredsproblemer, psykiske problemer m.m. I denne sammenhæng vil problemer med forældremyndighed og samvær, kunne komme til at fylde meget. Ofte ses barnet som en erobring for den ene og fraværet af barnet som et savn for den anden. Der vil ofte være involveret mange myndigheder i forløbet og det vil tidsmæssigt kunne strække sig over mange år.

Udvalgets kommissorium afspejler ikke fuldt ud denne grundproblemstilling. Dette forhold begrænser betænkningens værdi og navnlig udsigten til at gennemførelse af betænkningen vil løse problemerne. Udvalget befinder sig på nogle punkter langt fra det virkelige liv.

1.1. Den generelle grundstruktur bør efter foreningens opfattelse være følgende:

1.1.1 Der påhviler enhver forælder en **livsvarig forpligtelse til omsorg** i bredeste forstand for dets børn. Forpligtelsen er dybt rodfastet i de fleste kulturer. Den berøres kort i betænkningen flere steder. Den er ikke kommet til udtryk i lovgivningen, men den bør gøre det som lovens første paragraf. Den skal fastholde forældre på deres ansvar.

1.1.2 Barnets **opholdssted(bopæl/samvær)** er næste afgørende grundbegreb. Det må hilses med tilfredshed, at lovforslaget giver mulighed for ved dom at tage særskilt stilling til barnets bopæl. Det er derimod en katastrofe, at en stillingtagen til samvær er henlagt til en anden myndighed, Regionerne, bortset fra en stillingtagen ved ophævelse af fælles forældremyndighed.

1.1.3 **Bestemmerretten** over barnet er tredje grundbegreb. Den tilkommer bopælsforælderen alene med få undtagelser, hvor forældrene kun kan handle i fællesskab: pas, religiøse forhold, navn, skoleskift m.m.

1.1.4 **Myndighedsstrukturen** skal være enstrengt, det vil sige, at samme myndighed skal træffe beslutning om alle forhold. Myndigheden skal være domstolene. I modsat kan der ikke opnås den nødvendige sammenhæng. Den ene myndighed ved ikke hvad der er sket hos den anden.

2.0 **Barnets perspektiv** ofres megen opmærksomhed. Det er uklart hvad indholdet er og hvilken betydning det har. Det siges dog, at det er mindre end barnets bedste. Barnets bedste er og har hele tiden været ledesnoren. Elementerne heri er nøje fastlagt i praksis.

2.1 Hvad der er bedst for barnet udfindes gennem en undersøgelse af forholdene. En direkte udspørgen af barnet må ikke finde sted for ikke at bringe barnet i krydsild og påføre det en skyld. Det er erfaringen, at der intet kommer ud af det, som kan bidrage til sagens løsning. Ved domstolene og de sociale myndigheder er udspørgen ukendt eller gøres af formelle grunde.

Hvis en udspørgen kommer på tale, skal der være sikkerhedsforanstaltninger, navnlig at udspørgeren er psykolog med speciale i børn og at begge forældre forinden skal være udspurgt. Dette er betænkningens standpunkt, der må hilses med tilfredshed.

Den nuværende udbredte praksis, at moderen på indkøbstur går forbi statsamtet, sætter barnet ind til en sagsbehandler, der kækt udspørger om faderen, må stoppe.

3.0 For myndighederne er der tale om vanskeligt løsbare problemer. Derfor må der sættes ind med **forebyggende foranstaltninger** for at formindske antallet af sager.

3.1 Der nævnes i betænkningen, at retten skal kunne fastsætte en prøvetid, hvor en påtænkt ordning forsøges praktiseret. Foreningen kan varmt støtte en sådan ordning og foreslår den optaget i loven.

3.2 Foreningen foreslår en person, der kan udpeges til at afhente og tilbagelevere barnet til eller efter samvær, hvor dette ikke sker på et naturligt neutralt sted. Erfaringen er at mange vanskeligheder opstår i afhentningssituationen. Disse vil kunne undgås. Hvis udlevering nægtes, vil personen kunne give neutralt bevis derfor og for omstændighederne. Systemet kendes i andre lande.

3.3 Der skal være mulighed for at retten kan pålægge forældrene at deltage i et kursusforløb i det øjemed at bringe dem en forståelse for deres pligter og betydningen for barnet at en gnidningsløs kontakt med begge forældre.

Om enkelte forhold.

Om fælles forældremyndighed

4.0 **Bestemmelsesretten** er hos bopælsforælderen, uanset om der er fælles forældremyndighed eller om forældremyndigheden kun er hos den ene. Det er således som udgangspunkt uden betydning for bestemmelsesretten om der er fælles forældremyndighed eller ikke.

4.1 En betydning vil der kun være, for de **få spørgsmål**, hvor bestemmelsesretten er i fællesskab hos begge indehavere af forældremyndighed. Det er efter gældende ret kun tilfældet for få spørgsmål, der meget sjældent vil have praktisk betydning: pas, religion, navn, skoleskift m.m.

4.2 Betænkningen opretholder denne tilstand, dog foreslås at flytning til udlandet ikke kan ske. Derimod opretholdes, at flytning indenlandsk kan ske.

Foreningen skal på det kraftigste protestere herimod. Indenlandsk flytning vil ofte – selv i et lille land som Danmark – være indgribende overfor barnet. Det vil som regel medføre, at barnet mister kontakt med samværsforælderen samt at barnet skal skifte skole, mister sine kammerater m.m.. I de fleste tilfælde vil barnets bedste tilsige, at barnets bopæl flyttes over til den anden forælder.

4.3 En retstvist om tvungen fælles forældremyndighed, vil selvsagt savne mening, såfremt bestemmelsesretten er uændret. I praksis er baggrunden for en retstvist derom, da normalt ikke uenighed om barnets forhold, men at bopælsforælderen vil erobre barnet fra den anden forælder og påføre den anden forælder et tab og et savn.

I nogle tilfælde er baggrunden, at samværsforælderen har været i dialog med skole, sundhedsmyndigheder eller sociale myndigheder. Samværsforælderen kan endvidere have modtaget aktindsigt om barnets forhold.

I betænkningen overses, at den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, ikke har adgang til aktindsigt. Han vil ofte blive afvist af myndighederne, der kun vil tale med forældremyndighedsindehaveren. Retten til orientering er normalt uden værdi. Total isolation.

Der bør i loven indsættes en lovbestemmelse, der giver også den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden, ret til aktindsigt.

4.4 For de få spørgsmål, som der efter tvungen fælles forældremyndighed, skal foreligge enighed om, skal der selvsagt være en tvistløsningsmulighed ved domstolene. Ellers savner det mening.

Om samvær

5.0 I betænkningen foreslås en adgang for barnet/bopælsforælderen til at få den anden forælder indkaldt til en samtale om samvær.

Efter foreningens opfattelse, se pkt. 1.1!1, har hver af forældrene pligt til at tage sig af barnet. Som følge deraf har barnet ret til samvær med den anden forælder. Det bør fremgå af loven – uanset at retten ikke kan tvangsfuldbyrdes.

5.1 Fortaber samværsforælderen sin ret til samvær ved misligholdelse. Ved misligholdelse forstås, af den samværsberettigede flere gange ikke afhenter barnet rettidigt uden afbud eller giver besked om forsinkelse.

Foreningen finder en sådan adfærd forkastelig og i strid med forældreforpligtelsen. Der bør derfor være mulighed for at lade forholdet indgå i overvejelse om ændring af samværet, såfremt der forinden af Regionen er givet 2 advarsler inden 2 uger efter. Reglen bør fremgå af loven.

Der bør endvidere være pligt for Regionen til at tilbyde samværsforælderen støtte, idet der bag en sådan adfærd kan være personlige problemer.

5.2 Virkningen af lang tids ikke-samvær. Den nugældende praksis er, at 5 år uden samvær medfører at samværsforælderen mister sin ret til samvær for stedse. Myndighedernes begrundelse er, at samvær ofte ikke bliver fastsat på grund af bopælsforælderen modstand.

Foreningen tager skarpt afstand herfra. Bopælsforælderen modstand er i sig selv uden betydning. Det er retsordenens opgave at overvinde denne modstand gennem passende sanktioner.

Det kan derfor tiltrædes, at der i betænkningen tages afstand derfra. Uanset at en vis periode uden samvær i nogle tilfælde kan være et brud på forældreforpligtelsen, giver det ikke anledning til at nægte samvær. Tværtimod måtte en målrettet reaktion være, at der så så meget mere blev udfoldet bestræbelser for at få samværet til at køre.

En vis periode uden samvær vil imidlertid have en betydning i overvejelserne om det er til barnets bedste at fastsætte samvær. Selve fraværet af samvær en lang tid kan ikke bære at barnet afskæres fra kontakt med den anden forælder. Der må være andre forhold. Det kan tiltrædes, at betænkningen foreskriver grundige undersøgelser.

5.3 Betydningen af et højt konfliktniveau. Den gældende praksis beskrives således at tilstedeværelsen deraf medfører stop af samvær, da barnet skades deraf. Det gælder uanset om det er bopælsforælderen selv der har fremkaldt og vedligeholdt konflikten og uanset om det er sket gennem usandfærdige udsagn om samværsforælderen, herunder beskyldninger om strafbare forhold.

Foreningen er enig i, at beskyttelsen af barnet kræver at der ikke er samvær. Foreningen skal imidlertid påpege, at barnets forbindelse med begge forældre kan sikres ved at barnets bopæl overflyttes til samværsforælderen. Det er påfaldende, at udvalget ikke er opmærksom herpå. Så meget mere som en sådan adfærd fra bopælsforælderen, er tegn på en betydelig nedsat forældre evne.

Der må indføres en lovbestemmelse, der i denne situation siger, at barnet **skal** overflyttes til den anden forælder. Det er ikke passende, at retsordenen belønner bopælsforælderen selvtaget med at barnet afskæres fra kontakt med den anden forælder.

Om tvangsfuldbyrdelse

6.0 Foreningen finder anledning til at gøre opmærksom på, at tvangsfuldbyrdelse i praksis ikke er mulig. Det er et forhold, der flyder af - sådan kort sagt - at moderens beslutning om at ophæve samværet med sikkerhed vil medføre, at det bliver ophævet.

Derfor kan moderen stoppe sagen i fogedretten ved at indgive en anmodning til Regionen om ophævelse af samværsretten. Den kan suppleres med en politianmeldelse for vold, incest, spirituskørsel eller andet. Den kan også suppleres med en anmeldelse til de sociale myndigheder for vanrøgt under samværet. Så stopper fogden sagen og omkring et år senere bliver samværet ophævet. Det er uden betydning om de eksempelvis angivne beskyldninger af de relevante myndigheder findes usandfærdige.

Det er beklageligt, at udvalget ikke har forholdt sig dertil.

Samværsunddragelse bør belægges med straf af bøde eller fængsel. Så vil sagerne af sig selv forsvinde.

Det er uændret Foreningens standpunkt, at der kræves en gennemgribende kulegravning af området og at den nu foreliggende betænkning ikke er fyldestgørende.

Særlig påkrævet er, at situationen ved ægteskaber mellem personer af blandet nationalitet, finder en regulering, idet den nugældende sammenblanding af Regionerne som administrative myndigheder og domstolene, ofte medfører betydelige retstab ved udenlandske domstole.

Landsforeningen "Et barn To forældre" er en almennyttig forening, der rådgiver forældre med det formål at opretholde barnets kontakt til begge forældre – uanset om de bor sammen eller ikke. Foreningen er endvidere i dialog med myndighederne for at tilvejebringe det mest egnede retslige grundlag. Foreningen er stiftet i 2001.

Landssekretariat Østervang 75, 4000 Roskilde, tlf. 46369584, mail: epost@anderschrjensen.dk, hjemmeside: www.etbarntoforaeldre.dk

UP ORJ

Lise-Lotte Lund (FAMSTYR)

Fra: Boernesagens Faellesraad [bf@boernesagen.dk]
Sendt: 4. august 2006 16:01
Til: Familiestyrelsen
Emne: Høringssvar - J.nr. 04-5014-00045

Vedhæftede filer: Høringssvar - 060804 - Barnets perspektiv - bet. 1475.doc

Høringssvar -
060804 - Barnets...

Til specialkonsulent Malene Vestergaard.

Efter aftale med kontorchef Anette Hummelshøj sender jeg hermed et forsinket høringssvar fra Børnesagens Fællesråd vedr. betænkning 1475 om "Barnets perspektiv".

Med venlig hilsen

Susanne Holmgaard Hansen
Sekretariatsleder, cand.jur.

Børnesagens Fællesråd
Vesterbrogade 24, 2. th.
1620 København V

Tlf. 33 22 17 33
Fax 33 22 17 50
E-mail: bf@boernesagen.dk

Børn er et fælles ansvar
www.boernesagen.dk

Nordisk Børneforsorgs Kongres
www.nbk2006.dk

4/8

Familiestyrelsen J.nr. 2006-5014-00045

BØRNESAGENS FÆLLESRÅD

Vesterbrogade 24, 2.th., DK 1620 København V. - Tlf.: 33 22 17 33 Fax: 33 22 17 50

e-mail: bf@boernesagen.dk - www.boernesagen.dk

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2-6
1470 København K

København, den 4. august 2006

E-mail: familiestyrelsen@famstyr.dk

Vedrørende høring over betænkning 1475/2006 "Barnets perspektiv" afgivet af Udvalget om Forældremyndighed og Samvær.

Børnesagens Fællesråd takker for en grundig betænkning med mange børnevenlige forslag på et svært område.

Fællesrådet kan støtte betænkningen og lovudkastet, men ønsker dog at præcisere enkelte dele af udvalgets forslag:

Det er vigtigt, at barnets ret til at blive hørt også bliver implementeret mere konkret i lovgivningen, og at der bliver taget stilling til, hvad begrebet "barnets bedste" egentlig medfører af væsentlige overvejelser. Børn bør altid have mulighed for at komme til orde vedrørende forhold, der berører deres liv.

Fællesrådet kan særligt støtte udvalgets forslag om initiativret for større børn til at rette henvendelse til myndighederne, fordi det kan være med til at synliggøre barnets følelser og holdninger.

Det er også et særligt positivt forslag, at der i særlige tilfælde kan udnævnes en advokat eller anden person, der kan bistå barnet under en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl.

Børnesagens Fællesråd kan tilslutte sig, at den børnesagkyndige bistand til konfliktløsning først og fremmest ydes i statsforvaltningerne.

Udvalgets forslag om, at andre end forældrene kan blive tilkendt samvær med barnet, synes som en positiv udvikling, idet barnet kan have tætte forbindelser med fx barnets bedsteforældre; forbindelser som nu vil blive varetaget lovgivningsmæssigt. I den forbindelse er det dog meget væsentligt at være opmærksom på, at samværet kan miste sin værdi, hvis forældremyndighedens indehaver ikke kan eller vil bakke op om samværet. Et god inddragelse af forældremyndighedens indehaver er derfor meget vigtig.

I sager om tvangsfuldbyrdelse af sager om forældremyndighed og samvær støtter Børnesagens Fællesråd udvalgets forslag om, at der altid skal være en børnesagkyndig til stede og indkaldes en uvildig person til at bistå barnet, når umiddelbar magtanvendelse påtænkes.

Muligheden for at træffe beslutning vedrørende barnets bopæl i stedet for at træffe afgørelse om forældremyndighed er relevant, idet man søger at undgå flere stridigheder mellem forældrene, men samtidig også kan tage højde for, hvor barnet ønsker at bo, og hvor barnet vil befinde sig bedst.

Et af udvalgets overvejelser omhandler, hvorvidt domstolene skal have mulighed for at træffe afgørelse om delt bopæl, dvs. at man skulle kunne bestemme, at barnet skal bo halvdelen af tiden hos hver af forældrene. Udvalget mener dog *ikke*, at det bør være en mulighed for domstolene. Når man netop ønsker at lovgive ud fra, hvad der ville være bedst for barnet, så ville en sådan foranstaltning også træde udenfor målet, idet børn har brug for stabilitet, specielt i en skilsmisssituation. Børnesagens Fællesråd støtter derfor op om udvalgets betragtninger.

Jf. § 9 i lov om forældremyndighed og samvær står der, at ”Skal den fælles forældremyndighed ophøre, kan forældrene med statsamtets godkendelse aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. [...] *Stk. 2.* Er forældrene uenige, eller nægtes godkendelse af deres aftale, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene. Domstolene skal i dag dermed tage stilling til, hvem af forældrene, der skal have forældremyndigheden alene. Med forslaget om fælles forældremyndighed til trods for, at den ene forælder modsætter sig, kan der dog vise sig et konfliktfyldt område. Begrundelsen for at indføre en sådan mulighed er, at ”det kan føre til, at et samarbejdspotentialer kommer frem i lyset og må antages, at flere konflikter løses mellem forældrene.” (p. 26). Selvom der er tale om særlige tilfælde, hvor en sådan dom falder, så må det dog antages at kunne skabe flere konflikter parterne imellem i stedet for det modsatte. Der må vel derfor påregnes et stort arbejde i at hjælpe parterne med konfliktløsning.

Med venlig hilsen

f. Peter Grevsen
Formand

/
Susanne Holmgaard Hansen
Sekretariatsleder

Lise-Lotte Lund (FAMSTYR)

Fra: Margrethe Kähler [Margrethe.Kahler@aeldresagen.dk]
Sendt: 16. august 2006 15:15
Til: Familiestyrelsen
Cc: Jens Ross Jensen (FAMSTYR)
Vedhæftede filer: Høringssvar på betænkningen Barnets perspektiv inkl. lovudkast.doc

Til Familiestyrelsen

Hermed fremsendes Ældre Sagens høringssvar vedr. samvær med andre end barnets forældre.

Venlig hilsen

Margrethe Kähler
Ældrepolitisk konsulent
Direkte telefonnr: 33 96 86 34
E-mail: margrethe.kahler@aeldresagen.dk

Ældre Sagen • Nørregade 49 • 1165 København K • Tlf. 33 96 86 86 • Fax 33 96 86 87 •
www.aeldresagen.dk

Hørings svar på betænkning nr. 1475 afgivet af udvalget om forældremyndighed og samvær "Barnets perspektiv" inkl. udkast til forældremyndighedslov

Ældre Sagens kommentarer vedrører bedsteforældres retsstilling i forbindelse med afgørelser om samvær med andre end barnets forældre, som de er beskrevet i kapitel 6 i betænkningen og § 19 i lovudkastet.

Som det fremgår af betænkningen, er det i dag ikke muligt at fastsætte samvær med andre end forældre. Såvel i 1983 som i 1994 har udvalg om forældremyndighed arbejdet med denne problemstilling.

Et mellemeuropæisk samarbejde om familieret har resulteret i en konvention – Kontaktkonventionen – hvor et af resultaterne er, at et barn skal have ret til kontakt med personer, som det har familiemæssige bånd til. Disse bånd kan være både genetiske - fx bedsteforældre eller søskende - og de facto, dvs. sociale.

Disse persongrupper har ikke ret til at opnå kontakt/samvær med barnet, men ret til at søge om at opnå kontakt/samvær. Modsat forældre, der som udgangspunkt har ret til at opnå og opretholde kontakt/samvær. Kun såfremt kontakten/samværet skønnes skadelig for barnet, kan denne begrænses af myndighederne eller gøres overvåget.

Det er Ældre Sagens opfattelse, at det er positivt, at både betænkning nr. 1475 og lovudkastet nu lægger op til, at der efter en konkret myndighedsvurdering *kan* gives samvær til fx bedsteforældre, uanset at forældremyndighedens indehaver modsætter sig dette, jf. udkastets § 19, stk. 2.

I praksis er der især tale om at bruge denne mulighed, hvis den forælder, som *ikke* har forældremyndighed, heller ikke har samvær og - via dette samvær - kan sørge for at etablere kontakt mellem barn/børn og nærstående som fx bedsteforældre.

Samværet med andre bør efter betænkningen kun gives, hvis kontakten må anses for værdifuld for barnet - uanset modstand fra forældremyndighedens indehaver. Der skal desuden - allerede før forældrenes samlivsophævelse eller før kontakten med samværsforælderen blev afbrudt - være etableret et nært forhold mellem barnet/børnene og de pågældende.

Konklusion

Ældre Sagen mener, at § 19 er et skridt på vejen mod en egentlig ret - både juridisk og etisk - for typisk bedsteforældre til at opnå mulighed for samvær med barnebarn/børnebørn i forbindelse med konfliktskilsmisser, hvor forældremyndighedens indehaver modsætter sig dette samvær.

Samværs muligheden er imidlertid snævert afgrænset i § 19, stk. 2 og kan kun fastsættes i de ovenfor nævnte særlige tilfælde.

Det er Ældre Sagens opfattelse, at udgangspunktet i stedet bør være, at andre end forældremyndighedens indehavere, som står barnet nær, skal tillægges en ret - både juridisk og etisk - til at have samvær med barnet/børnene. Er de ikke egnede kan myndighederne altid afslå at give dem samvær med en eller flere konkrete begrundelser.

Hertil kommer, at forældre - og særlig enlige forældre - ofte er hårdt pressede rent arbejdsmæssigt. Barnet/børnene vil derfor som udgangspunkt kunne have stor glæde af kontakten med typisk bedsteforældre. Mange bedsteforældre er i dag ungdommelige, veluddannede og velfungerende både socialt og psykisk og kan være et værdifuldt tilskud i barnets liv. De vil kunne skabe et "fortrolighedsrum" for børn med travle forældre og bidrage til en god kontakt mellem generationerne.

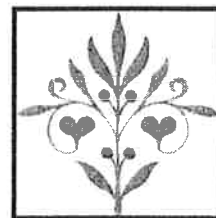
Det er derfor Ældre Sagens mening, at bedsteforældre og andre nærstående som udgangspunkt bør have en ret til samvær, som kun kan fratages dem, hvis konkrete forhold taler imod.

Med venlig hilsen

Margrethe Kähler
Ældrepolitisk konsulent

Landsforeningen af
Aktive BEDSTEFORÆLDRE

Postboks 17 . 2820 Gentofte . Telefon 3930 6040 . website: www.aktivebedsteforeldre.dk

Gentofte, den 26. juli 2006

Ministeriet for Familie-
og Forbrugeranliggender
FAMILIESTYRELSEN
Stormgade 2-6
1470 København K
Att.: Malene Vestergaard

Hermed følger høringsvar fra Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre.

HØRINGSSVAR

"FRA BARNETS PERSPEKTIV"

Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre (LaAB) har valgt udelukkende af fokusere på spørgsmålet, om børn skal have lovmæssige krav på samvær med andre nære relationer end forældrene. LaAB mener, det er vigtigt, at samvær skal være en **ret** for barnet og **ikke en pligt**. Nuværende lovgivning er baseret på, at samværet er en ret for forældrene. Foreningen håber, at lovgiverne ændrer dette til barnets bedste, så vi i fremtiden kan minimere ulykkelige samværsager.

Ved ophør af samliv:

Vi erkender, at i den perfekte verden vil det være bedst for barnet, såfremt de voksne er enige om samvær uden myndighedernes mellemkomst. Desværre er den perfekte verden langt fra altid virkelighed.

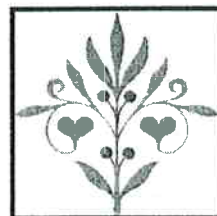
Vi mener, at adgangen til samvær generelt skal lempes for barnets andre nære relationer, såfremt dette ikke er til skade for barnet. Barnet kan have kendt de pågældende i mange år, og have større tilknytning hér, end til biologisk familie. LaAB er betænkelig ved, at barnet kan opleve, at vigtige relationer forsvinder og mener endvidere, at tilknytning skal gå forud for biologi.

Ved anbringelse uden for hjemmet:

Her i LaAB møder vi gang på gang, at de sociale myndigheder i anbringelsessager, 'saboterer' barnets ret til familie. Dette uagtet at forældrene kan have vanskeligheder ved selv at gennemføre samværet. Det større barns ønske om samvær med andre end biologiske forældre skal være uafhængigt af forældrenes ønsker.

Landsforeningen af
Aktive BEDSTEFORÆLDRE

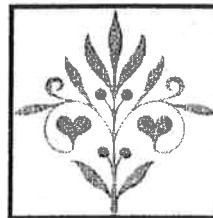
Postboks 17 . 2820 Gentofte . Telefon 3930 6040 . website: www.aktivebedsteforeldre.dk

Helt galt går det i tilfælde, hvor barnet har været netværksanbragt, og hvor forældrene af egoistiske årsager hjemtager barnet. Vi har flere eksempler på, at voksne primære omsorgspersoner på den måde forsvinder ud af barnets liv. Her drejer det sig om børn, som i en tidlig alder allerede har oplevet flere svigt.

Grethe Laurberg, formand
Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre

A large, stylized handwritten signature in blue ink, appearing to be 'GL'.

Gentofte, den 25. juli 2006

NYHEDSBREV

Hermed lidt nyt fra LaAB.

I foråret stod det meget dårligt til med økonomien, så jeg var nødt til at udsende et tiggerbrev til jer. Der er mange, som har indbetalt et ekstra beløb - **Tusind tak til jer alle**. Desuden har Gerda fra Hundested (nyt bestyrelsesmedlem) indsamlet over 700,- kr. til LaAB. Flot klaret Gerda! Vi glæder os til at modtage beløbet fra dig.

Den 10. juni deltog vi i den årlige Frivilligfestival i Odense. Jeg skylder Bente og hendes familie fra Ringe stor tak (**se Fam.Journalen uge 30-06**). Det var sejt af Anne-Mette at møde op, kun 6 dage efter hun havde født Caroline. LaAB modtog desuden sponsorgaver fra **SuperBrugsen, Ringe, Dagli'Brugsen, Nr. Søby** samt trøjer med LaABs logo fra **Årslev Cykelforretning**. Desuden havde Bente sørget for reklame i Radio Midtlyn. Festivalen var en stor succés, hvor mange mennesker besøgte vor bod.

Primo juni kom så det glade budskab fra Socialministeriet, at vi havde fået kr. 20.000,- . Beløbet skal gå til støtte til hele familien ved slægts- og netværksanbringelser over hele landet. Dejligt, at vi ikke behøver at tage penge fra foreningskassen. Det gjorde vi sidste år, og dette var årsagen til de økonomiske problemer i foråret.

MEDLEMSMØDE

Mange af jer sukker efter at gøre politikerne opmærksomme på urimelighederne. Nu har I chancen, for jeg har arrangeret et medlemsmøde, hvor MF Mia Falkenberg fra DF har accepteret at deltage. Hun er meget åben for, og interesseret i de problemer, som LaAB beskæftiger sig med. Hendes eneste betingelse for at komme var, at hun ville have lov til at tale direkte med medlemmerne, og det skulle nok kunne lade sig arrangere. Jeg foreslog 2 forskellige datoer, hvoraf Mia valgte nedenstående.

Hvor: **Frivilligcenteret, Jens Bensonsgade 54B (over gården), Odense**

Tid: **Lørdag den 19. august 2006 klokken 13.00**

Pris: **kr. 20,- pr. person for ubegrænset indtagelse af kage med kaffe/te/ saftvand**

HVEM bager kage?? Formanden modtager henvendelser med glæde.

Hvis I tager toget, er der 5 minutters gang fra stationen, og der er fine parkeringsforhold. Børn er meget velkomne. Giv venligst besked om, hvor mange I medbringer.

Jeg holder ferie i uge 31 og 32.

Grethe Laurberg, formand

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Stormgade 2-6
1470 København K

*Modt.
1/8-06
Familiestyrelsen*

25. juli 2006

Høringssvar til Betænkning 1475, Barnets perspektiv

Indledningsvis skal LOKK bemærke, at organisationen alene i dette høringssvar forholder sig til konsekvenserne for voldsramte familier – ikke såkaldte ”almindelige” familier, idet voldsramte familier er LOKKs virksomhedsområde.

LOKK opfordrer alligevel ministeren til helt overordnet for loven at overveje en tilsvarende formulering som i den norske barnevernslov, hvoraf det klart fremgår som et præfix i kapitlet, der omfatter børn, der er udsat for omsorgssvigt (hvilket ofte er tilfældet for børn i voldsramte familier), at ”Ved anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitlet, skal det lægges afgørende vægt på å finne tiltak som er til beste for barnet. Herunder skal lægges vægt på å gi barnet stabil og god voksenkontakt og kontinuitet i omsorgen”. Barnevernsloven siger altså klart, at barnets bedste er vigtigere end alle andre hensyn. Det bør klart fremgå af dansk lovgivning også. Et barn bør have RET til men ikke PLIGT til begge forældre.

LOKK hilser derfor velkommen, at betænkningen foreslår en bistandsadvokat til barnet, der alene har barnets tarv i fokus.

Lovens forudsætning om, at barnet har brug for at se begge forældre bør alene formuleres som en hovedregel og med angivelse af undtagelsesmulighederne herfor. En af undtagelserne bør være omkring voldelig adfærd hos en forælder – uanset hvem i hjemmet volden er rettet mod. Tvangsfuldbyrdelse af samvær bør kun finde sted yderst sjældent og kun efter særlige forudgående overvejelser om, at dette vitterligt er i barnets tarv.

LOKK skal endvidere kraftigt opfordre ministeren til at undlade at fremsætte forslag om fælles forældremyndighed mod den ene forælders ønske. Det er efter LOKKs erfaring sjældent barnets tarv, der bliver tilgodeset i sådanne afgørelser – tværtimod bliver børnene oftest gidsler i forældrenes uenigheder.

Ligeledes er det yderst vigtigt at loven eller tilhørende bekendtgørelser klart fastslår, at professionelle, der kommer i kontakt af afgørende karakter med voldsramte familier og disses børn i eksempelvis mæglingssituationer, særlige børnesagkyndige undersøgelser, fastsættelse af samvær

1/8
Familiestyrelsen J.nr.

06-5014-00073

og/eller forældremyndighed har særlige kundskaber omkring dynamikkerne i de voldsramte familier, skæve magtbalancer i disse forhold og børns krisereaktioner. At gennemskue disse forhold og stadig se barnets tarv som det overordnede mål kræver særlig kompetence – uanset oprindelig faglig uddannelse.

Det er LOKKs opfattelse, at gentagen, systematisk voldelig adfærd og/eller trusler, bør have som generel konsekvens at samværsretten for den voldelige ægtefælle ophører midlertidigt eller helt ophæves. Ligeledes bør der være hurtig og smidig adgang til omgående fastsættelse af midlertidig forældremyndighed til moderen, når f.eks. børnene af myndighederne anbringes med deres mor på krisecenter. Situationen i dag, hvor kommuner med den ene hånd anbringer mor og børn skjult på et krisecenter og med den anden hånd skal oplyse den voldelige far, hvor børnene er skjult er helt uholdbar.

Der savnes et særligt afsnit i udkastet til ovennævnte lov omkring (ophør af) forældremyndighed og samvær i voldsramte familier.

Hvis ikke der kan stå noget herom i selve loven, bør der som minimum i bemærkningerne til loven være angivet hvilke muligheder og omstændigheder, der er for ophør af forældremyndighed og samvær.

Det er LOKK's opfattelse, at f.eks også aktivt misbrug, omsorgssvigt, trusler om bortførelse til udlandet bør kunne føre til ophør af forældremyndighed og samværsret.

LOKKs skal endelig opfordre ministeren til, at der i forbindelse med lovens ikrafttræden afsættes de fornødne ressourcer til at monitorere og dokumentere virkningerne af loven. Evaluering af lovens virkninger bør finde sted senest tre år efter lovens ikrafttræden.

LOKK imødeser høringen af det på et senere tidspunkt af ministeren fremsatte lovforslag til ny lov om fastsættelse af forældremyndighed og samvær, hvor ovennævnte bemærkninger og forslag (forhåbentligt) er medtaget.

De venligste hilsner

Jytte Mejnholt
Forkvinde

Anne Mau
sekretariatsleder

Lise-Lotte Lund (FAMSTYR)

Fra: Henrik Egelund Nielsen [HEN@socialrdg.dk]
Sendt: 26. juli 2006 23:33
Til: Familiestyrelsen
Emne: Betænkning 1475

Til Malene Vestergaard - vedr. betænkning nr. 1475

Dansk Socialrådgiverforening har fået betænkning nr. 1475 om Barnets Perspektiv i høring. Vi har ingen kommentarer til betænkningen.

Mvh Henrik Egelund Nielsen
socialpolitisk koordinator
Dansk Socialrådgiverforening

u 10/7
mrv/

26/7
Familiestyrelsen J.nr.

06-5014-00073